МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
КАФЕДРА АНГЛІЙСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ

Кваліфікаційна робота
магістра

на тему **ЦІННІСНІ ОСОБЛИВОСТІ ЛЕКСИКИ РІЗНИХ СТИЛІСТИЧНИХ РЕГІСТРІВ В СУЧАСНІЙ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ**

Виконала: студентка 2 курсу,
групи 8.0354-а
спеціальності 035 Філологія
спеціалізації 035.041 Германські мови
та літератури (переклад включно),
перша - англійська
освітньо-професійної програми
Мова і література (англійська)
Комарова Анастасія Віталіївна

Керівник д.ф.н., проф. Приходько Г. І.
Рецензент к.ф.н., доц. Шама І. М.

Запоріжжя – 2025

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет іноземної філології
Кафедра англійської філології та лінгводидактики
Освітній рівень магістр
Спеціальність 035 Філологія
Спеціалізація 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська
Освітньо-професійна програма Мова і література (англійська)

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри
Надточій Н. О._____
«____»_____ 2025 року

З А В Д А Н Н Я

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ МАГІСТРА

КОМАРОВІЙ АНАСТАСІЇ ВІТАЛІЇВНІ
(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема кваліфікаційної роботи магістра (проєкту) «Ціннісні особливості лексики різних стилістичних регістрів в сучасній англійській мові»

Керівник кваліфікаційної роботи (проєкту) Приходько Ганна Іллівна, д. ф. н., проф.
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)
затверджені наказом ЗНУ від «20» березня 2025 року № 425-с

2. Строк подання студентом кваліфікаційної роботи (проєкту) 15 грудня 2025 р.

3. Вихідні дані до кваліфікаційної роботи (проєкту) теоретичні засади теорії оцінки; функціонування оцінно-маркованої лексики різних стилістичних регістрів.

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити) 1) здійснити огляд теоретичних джерел; 2) дослідити генезис понять цінність та оцінка; 3) визначити місце категорії оцінки в сучасній лінгвістиці; 4) виділити та дослідити компоненти оцінки в семантичній структурі слова; 5) з'ясувати критерії поділу лексики на супер- та субнейтральну; 6) виявити особливості та специфіку оцінної лексики згідно з її приналежністю до різних стилістичних регістрів.

5. Консультанти розділів кваліфікаційної роботи (проєкту)

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Вступ	Приходько Г. І., д.ф.н., проф.	05.05.2025	05.05.2025
Розділ 1	Приходько Г. І., д.ф.н., проф.	15.06.2025	15.06.2025
Розділ 2	Приходько Г. І., д.ф.н., проф.	05.09.2025	05.09.2025
Висновки	Приходько Г. І., д.ф.н., проф.	15.10.2025	15.10.2025

6. Дата видачі завдання 20.03.2025

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи магістра	Строк виконання етапів роботи (проєкту)	Примітка
1.	Пошук наукових джерел з теми дослідження, їх аналіз	травень 2025	виконано
2.	Добір фактичного матеріалу	травень 2025	виконано
3.	Написання вступу	липень 2025	виконано
4.	Написання теоретичного розділу	серпень 2025	виконано
5.	Написання практичного розділу	жовтень 2025	виконано
6.	Формулювання висновків	жовтень 2025	виконано
7.	Проходження нормоконтролю	грудень 2025	виконано
8.	Одержання відгуку та рецензії	грудень 2025	виконано
9.	Захист	грудень 2025	виконано

Автор роботи несе персональну відповідальність за відсутність в роботі несанкціонованих текстових запозичень (академічного плагіату)

Магістрант _____ А. В. Комарова
(підпис) (ініціали та прізвище)

Керівник роботи _____ Г. І. Приходько
(підпис) (ініціали та прізвище)

Нормоконтроль пройдено
Нормоконтролер _____ М.В. Залужна
(підпис) (ініціали та прізвище)

РЕФЕРАТ

Дипломна робота – 126 стор., 96 джерел, 6 додатків

Об’єкт дослідження: оцінна лексика різних стилістичних регістрів сучасної англійської мови та її функціонування.

Мета роботи: проаналізувати оцінні особливості англійської лексики, встановити їх особливості та закономірності функціонування в різних стилістичних регістрах мови. Виявити характеристики оцінної лексики, що впливають на вибір лексичних одиниць в мовленні, а також встановити їх когнітивну функцію в контексті.

Теоретико-методологічні засади: ключові положення стилістики, оцінки, когнітивної лінгвістики та лінгвістичні методи аналізу лексики.

Отриманні результати: досліджено підходи до понять «стилістичний регістр» та «оцінна лексика». Проаналізовано роль когнітивного сприйняття, соціокультурного контексту та розмовної інтенції як фундаментальних характеристик, які сприяють підбору лексичних одиниць. Досліджено функціональний стиль оцінної лексики в межах різних регістрів, та їх варіативність, наприклад між офіційним та розмовним регістрами. Запропоновано розгляд маніпуляційного впливу оцінної лексики в межах контексту та ситуації. Розглянуто синтаксичні засоби, які впливають на створення оцінності, де ключовими являється використання меліоративної та пейоративної лексики. Також зазначено використання оцінної лексики для створення емоційного ефекту твердження.

Ключові слова: *стилістичний регістр, оцінна лексика, лінгвістична маніпуляція, меліоративна лексика, пейоративна лексика, емоційна забарвленність слова*

ЗМІСТ

ВСТУП 6

РОЗДІЛ 1 ЛІНГВІСТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ОЦІННОЇ ЛЕКСИКИ.....10

1.1 Оцінка в семантичній структурі слова 10

1.2 Слово як засіб оцінки та його функціонування……16

1.3 Види оцінок та їхні особливості 23

1.3.1 Маркери меліоративної лексики ….....28

1.3.2 Специфіка пейоративної лексики 35

1.4 Природа емоційно-оцінної енантіосемії.....42

1.5 Оцінна лексика у вербальних маніпуляціях……..48

РОЗДІЛ 2 ОСОБЛИВОСТІ ОЦІННОЇ ЛЕКСИКИ РІЗНИХ СТИЛІСТИЧНИХ РЕГІСТРІВ В СУЧАСНІЙ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ.....53

2.1 Стилістичні виміри слова і оцінки.....53

2.2 Характеристика оцінної лексики високого стилістичного регістру……..64

2.3 Оцінна лексика колоквіального характеру та сфери її використання……..76

2.4 Функції оцінної лексики субколоквіального характеру…….....85

ВИСНОВКИ.....98

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....101

ДОДАТОК А……111

ДОДАТОК Б……113

ДОДАТОК В……116

ДОДАТОК Г……118

ДОДАТОК Д……120

ДОДАТОК Е……122

ВСТУП

Стилістика сучасної англійської мови є багатогранним атрибутом сучасного спілкування та є основним інструментом вираження ставлення мовця до контекстуальної реальності. Особлива увага приділяється оцінній лексиці, яка безпосередньо впливає на лексичний вибір мовця. Завдяки оцінній лексиці людство може виражати власні емоції та розуміти чужі, формувати твердження та виражатися в певній соціальній групі.

Теоретична важливість питання стилістичних регістрів зумовлена необхідінстю дослідити комунікативні стратегії англійської мови й проаналізувати приклади лексичних одиниць, що притаманні певним регістрам. Таким чином, практична мета – проаналізувати вжиток оцінної лексики та зрозуміти когнітивні функції її роботи та соціальні умови, за яких відбувається вибір лексики в англійському мовленні.

Важливими в цьому плані є дослідження функціонування англійської оцінної лексики, які висвітлені в працях українських авторів: О. О. Назарчук, О. І. Семенишин, О. О. Селіванова та Д. В. Полгородник, Н. Д. Січкарчук, Л. Ф. Соловйова, В. Б. Гончарова, а також багатьох інших видатних вчених. Детальним дослідженням регістрів англійської мови займались і зарубіжні вчені, наприклад, B. R. Pekarova, J. Pustejovsky, F. Benamara, A. Agha, F. Gao, A. Klegr, D. Y. W. Lee, K. Masullo, D. Qi, D. S. Schmidtke. Англійські оцінні слова опрацьовані за допомогою лексикографічних джерел, в таких словниках як “Cambridge English Dictionary”, “Urban Dictionary online”, “Longman Dictionary of Contemporary English”.

На даному етапі у вивченні цього питання і досі залишається декілька цікавих дискусійних питань, а саме принципи утворення оцінних слів, їх культурне розмаїття та досконалість їх тлумачення в сучасному світі, адже оцінні слова продовжують свій розвиток в мовленні і водночас поширюють свої семантичні функції.

Актуальність роботи пов’язана з тим, що сучасна англійська мова є динамічним, багаторівневим і гнучким комунікативним інструментом, у якому лексика відіграє центральну роль у формуванні ціннісного бачення світу. Зміни у суспільстві, зростання ролі медіа, цифрових комунікацій, розвиток мультикультурного простору та тенденції до демократизації мови комунікації спричинили помітне зростання значення оцінної лексики у всіх сферах мовлення. Лексичні одиниці, що виражають позитивну чи негативну оцінку, все частіше стають носіями соціальних, етичних, емоційних і культурних орієнтирів мовців, що робить їх предметом поглибленого лінгвістичного вивчення.

Актуальність теми зумовлена також потребою у міждисциплінарному підході до лексичного аналізу, де поєднуються знання з лінгвістики, стилістики, соціолінгвістики, культурології та психології мови. У межах філологічної науки надзвичайно важливо з’ясувати, як саме лексичні одиниці віддзеркалюють систему цінностей мовного колективу, як змінюється ціннісне навантаження окремих слів залежно від контексту вживання, і як ці зміни відбиваються у межах різних стилістичних регістрів.

Наукова новизна роботи полягає у тому, що здійснено комплексний аналіз аксіологічної лексики сучасної англійської мови в межах кількох стилістичних регістрів – не лише з позиції функціональної стилістики, а й в аксіологічному когнітивно-комунікативному аспекті. Виявлено зв’язки між лексичним значенням, стилістичною приналежністю та культурним навантаженням лексем, які містять емоційно-оцінну складову.

Особливої уваги заслуговує аналіз оцінної лексики в різних стилістичних регістрах – від офіційно-ділового до розмовного, включно з субстандартами, які активно функціонують у соціальних мережах, жаргоні, публіцистиці, молодіжному сленгу тощо. Кожен із цих регістрів формує власну систему цінностей та відповідні мовні засоби, що уможливлює відтворення тієї чи іншої соціальної позиції, ставлення до явищ, подій або осіб.

Об’єктом дослідження є лексика сучасної англійської мови, що функціонує в межах різних стилістичних регістрів.

Предметом дослідження виступає аксіологічна специфіка лексичних одиниць та їх зв’язок із стилістичним регістром мовлення.

Метою дослідження є всебічне розкриття особливостей функціонування аксіологічної лексики в межах різних стилістичних регістрів англійської мови.

Для дослідження поставленої мети необхідно вирішити наступні **завдання**:

1) з’ясувати зміст понять «цінність» та «оцінка» в лінгвістичному аспекті;
2) визначити статус категорії оцінки в сучасному мовознавстві;
3) проаналізувати структурні компоненти оцінки;
4) встановити критерії розподілу лексики за рівнем експресивності;
5) окреслити специфіку аксіологічної лексики у межах різних стилістичних регістрів англійської мови.

Матеріалом дослідження становили 200 лексичних одиниць, відібраних із провідних лексикографічних джерел, зокрема для офіційно-ділового та академічного регістру були взяті лексичні одиниці з: Random House Webster’s Unabridged Dictionary, Longman Dictionary of Contemporary English а також сучасні соціальні мережі X, Tik Tok, Threads для одиниць з низьким, сленговим регістром. Для політичного та публіцистичного регістрів лексичні одиниці відбирались з політичних англомовних статей The Guardian, BBC Politics, Washington Post та проаналізовані за допомогою онлайн словників Urban Dictionary, Cambridge Dictionary.

Методи дослідження визначаються метою та завданнями дослідження. В роботі основними є метод суцільної вибірки, компонентного та дефініційного аналізу, метод систематизації, аналізу та синтезу, описовий метод, зіставний аналіз, елементи формального аналізу, метод узагальнення.

Практична значущість роботи полягає в можливості використання її результатів у теоретичних курсах зі стилістики, когнітивної лінгвістики, лексикології, перекладознавства, а також при розробці навчально-методичних матеріалів для викладання англійської мови як іноземної. Крім того, дослідження може слугувати корисною основою для подальших студій у галузі мовної аксіології.

Робота пройшла **апробацію** на науково-практичній студентській конференції. Результати дослідження представлено в публікації:

1. Комарова А. В. Слово як засіб оцінки. *Збірник наукових праць студентів, аспірантів, докторантів і молодих вчених «Молода наука-2025»* : у 5 т. Запоріжжя : ЗНУ , 2025. Т. 3. С. 191–193.

Структура роботи: досілдження складається зі вступу, двох розділів, висновків та списку використаної літератури, додатків.

У вступі подано загальні відомості про дану наукову працю, починаючи від умотивування теми, мети, завдань, актуальності дослідження, визначення об’єкту, предмету та структурування роботи.

У першому розділі подаються теоретичні, загальні відомості про ціннісні особливості регістрів англійської мови, увага приділяється визначенню поняття «регістр» і також розглянуто питання його функціонування, оцінної лексики та класифікації в мові.

Другий розділ містить власний аналіз оцінних одиниць сучасної англійської мови в різних стилістичних регістрах.

У висновках подано узагальнені результати проведеної роботи та окреслено перспективи подальших досліджень. Додатки містять стилістичні регістри оцінної лексики та приклади її функціонування.

Загальна кількість сторінок 126, кількість використаних джерел 96.

РОЗДІЛ 1
ЛІНГВІСТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ОЦІННОЇ ЛЕКСИКИ

1.1 Оцінка в семантичній структурі слова

Проблема мовної оцінки в сучасній лінгвістиці розглядається крізь призму різних підходів, зокрема функціонально-семантичного, когнітивного, прагматичного, культурологічного. Особливу увагу дослідники приділяють виявленню того, яким чином категорія оцінки репрезентується в семантичній структурі слова, які компоненти за це відповідають, та в який спосіб значення оцінки взаємодіє з денотативним та конотативним планами лексичного значення. О. О. Селіванова підкреслює, що приоритетність виражає суб'єктивність по відношеню до реальності ще впливає на відповідні лексичні значення для мовця. Саме тому, когнітивно-прагматичний та культурологічний аспекти створюють певну лексикологічну проблематику і вимагають дрдаткових досліджень [Селіванова 2008, с.145-146]. Адже саме оцінна складова часто виступає своєрідним маркером мовця, його соціокультурного контексту та суб'єктивного ставлення до реальності.

У лінгвістичній традиції оцінка розглядається як смислова категорія, пов'язана з інтерпретацією об'єктів дійсності через призму ціннісного бачення світу. Як зазначають автори Дж. Мартін та П. Вайт, оцінка являє собою особливий тип семантичного значення, що передає не лише фактологічну, а й емоційно-смислову інформацію [Martin,White 2005, p. 35-41]. У такому контексті важливим є розмежування між об'єктивною та суб'єктивною оцінкою, а також між явною й імпліцитною її реалізацією.

Семантична структура слова не є статичною, вона включає ядерний (денотативний) та периферійний (конотативний) компоненти. Власне оцінка

локалізується переважно в конотативній зоні значення, де вона набуває емоційно-експресивного забарвлення. Наприклад, лексеми *hero* та *fanatic* мають подібну денотативну основу – «людина, що діє пристрасно/віддано», однак оцінна складова істотно розрізнює їх: перше слово має позитивну конотацію, друге – чітко негативну.

Оцінний компонент у семантичній структурі слова може бути як сталим (лексикалізованим), так і контекстуальним. У першому випадку оцінка є невід'ємною частиною лексичного значення, зафіксованого у словниках. Це, зокрема, стосується слів на зразок *villain, coward, genius, adorable* тощо. У другому – оцінка формується ситуативно, внаслідок контекстуальної переінтерпретації або аксіологічної переорієнтації значення. Так, слово *interesting* у різних мовленнєвих ситуаціях може набувати як позитивної, так і нейтральної чи навіть іронічної оцінки [Verschueren 1999, p. 75].

Категорія оцінки виявляє тісний зв'язок із такими семантичними параметрами, як інтенсивність, експресивність, емотивність, прагматична спрямованість. Лексема з оцінною семантикою часто вміщує у своїй структурі компонент ставлення мовця до об'єкта мовлення. Зокрема, в англійській мові це відображається у вживанні прикметників (*disgusting, splendid, ridiculous*), прислівників (*horribly, nicely*), дієслів із чітко вираженою емоційною спрямованістю (*admire, despise, loathe*), а також у лексичних одиницях складеного типу (*a nasty piece of work, a real gem*). Оцінні елементи можуть бути як самостійними лексемами, так і складовими частинами багатокомпонентної структури. Особливо продуктивним є створення нових лексичних одиниць, у яких оцінка виступає не лише в семантичному, а й у структурному аспекті. Наприклад, у жаргоні молоді поширені такі форми, як *cringe-worthy, next-level, god-tier* – кожна з яких не просто називає явище, а вже містить у собі суб'єктивне ставлення до нього.

Варто наголосити, що оцінка у слові може бути прямою або переносною. Пряма оцінка має місце тоді, коли вона безпосередньо виражена в лексичному значенні слова: *awful, perfect, foolish*. Переносна – це та, що

виникає внаслідок метафоричного або іронічного переосмислення, як-от у вислові *That was clever of you!* (вжитому з сарказмом). Таким чином, один і той самий мовний знак може залежно від інтенції мовця виконувати протилежні оцінні функції.

В англійській мові оцінна семантика розгортається на всіх рівнях мовної системи, однак лексичний рівень залишається основним каналом її реалізації. Як зазначає Татаровська О., саме на рівні лексики відбувається «вловлювання» мовою тих емоційних імпульсів, які мовець прагне передати за допомогою мовних знаків [Татаровська 2021, с. 16-22].

Цікаву аналогію між формуванням оцінної лексики та віком проводить авторка дослідження Н. Д. Січкарчук. За її спостереженнями, особи, особливо діти, коли не мають можливості підібрати невербальні засоби спілкування або мають значні паузи в мовленні починають формувати емоційно-оцінну фрагментарність лексики, що вживають. Вагомою причиною може бути також поєднання перцептивного рівня з творчим, задля розвитку розуміння оцінності слоїв та виразів [Січкарчук 2011, с. 10-14].

Феномен енантоісемії також впливає на оцінність лексеми. З точки зору семантики, лексема може використовуватись у різних значеннях та мати контекстуальну градацію сенсу. Дж. Пустейовський стверджує, що використання слів, навіть спонтанне може відіграти значну роль в їх інтерпретації, а не тільки через лексичні значення використаних одиниць. Як приклад, автор дослідження наводить дієслово *break* яке може змінювати своє значення в контексті: “The glass broke” (розбитий стакан) “To break the news” (повідомляти новини) [Pustejovsky 2006, p. 100]. Таким чином контекстуальне оточення, де було використано це слово, змінює структуру аргументної складової лексичної одиниці, тобто значення. Виходячи з цього, якщо різні семантичні або синтаксичні контексти впливають на лексему – лексичні одиниці набувають взаємопов’язані значення. Базуючись на подібному аргументі, можна навести приклад дієслова *run*, яке базово має значення «бігти». В бізнес середовищі, дієслово набуває нового значення «керувати»,

при якому йде зміна синтаксичної структури. Таке теоретичне явище демонструє прагматичні аспекти мовлення і наголошує на дотриманні правильного контексту при вживанні слів а також комунікативної ситуації реципієнта та його опонента.

Не менш важливим в оцінюванні слова є його культурна зумовленість, соціальна та гендерна вживаність. Способи вживання слоів, як вони були сприйняті і наслідки обраного мовцем контексту ввпливають на його емоційну оцінку. Дослідник А. Воррінер в ході експеременту коливання розуміння слова підтвердив важливість даного нюансу і підкріпив висновки психолінгвістичним поясненням о соціальній валентності слова [Warriner 2013, p. 1198]. В такий спосіб, лексема *ambition* в словнику Cambridge Dictionary виражає сильну впевненість у досягненні певного бажання. Таке значення є позитивним в англомовному середовищі. Але іноді те саме слово може набувати іронічної конотації. В Urban dictionary окрім позитивного тлумачення також можна зустріти приклади іронічного вживання цього слова. В словнику його можуть позначати як егоїстичний намір проявити амібцію в соціальній сфері життя. Цей приклад доводить проведені дослідження науковця і підтверджує ідею емоційного забарвлення слова в різних соціальних середовищах і залежить від досвіду мовців.

Прагматичні умови використання слова є його рушійною силою для набуття або позбавлення певної емоціональності, що може стати причиною формування оцінного сенсу слова. В Cambridge dictionary можна зустріти дефініцію слова *trick* яке за своєю природою може бути наближеним до нейтральної емоційної вираженості, однак теж може коливатися від позитивного до негативного завдяки інтонації. В такий спосіб, оцінність слова стає не тільки сталою в певних словах, а й може коливатись під час мовленнєвого акту, за допомогою інтерпретації, культурної та соціальної складової мовців. Важливою віхою у дослідженні оцінності стало розмежування між логічною (когнітивною) та емоційною (афективною) оцінкою. Перша ґрунтується на раціональних критеріях, друга – на

суб’єктивних почуттях, симпатіях або антипатіях мовця. Так, лексема *reliable* зазвичай асоціюється з логічною оцінкою (людина виконує зобов’язання, дотримується обіцянок), тоді як слово *adorable* – з афективною, бо вказує на позитивне емоційне ставлення, яке не потребує логічного обґрунтування. Поділ на ці два типи оцінки має значення для аналізу семантичних компонентів, адже дозволяє точніше ідентифікувати джерело емоційної чи аксіологічної мотивації слова [Verschueren 1999, p. 87].

Деякі дослідники, такі як Д. Круз, також підкреслюють важливість наявності в семантичній структурі так званого модального компонента, лексеми, від якої залежить суб’єктивна або об’єктивна природа висловлення [Cruse 2011, p. 326]. Наприклад, дієслова *can, must, might* стають базою для оцінного потенціалу лексем, які в свою чергу виражають ступінь впевненості мовця у власних твердженнях, або від його опонента. Модальні маркери формують припущення, але не вказують конкретно позитивну або негативну конотацію. Основним джерелом розуміння подібних лексем відбувається у контексті в якому вони використані та з якою інтенцією.

Цінним для аналізу є також поняття «суб’єкта оцінки» – тобто того, хто здійснює оцінювання. У межах мови ця функція не завжди експліцитна: у низці випадків суб’єкт оцінки лише імплікується, проте саме його позиція є визначальною для розуміння лексичного значення слова. Так, прикметник *inappropriate* вживається зазвичай у контексті загальноприйнятих соціальних норм, хоча сам мовець не обов’язково поділяє цю оцінку. Це демонструє, що оцінка може бути колективною, нормативною або інституційною, а не лише індивідуальною. Оцінна семантика нерідко пов’язана з концептами «норми» та «відхилення», що формуються на базі мовної картини світу конкретної спільноти [Chaika 1982, p. 101–105]. Слово *eccentric* у британському англомовному просторі здебільшого трактується як легка похвала або м’яке жартівливе зауваження, тоді як в американському варіанті це слово може мати дещо зневажливе або насторожене забарвлення. У цьому випадку мовна

оцінка розкриває свою залежність від соціального контексту, історичного досвіду і ментальних установок конкретного мовного середовища.

Окремо варто звернути увагу на явище оцінного потенціалу слова – здатність лексеми набувати позитивного або негативного смислу в залежності від контексту. Деякі слова мають високий рівень потенційної оцінності, тобто легко модифікуються інтонаційно, лексично або синтаксично. Це питання детально дослідили вітчизняні науковці І. В. Хачпанова та Л. С. Козуб, та підтвердили, що питання лексики є комплексним і насамперед залежить від інтенсивності висловлювання, його експресивності, де сама оцінка є складовою денотату. В мовленні вона відображається емотивним компонентом, що може раціоналізати або навпаки емотивувати слово, що робить її унікальним лексичним компонентом [Хачпанова, Козуб 2018, с. 556]. Такі характеристики виділяють оцінне слово з-поміж нейтральної, або будь-якої інгої лексики. Наприклад, слово *ambitious* може бути компліментом (у контексті цілеспрямованості) або ж докором (у ситуації неетичного прагнення до влади). Цей феномен особливо показовий у межах стилістичних регістрів, де контексти змінюються із високого формального до субкультурного і жаргонного.

Ще одним аспектом семантичної реалізації оцінки є її взаємодія з граматичними категоріями, які досліджував Г. Гайлз. В англійській мові оцінна інформація може виражатися через ступені порівняння прикметників (*better, worse, lovelier*), використання модальних конструкцій (*might be*), пасивні структури з оцінним значенням (*smb is considered to be*) тощо. У таких випадках семантична оцінність не міститься у слові як такому, але реалізується через його граматичну обгортку [Giles 2015, p. 1-14]. Це ще раз підкреслює складність і гнучкість механізмів реалізації оцінки у мовному просторі. Оцінна семантика може також мати багаторівневу структуру, де перший рівень – це безпосереднє емоційне ставлення, а другий – культурно закодована інтерпретація. Наприклад, слово *rebel* в американській культурі часто асоціюється з героїзмом, незалежністю, свободою, а в офіційній

політичній риториці – із деструктивністю або загрозою. Це означає, що одне й те саме слово може виконувати різні оцінні функції в межах різних ідеологічних чи стилістичних регістрів.

Варто зазначити, що аналіз оцінки в семантичній структурі слова неможливий без урахування динамічної природи лексики. Оцінні значення слів зазнають трансформації під впливом часу, зміни культурних парадигм, соціальних трендів. Такі слова як *gay, woke, basic* кардинально змінили свою семантичну природу впродовж останніх десятиліть, і сьогодні не можуть бути зрозумілі поза контекстом їхнього еволюційного шляху. Саме тому семантична оцінка повинна розглядатися не як статичне утворення, а як процес, що постійно оновлюється і реагує на виклики суспільства.

Отже, оцінка як складова семантичної структури слова не є випадковим або побічним елементом – навпаки, вона виконує фундаментальну функцію в комунікативній діяльності мовців. Завдяки оцінній семантиці лексичні одиниці перетворюються на носіїв особистісних, соціокультурних і національних пріоритетів, що, у свою чергу, формує унікальну «мовну картину світу». Аналіз оцінної складової дозволяє не лише описати мовну одиницю, а й простежити ціннісні орієнтири, які закладені в мовне мислення.

1.2 Слово як засіб оцінки та його функціонування

У сучасній лінгвістиці слово розглядається не лише як засіб номінації, а й як важливий інструмент впливу, що здатен передавати емоції, судження, ставлення, наміри мовця. Оцінна функція слова – одна з найдавніших і водночас найуніверсальніших у мовній системі, адже саме завдяки їй мова перетворюється на простір вираження суб’єктивності, включаючи аксіологічні судження про навколишню дійсність. П. Зімунд зазначає, що через слово мовець формулює своє бачення світу, встановлює межі «свого» і

«чужого», відтворює систему соціальних та моральних цінностей. Саме тому аналіз оцінного потенціалу слова має принципове значення для розуміння механізмів мовного впливу, а також для дослідження мови як засобу концептуалізації світу. Оцінка у слові реалізується через його конотативний потенціал, стилістичне забарвлення, асоціативні поля, частотність вживання в певних контекстах. Вона може бути експліцитною – тобто відкрито вираженою в лексичному значенні, або імпліцитною – закладеною у підтекст, що зчитується лише у відповідному мовленнєвому середовищі [Siemund 2013, p. 296-297]. З його теорії випливає наступний приклад: лексема *honest* прямо репрезентує позитивну оцінку, натомість слово *calculating* набуває негативного відтінку не стільки за рахунок денотативного значення, скільки через асоціації зі стратегічною поведінкою, що в англомовній культурі часто сприймається як ознака нещирості.

Однією з ключових функцій оцінного слова є інтерпретативна: слово не просто називає предмет або явище, а формує ставлення до нього. Наприклад, вибір між словами *thin* і *skinny* чи *confident* і *arrogant* не є суто лексичним – він завжди несе в собі інтерпретаційне навантаження, де слово виступає оцінним фільтром сприйняття реальності. Таким чином, слово формує суб’єктивну картину світу мовця, відображає його позицію, а іноді – й нав’язує певну точку зору адресатові.

Наступна функція – маніпулятивна. Г. Гайлз наголошує, що за допомогою лексичних одиниць з оцінним забарвленням мовець може впливати на емоційний стан адресата, формувати його ставлення до подій, осіб чи явищ. Наприклад, в публіцистиці чи політичному дискурсі активно вживаються слова з яскраво вираженою позитивною або негативною конотацією, що підсилює емоційне сприйняття тексту [Giles 2015, p. 18-21]. Автор наводить такі слова, як *brave, disgraceful, heroic, shameful*, виконують не лише номінативну, а й сугестивну функцію, спрямовану на формування оціночного судження у свідомості реципієнта. Також слово як засіб оцінки виконує ідентифікаційну функцію, допомагаючи мовцю позиціонувати себе

стосовно певних соціальних груп або ідеологій. Вибір між словами *freedom fighter* і *terrorist*, *refugee* і *migrant*, *patriot* і *nationalist* залежить не лише від фактичного опису ситуації, але й від ціннісних орієнтирів мовця, його мовної картини світу, ідеологічної позиції та комунікативного наміру. Таке слово в цьому випадку несе на собі не лише оцінку, а й функцію соціального маркера.

Ще однією важливою особливістю є те, що слово може виражати амбівалентну оцінку, тобто водночас мати як позитивний, так і негативний потенціал. Це стосується багатьох слів, які функціонують у різних стилістичних регістрах: лексема *crazy*, наприклад, у неформальному мовленні молоді нерідко позначає захоплення, ентузіазм, навіть харизму, тоді як у формальному дискурсі вона, як правило, зберігає психопатологічну конотацію. Подібне простежує і дослідник М. Грегорі із словами які можуть або знецінювати особу, або навпаки – слугувати своєрідним знаком самореалізації у певному мовному середовищі [Gregory 2019, p. 78-81]. Функціонування слова як засобу оцінки виявляється також у його здатності формувати концепти – мовні одиниці, навколо яких структурується ціла система аксіологічних зв'язків. Наприклад, виходячи з концепції автора, у межах англомовної культури слова *success*, *power*, *independence* формують так звані «базові позитивні враження», тоді як слова *failure*, *dependence*, *laziness* – їхні аксіологічні протилежності. Це свідчить про здатність слова не лише виражати конкретну оцінку, а й структурувати цілу шкалу цінностей, відображаючи загальні світоглядні настанови суспільства.

Варто зазначити, що оцінна функція слова тісно пов'язана з контекстом, у якому це слово функціонує. Той самий лексичний матеріал може змінювати свою оцінність залежно від жанру, комунікативної ситуації, регістру, соціолінгвістичних характеристик мовців. Наприклад, слово *ambitious* у резюме чи професійному описі має позитивне забарвлення, тоді як у побутовому обговоренні воно може набути негативного сенсу – як ознака прагматизму чи навіть безпринципності. Особливу увагу в сучасних дослідженнях приділяють також динаміці оцінного значення, що відображає

зміни у суспільних уявленнях та культурних кодах. Наприклад, слово *feminist*, яке раніше мало переважно негативне або маргінальне забарвлення, сьогодні дедалі частіше виступає позитивним маркером соціальної позиції, особливо в академічному та медійному дискурсі. Це засвідчують ідеї дослідника Дж. Тейлор в працях якого розглядається не лише семантична гнучкість лексеми, а й її соціокультурна залежність. Коли мова йде про слово як засіб оцінки, не можна оминути його функціонування в системі протиставлень [Taylor 2002, p. 156–160]. Більшість оцінних лексем вибудовується за принципом опозиції – *добрий/злий*, *сильний/слабкий*, *успішний/невдаха*. Така бінарна структура дозволяє мові чітко маркувати полярності аксіологічного простору. З одного боку, це спрощує передавання смислу, з іншого – формує стійкі уявлення про норми, девіації, очікувані й небажані соціальні ролі. Слово в цьому випадку виконує не лише інформативну, а й нормативну функцію, оскільки сприяє закріпленню певних поведінкових моделей у колективній свідомості.

Для науковця Б. Чарлстон надзвичайно важливою є роль оцінного слова у процесі етикетної комунікації. Ввічливість, комплімент, делікатне несхвалення – усе це реалізується через спеціальні мовні конструкції, в основі яких завжди лежить семантична оцінка. У сучасній англійській мові для цього часто використовуються евфемізми – слова, що замінюють прямі негативні назви м’якішими варіантами [Charleston 1960, p. 151–157]. Для демонстрації можна обрати ілюстративні приклади зі словнику Urban Dictionary, замість *old – senior*, замість *poor – economically disadvantaged*, замість *fat – plus-sized*. У цьому випадку слово виконує функцію соціального згладжування конфлікту – зменшує прямоту оцінки, роблячи її прийнятною з точки зору соціальних норм. Цікавим є і функціонування оцінної лексики в художньому тексті – тут слово стає не просто засобом номінації або комунікації, а художнім засобом творення авторського бачення світу. Через специфічно підібрану лексику письменник передає ідеологію твору, його аксіологічне поле, відтінки характерів, емоційні переживання. Так, лексема

innocent у прозі може одночасно позначати фактичну відсутність провини й емоційно ідеалізувати персонажа, формуючи образ у свідомості читача. В художньому дискурсі слово як засіб оцінки отримує додаткову експресію через метафорику, епітети, іронію, що відкриває значний простір для багаторівневої інтерпретації.

Всі вищезазначені функції безпосередньо впливають на мовні акти тим чи іншим чином. Різний регістр, різна оцінність формують нові межі лексики та її розуміння. Вітчизняні лінгвістки А. Солодка та Т. Мороз підтверджують дану теорію різнобарвності використання та функціоналу оцінної лексики. Вони доводять, що навіть сучасний політичний дискурс є неможливим без участі мови. Мова стає одним цілим з політикою та ефективність політичного рішення визначається напряму через комунікацію, доведенням певної точки зору та навяювання ідей. Оцінночне інформування аудиторії визначає персуазивну інтенцію цінності факту, про який йдеться, а саме тому відіграє важливу роль у впливі над реципфєнтом або лругою стороною дебатів [Солодка, Мороз 2024, с. 99]. Така прихована діяльність лексики стає головною зброєю в політиці, а не тільки в повсякденному житті.

Ще одним типом функціонування слова як оцінного засобу є його використання у рекламі. Лексеми з позитивною конотацією стають основою рекламних слоганів, бренд-меседжів, презентаційних описів товарів. У таких контекстах вживання прикметників типу *premium, trusted, award-winning, revolutionary* не є простою стилістичною прикрасою – воно має чітку мету вплинути на сприйняття, сформувати бажання, емоційну залученість. Слово, таким чином, виконує функцію переконання, воно стає інструментом формування соціального запиту. У політичному та ідеологічному дискурсі слово як носій оцінки часто стає маркером позиції або навіть зброєю впливу. Лексеми, що позначають однакові явища, можуть вживатися з протилежною оцінною спрямованістю. Так, одні називатимуть політика *visionary*, інші – *populist*; одні використовуватимуть *activist*, інші – *agitator*. Оцінна функція тут несе інтерпретаційну вагу, вона конструює картину реальності відповідно

до ідеологічної рамки мовця. Через це слово може навіть сприяти маніпуляції – підмінювати факти емоційним тиском.

За словами дослідниці О. І. Семенишиної, оцінне слово стає частиною аксіологічних структур свідомості реципієнта. В такому випадку, якщо інша людина, чи навіть рекламний ролик хочуть підбити людину до певного рішення, їм потрібно перебудувати психологічну структуру слухача різними методами впливу, використовуючи емоційно-оцінні словесні конструкції. Дослідниця довела природу свідомості, що підкоряється вербальному впливу, та дослідила етапи комунікації. Важливою складовою, яка задає оцінність є не тільки суто лінгвістична характеристика, а ще й інтенсивність сказаної фрази, тону мовлення, звуковий тиск та частоса висловів [Семенишин 2023, с. 47-50]. Це дозволяє нам розуміти, як оцінні слова впливають на візуалізацію сказаного та як вони усвідомлюються психікою людини.

Ще один цікавий вектор аналізу – це трансформація оцінки в результаті повторного вживання, який розглядав автор Е. Партрідж. Слова, що спочатку мали різко негативне забарвлення, можуть з часом змінювати аксіологічний вектор [Partridge 1979, p. 112–118]. Яскравим прикладом є *nerd*, який можна знайти в сучасних соціальних мережах і словниках. Значення цього слова трансформувалось від негативного «дивакуватої людини, надміру захопленої навчанням» у культурний символ розумного, технічно обізнаного фахівця і набуло позитивного значення, особливо в мережі. Це демонструє, що функціонування слова як оцінного засобу є не лише лінгвістично, але й історично детермінованим – воно залежить від культурного клімату, ціннісних зрушень, політики ідентичності.

У молодіжному мовленні оцінна лексика також має специфічну динаміку. Молодіжні сленгізми, як правило, надзвичайно експресивні, часто порушують традиційні правила моралі або політкоректності, однак вони є індикатором групової ідентичності та емоційної інтенсивності. За словами авторки В. Пескума, такі лексичні одиниці як *savage*, *lit*, *slay*, мають потужне

позитивне забарвлення, яке у формальній англійській відсутнє або навіть протилежне [Pescuma 2023, p. 20]. У таких випадках слово стає засобом самовираження, воно виконує функцію соціального кодексу, через який мовці розпізнають «своїх». Крім того, слово як засіб оцінки активно функціонує в Інтернет-дискурсі, Соціальних мережах, форумах, блогах, які породжують нові форми оцінного мовлення – зокрема, через хештеги, реакції, емодзі-супровід та ключові слова, які отримують нову семантичну вагу. Наприклад, слово *cancelled* у X не означає буквального скасування, а має оцінний смисл – соціальне засудження або бойкот. Таким чином, слово функціонує в гібридному середовищі – одночасно в межах мови, культури, цифрових платформ.

Не менш важливо прослідкувати за нормами англійської мови у використанні оцінної лексики. Тут доречно звернутися до роботи авторів В. Б. Гончарової та А. В. Пестушко. Авторки відобразили мовне різноманіття висловів англійської мови та виробили закономірність щодо соціального відбору прийнятних оцінних слів від менш прийнятних. Перш за все це залежить від емоційного фону самої мови, де показники емоцій варіюються між усвідомленими та контрольованими. Частіше за все в мовленні, як і в текстах, переважають саме емоційні слова, такі як прикметники або дієслова, або прислівники. Наступним вираженням є семантично-емоційні слова і вирази с оцінним суфіксом [Гончарова, Пестушко 2021, с. 48-49]. Це дає змогу поширити вплив та використання оцінних слів в мовленні та художніх текстах. Універсальні емоції любові, гніву, страху створюють «живого» персонажа в книгах і дозволяють читачу поглибитися в історію повністю.

Отже, слово як засіб оцінки виконує низку ключових функцій – від емоційного впливу та ідентифікації до формування концептуальних картин світу. Його оцінна семантика не є ізольованою чи вторинною, навпаки – вона є невід’ємною частиною комунікативної дії та когнітивної взаємодії між мовцем і адресатом. Завдяки цьому слово перетворюється на інструмент

вияву індивідуальної й колективної свідомості, фіксуючи у мовному просторі не лише інформацію про світ, а й ставлення до нього.

1.3 Види оцінок та їхні особливості

У лінгвістичному осмисленні категорія оцінки виявляється як багатовимірне явище, що має складну внутрішню структуру і охоплює різноманітні способи вияву емоційного, раціонального та соціального ставлення мовця до дійсності. Серед мовознавців немає єдиної класифікації видів оцінки – це зумовлено багатогранністю самої категорії, а також її залежністю від контексту, мовного середовища, прагматичної установки мовця. Проте для дослідника Х. Рашкін існує низка теоретичних підходів дозволяє виокремити найбільш релевантні типи оцінок, що реалізуються у семантичній структурі слова та в мовленні загалом.

Насамперед, прийнято розрізняти позитивну та негативну оцінку, або ж у термінології аксіологічної лінгвістики – меліоративну і пейоративну. Цей поділ є базовим, оскільки він відображає бінарну структуру людського сприйняття – у межах якої явища поділяються на «добрі» й «погані», «цінні» й «зневажені». Позитивна оцінка реалізується в таких словах, як *brilliant*, *kind*, *inspiring*, *respectful*, негативна – у лексемах *cruel*, *lazy*, *disgusting*, *pathetic*. У межах семантичної системи мови ці слова є не просто назвами якостей, а інструментами формування смислу через ціннісну інтерпретацію [Rashkin 2016, p. 317].

Варто наголосити, що цей поділ є умовним, оскільки чимало лексем мають амбівалентний або контекстуально зумовлений характер [Yu, Shang 2016, p. 945]. Базуючись на теорії авторів, слово *bossy* може в одному випадку виступати критикою, в іншому – виразом захоплення

лідерськими рисами. Це засвідчує, що лексична оцінка не є статичною, вона формується на перетині значення, інтенції та ситуації спілкування.

Ще одним критерієм оцінювання, науковець Ю. Ван вважає емоційність – адже, залежно від ступеня емоційної насиченості, оцінки поділяють на раціональні (когнітивні) та афективні (емоційні). Перші базуються на логічному аналізі, об'єктивних характеристиках об'єкта, наприклад: *inefficient, inaccurate, relevant, strategic*. Другі ж виходять з емоційної реакції: *wonderful, disgusting, adorable, revolting* [Wang 2012, p. 35]. Як правило, емоційні оцінки частіше трапляються в побутовому, художньому та публіцистичному дискурсі, тоді як раціональні – в офіційно-науковому, технічному, академічному мовленні.

Більш детально про типологічні групи регістрів можна дізнатися в роботах дослідниці П. Джонс. Авторка статті детально пояснює значення так званих п'яти регістрів мови, які докорінно можуть змінити тон мовлення при неправильному використанні оцінних слів. Виділяють п'ять таких регістрів: frozen, consultative, formal, casual, intimate [Jones 2022, p. 1]. Всі вони без перебільшення мають власну оцінність і працюють як окремі емоційні пласти мовлення, для формування певного тону висловів. Як приклад – frozen register є сталими виразами в мовленні, і має високу емоційність завдяки більш важкому синтаксису. Приклади даного регістру можна зустріти в книгах, релігійних текстах і в окличних виразах сучасного мовлення. Крім того, з ростом соціальних сфер людства, мова теж продовжує наповнюватись новими значеннями виразів що в свою чергу призводить до збільшення кількості мовних регістрів, таких як scientific, advertising, consultative, journalistic, slang. Вони не є сталими маркерами регістрів, але ще розглядаються мовознавцями як ймовірні.

Полярну теорію має вітчизняна науковиця О. О. Назарчук. Відмінність полягає в тому, що неможливо поділити на конкретні класифікації оцінну лексику, головним критерієм є саме позитивна або негативна оцінка висловів, від чого залежить їх подільше розмежовування. Оцінний матеріал лексики

може стати й різновидом комунікації. За словами автора, це можуть бути коментарі онлайн в соціальних мережах або відгуки клієнтів. У відгуках застосовується індивідуальні характеристики предмету, доповнюючись характерною їм оцінністю. Це формує враження у читача та може посприяти покупці товару або навпаки, до написання подібного відгуку, якщо перший з них є негативним [Назарчук 2024, с. 37-39]. В даному випадку оцінне слово є носієм суб'єктивної інформації та має нейтральну або високу емоційність.

Залежно від того, чи оцінка є результатом власного досвіду мовця або ж репрезентує колективну точку зору, її поділяють на суб'єктивну та об'єктивізовану. Спираючись на концепції дослідника Б. Лю суб'єктивна оцінка виражає індивідуальне, часто емоційне ставлення: *I hate that song*, *She's amazing*. Об'єктивізована ж подається як усталене судження: *It is widely regarded as a masterpiece*, *The method is considered obsolete*. Обидва типи можуть бути однаково ефективними у комунікації, однак їх вплив на реципієнта різниться – у першому випадку мовець відкрито демонструє свою позицію, у другому – посилається на соціальний авторитет чи норму [Liu 2012, p. 44-65]. Але є й інші лексичні одиниці, які не співпадають з жодною групою, але теж становлять етичні оцінки, які фокусуються на моральному вимірі об'єкта. Це слова, що вказують на відповідність або невідповідність нормам моралі, етикету, загальноприйнятим цінностям: *honest, corrupt, noble, sinful, decent, indecent*. Такі лексеми часто виконують соціалізуючу функцію – через них мова впорядковує поведінкові моделі, легітимізує або делегітимізує ті чи інші дії.

Паралельно з етичними діє естетична оцінка, яка стосується сприйняття краси, гармонії, стилю. Лексеми на зразок *elegant, tacky, charming, tasteless* не просто описують зовнішність чи оформлення, а й передають певну емоційну реакцію, що ґрунтується на культурних уявленнях про прекрасне і потворне. Естетичні оцінки особливо активно функціонують у медіа, моді, мистецтві, рекламі. У сучасній англійській мові автор А. Дзаніні окремо виділяє соціально-статусні оцінки, пов'язані з уявленнями про престиж, успішність,

владу, фінансовий добробут [Zanini 2021, p. 322]. Такі лексичні одиниці можна знайти у просторі соціальної мережі, або словнику Urban Dictionary: *wealthy, influential, elite, privileged*, або навпаки – *underprivileged, low-class, broke* – формують ієрархію соціальних позицій і одночасно сигналізують про приналежність або дистанціювання від певних груп. У цьому випадку лексика стає маркером соціальної стратифікації.

Естетична оцінка також яскраво проявляється в художній літературі. За словами Л. Ф. Соловйової та Г. О. Ханта, художній текст є спрямуванням на чуттєве відображення дійсності, де емоційно оцінне твердження впливає на сприйняття персонажа або ходу подій, переносячи їх від нейтральних, сухих слів до емоційних виразів, притаманних літературі. Оцінна лексика, в свою чергу, концентрує читача на деяких моментах історії і створює портретні ланцюжки що є роботою рецептивного сприйняття слів. Тут оцінна лексика поєднується з тропами і передає різноманітні значення через обмежену кількість символів. Автори зазначають подібний приклад із фразою *grey metallic face* який одразу передає почуття важкої людини, його трагічної долі і додає загадковості [Соловйова, Хант 2021, с. 153]. Таке метафоричне співставлення слів є набагато вийграшним ніж просте зазначення наприклад *metallic mask on his face.* Читач одразу відчуває і розуміє більше інформації між рядків, ніж у другому, прямолінійному варіанті. І саме емоційна оцінність слів допомагає отримати такий результат.

Цікавим явищем є іронічна оцінка, де формально позитивне слово набуває негативного змісту або навпаки. Наприклад, у фразі *Well, that was brilliant...*, слово *brilliant* у контексті провалу означає протилежне – глузування. Це функціонування оцінки на рівні прагматики, де значення виникає не з лексеми, а з інтонації, ситуації, попереднього контексту. Іронія – це маркер тонкої гри зі змістами, вона демонструє віртуозність у користуванні оцінною функцією слова.

Не менш важливими є експресивні оцінки, де акцент ставиться не стільки на зміст, скільки на інтенсивність емоції. Це слова, що передають

ступінь або силу оцінки: *terribly boring, absolutely stunning, insanely good*. Експресія часто підсилюється граматично – за рахунок підсилювальних прислівників, метафор, повторів. У такому контексті слово виступає як емоційний сигнал, покликаний викликати резонанс у адресата.

Слід також окремо звернути увагу на контекстуальні оцінки, які виявляються виключно в мовленнєвій ситуації й не є закріпленими в словниковому значенні лексеми. У таких випадках, за словами К. Масулло, оцінка виникає не завдяки лексичній одиниці як такій, а через її розміщення в комунікативному полі [Masullo 2025, p. 13]. Наприклад, слово *interesting* саме по собі є нейтральним, проте в залежності від інтонації, невербальних компонентів або попереднього контексту, воно може набувати як позитивного, так і саркастичного забарвлення. Цей тип оцінки особливо поширений у неформальному спілкуванні, діалогічному мовленні, а також у цифровому дискурсі, де ключову роль відіграє прагматична координація.

У деяких випадках оцінка реалізується не через окреме слово, а через лексичні поля, де оцінна спрямованість виникає на основі взаємозв'язків між кількома лексемами. Наприклад, група слів на зразок *discipline, control, structure* утворює поле, асоційоване з порядком і надійністю, тоді як *chaos, mess, spontaneity* – з нестабільністю, непередбачуваністю. У таких випадках оцінність проявляється не стільки в одиничному слові, скільки у всій семантичній сітці, яку воно активізує в свідомості мовця й адресата.

Важливим нюансом є відтворення глибини почуттів. Як зазначає авторка Н. Ланчуковська та інші співавтори, оцінні слова ще мають своєрідну структуру, яка може бути неоднородною. Вона залежить від ступені емоційності та оцінності слова. Чим вищий ступінь дезорганізації слова – тим вище емоційна напруга в тексті. Це може виражатись у повторах слів, звертання та лексичної градації [Ланчуковська, Олінчук, Шальов 2022, с. 174]. Завдяки цьому, оцінність слова відображається через всі лексичні рівні.

Ще один напрям дослідження пов’язаний із гендерними й культурно маркованими оцінками. Як приклад, слова, якими описують поведінку жінок та чоловіків, часто мають різну оцінну вагу, навіть якщо формально позначають подібні риси. Так, лексема *assertive*, застосована до чоловіка, зазвичай сприймається позитивно – як ознака впевненості [Shrestha 2022, p. 103-112]. Та сама характеристика, адресована жінці, може трактуватися як ознака агресивності. Це демонструє, як мова не просто відображає оцінку, а й підкріплює культурні стереотипи.

В свою чергу лінгвіст Д. Шмідтке звертає увагу на стилістичну залежність оцінок, де різні регістри мови продукують різну оцінну лексику. У високому стилі переважають лексеми з абстрактною, витонченою оцінкою (*graceful, commendable, respectable*), у колоквіальному – знижені, емоційно насичені (*lame, awesome, gross*), у субкультурному – кодові або гібридні (*based, cringe, goated*) [Schmidtke 2014, p. 1116]. Таким чином, оцінка не існує поза стилістичним контекстом – вона «звучить» інакше залежно від середовища функціонування.

З огляду на розмаїття форм, функцій та змістів, можна стверджувати, що види оцінки утворюють гнучку, але цілком системну частину лексико-семантичної організації мови. Вони не просто класифікують явища на добрі й погані, гарні й потворні, прийнятні й недопустимі – вони задають вектор думок, емоцій, суджень і вибору. Вивчення цих оцінок дозволяє глибше зрозуміти мову як живу систему, що невпинно взаємодіє з культурою, соціумом, особистістю.

Підсумовуючи, слід зауважити, що види оцінок – це не жорсткі категорії, а радше спектр, у межах якого лексичні одиниці можуть змінювати своє значення залежно від комунікативної ситуації. Оцінка є процесом, а не результатом, і її функціонування – це завжди взаємодія між мовною формою, змістом і соціокультурним фоном. Завдяки цій складній динаміці мова зберігає здатність точно, емоційно й ефективно реагувати на реальність, відображаючи не тільки те, що існує, а й те, як це сприймається.

1.3.1 Маркери меліоративної лексики. Меліоративна лексика є особливим різновидом оцінної лексики, що виконує функцію позитивної ціннісної інтерпретації об'єктів дійсності. У широкому розумінні, до неї належать слова та вирази, які за спостереженням С. Могаммад, надають позитивного емоційного або соціального забарвлення описуваному явищу, особі, події чи характеристиці. Такі лексеми реалізують схвалення, симпатію, повагу, захоплення, естетичне чи моральне визнання. У межах аксіологічного простору мови вони виступають маркерами норм, ідеалів, бажаних або прийнятних моделей поведінки [Mohammad 2018, p. 174-184].

Це свідчить про те, що у семантичній структурі меліоративних лексем домінують компоненти позитивної оцінки. Вони можуть бути денотативно нейтральними, проте конотативно – позитивно забарвленими. Наприклад, слово *leader* на позначення особи має очевидну позитивну конотацію: лідер асоціюється з відповідальністю, ініціативністю, впливовістю. Те саме стосується прикметників *brilliant, kind, courageous, reliable, authentic* – кожне з яких містить елемент позитивного ставлення мовця, навіть за відсутності конкретного опису дій чи фактів.

Цікаве спостереження провели дослідники І. В. Денисовець та Л. І. Дерев'янко. Емоційно-експресивне забарвлення набуває свого апогею за допомогою демінутивних іменників з емоційно забарвленими прикметниками. Таке поєднання використовує прикметники зі своєї стилістичної форми, а у контексті підсилює емоційність всього виразу разом з його оцінністю [Денисовець, Дерев'янко 2019, с. 24].

Подібні твердження дослідив і інший автор, розширивши їх можливості впливу на реціпієнта. Б. Пекарова стверджує, що меліоративна оцінка може реалізовуватись не лише через значення слова, а й через його функціональне розміщення в контексті. Наприклад, іменник *visionary*, який номінує людину з нестандартним мисленням, набуває меліоративного характеру у випадку, коли він супроводжується такими лексичними підсилювачами, як *true, genuine,*

renowned. Таким чином, навіть слова з невираженою оцінною семантикою можуть у певному контексті виступати як маркери позитивної інтерпретації.

До характерних лексичних маркерів меліоративності належать:

– прикметники з оцінною семантикою на позначення внутрішніх якостей (*honest, generous, loyal, sincere*);

– іменники, що репрезентують позитивно оцінювані соціальні або особисті ролі (*hero, scholar, benefactor, genius*);

– дієслова з позитивною прагматикою (*admire, appreciate, respect, support*);

– прислівники, що підсилюють позитивну характеристику (*deeply, truly, remarkably*);

– метафоричні конструкції на основі позитивних образів (*shining example, diamond in the rough, breath of fresh air*) [Pekarova 2015, p. 54-57].

У художньому мовленні меліоративна лексика часто виконує функцію ідеалізації персонажа, створення привабливого образу або формування симпатії з боку читача. Позитивна оцінка тут проявляється через описові елементи – зовнішність, риси характеру, манеру поведінки. Такі приклади, як *Her voice was like warm sunlight* чи *He moved with quiet confidence*, демонструють не лише схвалення, а й естетизацію дійсності.

Емоції персонажа також можуть передаватися шляхом використання оцінної лексики. Як зазначає Н. В. Цинтар, вигуки стають репрезентацією почуттів та їх відтінків, тобто оцінності, яку зчитують реципієнти. Вигуки задають тон емоції, чи то позитивної чи навпаки негативної, що сприймається як оцінка ситуації [Цинтар 2019, с. 72-73]. Таким чином, вигуки задають конкретну емоцію що формує персонажа та оцінна лексика у вигуках спрямовує цю емоцію на конкретного персонажа.

У медійному дискурсі меліоративна лексика є засобом створення образу – політика, лідера думок, товару чи послуги. Дослідник Г. Солано-Флорес, що часто така лексика поєднується з мовними кліше, які виконують функцію стереотипного позитивного судження: *award-winning, trusted by millions,*

groundbreaking innovation, world-renowned. Ці словосполучення не потребують пояснень – їх функція полягає у миттєвому формуванні позитивного враження, навіть якщо об'єкт цього враження є незнайомим адресату. Підвищення частотності меліоративних одиниць спостерігається також у комунікації мотиваційного, психологічного, освітнього спрямування. Тут використовуються слова на зразок *empowered, capable, resilient, meaningful, fulfilling* [Solano-Flores 2011, p. 72-75]. Вони стають не лише засобами оцінки, а й конструктами самоздійснення, які мають потенціал формувати самоідентичність адресата через позитивні аксіологічні посилилання.

Меліоративна лексика також тісно пов'язана з категорією соціальної престижності. Такі слова, як *elite, prestigious, exclusive*, мають виразне позитивне навантаження, пов'язане з відчуттям статусу, винятковості, визнання. Її функція – не просто схвалення, а підкреслення значущості об'єкта оцінки в межах соціальної ієрархії. Такі слова часто супроводжуються атрибутивними маркерами типу *top, leading, best-selling*, які активізують у свідомості адресата уявлення про успіх, досконаліть, авторитетність.

Особливістю меліоративної лексики є також її здатність до аксіологічної фіксації, тобто до закріплення позитивної оцінки в межах тривалого історико-культурного періоду. Наприклад, слова *freedom, justice, peace* мають стійке позитивне значення незалежно від ситуації, у якій вони вживаються. Вони перетворилися на універсальні лінгвістичні символи цінностей, визнаних у більшості культур. Цей феномен можна розглядати як своєрідну «еталонну» меліоративність, яка не потребує додаткових коментарів або контекстуалізації.

Учений М. Драздаускене вважає, що меліоративна оцінка може бути градуйованою – тобто мати різні рівні інтенсивності. Наприклад, лексеми *nice, good, pleasant* виражають базову позитивну оцінку, тоді як *superb, magnificent, phenomenal* – посилену, майже емоційно граничну. Ця градація

залежить не лише від лексичного складу, а й від комунікативної мети: у нейтральному спілкуванні людина схильна використовувати м’яку меліоративність, тоді як у емоційно залучених або експресивних ситуаціях – насичену, інтенсивну. У цифровому просторі меліоративна лексика виявляється через оцінні реакції, короткі вербальні формули та мультимодальні знаки [Drazdauskiene 2023, p. 1-20]. Слова *awesome, slay, queen, love it* у поєднанні з емодзі формують сучасний варіант стислої позитивної оцінки, який замінює повноцінне речення. Така форма є особливо продуктивною в молодіжному, субкультурному та креативному дискурсі.

Поглиблене вивчення меліоративної лексики опанував науковець Д. Лі. Дослідник зазначив, що меліоративна лексика потребує звернення до її валентності в різних функціональних стилях, де вона виконує не лише оцінну, а й структурну роль у формуванні стилістичної тональності тексту [Lee 2001, p. 289-314]. У публіцистиці, зокрема, меліоративні слова допомагають сформувати імідж, підкреслити авторитет, моральну або професійну перевагу особи чи явища. Важливо, що позитивна оцінка тут подається як аксіома – без необхідності її доведення. В статтях типовим прикладом використання меліоративної лексики можуть бути подібні заголовки: *Outstanding Scientist Receives Global Recognition* чи *A Landmark Decision for Human Rights* самі лексеми *outstanding, landmark, recognition* створюють враження безумовної цінності об’єкта мовлення.

У науковому стилі використання меліоративної лексики є більш стриманим, однак не менш значущим. Як помітив Л. Полані, тут вона виявляється в термінах, які фіксують позитивні якісні показники або позначають визнані теорії, методики, підходи. Прикметники *valid, efficient, comprehensive, innovative* виконують функцію еталонної оцінки в описі наукових здобутків або методологічної переваги [Polanyi 2006, p. 4]. При цьому позитивна оцінка слугує не емоційною реакцією, а інструментом аргументації, що підсилює довіру до викладеного матеріалу.

Цікавим аспектом є соціокультурна варіативність меліоративної лексики. За словами Е. Койлірс, позитивна оцінка в англійській мові нерідко виявляє залежність від культурного контексту. Такі слова як *modest, humble, reserved* у британській культурі традиційно асоціюються з гідною поведінкою, тоді як у США більший позитивний потенціал мають слова *confident, outgoing, ambitious* [Keuleers 2012, p. 287-289]. У цьому виявляється культурна специфіка аксіологічної системи, яка визначає не лише самі критерії позитивності, а й лексичні одиниці, що їх репрезентують.

Окреме місце посідає історичний аспект трансформації меліоративної лексики. Зміна соціального ландшафту, ідеологічних парадигм та медіа-дискурсу зумовлює переосмислення традиційних оцінок. Наприклад, лексема *gentleman* колись позначала соціально-привілейовану особу зі стабільно позитивною конотацією. У сучасному вжитку це слово стало менш універсальним, його використання залежить від контексту, жанру та інтонації – від шанобливого до іронічного. Те саме можна сказати про *hero* – слово, яке, хоча й зберігає позитивну семантику, часто вживається з додатковими конотаціями у воєнному, політичному або публіцистичному дискурсі, де його значення може бути гіперболізованим або навмисно стилізованим.

Звертаючись до лексико-граматичних способів вираження меліоративності, варто виділити роботу авторів А. Аленізі та Р. Адаві, які стверджують, що такі словесні одиниці можуть бути як лексичними, так і морфологічними. До морфологічних засобів належать суфікси, які формують зменшено-пестливі або позитивно забарвлені форми: *-let, -y, -ie* у словах *booklet, sweetie, buddy* [Alenizi, Adawi 2024, p. 98–102]. Такі форми не лише передають позитивне ставлення, а й створюють ефект близькості, приязні, неформальності. Водночас суфікси можуть активувати також функцію прихованої оцінки – коли зменшення розміру або значущості об’єкта виражає емоційне прийняття або симпатію. До синтаксичних засобів відносять конструкції з підсилювальними модифікаторами, які активізують меліоративний компонент оцінки. Як приклад, можна виділити такі: *a truly*

inspiring teacher, a deeply respected figure, an absolutely delightful experience. У кожному з цих прикладів меліоративна лексема отримує додаткову емоційну вагу завдяки адвербіалу, що передує їй. Це дозволяє підвищити ступінь позитивної інтерпретації та зробити її емоційно переконливішою.

У розмовному мовленні позитивна оцінка реалізується також через формули оцінки, які є сталими конструкціями: *You're amazing, That's fantastic, Love it, Great job, So proud of you*. Вони часто вживаються не з метою точного опису об’єкта, а для вираження підтримки, заохочення, включення до спільного позитивного емоційного фону. Таким чином, меліоративна лексика виконує ще й прагматичну функцію ментального комфорту, підтримуючи доброзичливий настрій у межах комунікативної взаємодії.

Слід також підкреслити, що на думку Дж. Албейр – меліоративна лексика виявляє тенденцію до гіперболізації – саме позитивна оцінка частіше, ніж негативна, супроводжується надмірною емоційною експресією, особливо в молодіжному або рекламному дискурсі [Albair 2009, p. 1-15]. Такі загальновідомі слова *legendary, epic, flawless, iconic* рідко використовуються з буквальним значенням – їх функція полягає в тому, щоб одразу окреслити об’єкт як надзвичайно позитивний, винятковий, вартий уваги. У таких випадках спрацьовує механізм гіперболічного закріплення оцінки, що має на меті не інформування, а вплив.

Висвітлення меліоративної лексики також неможливе без аналізу перформативної оцінки, коли слово не просто описує об’єкт, а водночас творить реальність. Як пише С. Банно, у мовленні лідерів думок, викладачів, менеджерів, журналістів уживання таких лексем має ефект актів мовного впливу [Bannò 2025, p. 19]. Вислови на кшталт *I consider this result outstanding, We celebrate your remarkable progress* не просто формулюють оцінку – вони актуалізують її як реальну дію, яка змінює статус оцінюваного.

Підсумовуючи, слід наголосити, що меліоративна лексика є не лише інструментом позитивного оцінювання, а й засобом соціальної інтеграції, ідентифікації та культурної трансляції. Її лексичні маркери – це не випадкові

одиниці, а продумані, історично та функціонально закріплені засоби репрезентації бажаного, зразкового, схвального. Дослідження цієї лексики дозволяє глибше зрозуміти, як у межах мови оформлюється позитивна оцінка – від лінгвістичного рівня до соціокультурного виміру.

1.3.2 Специфіка пейоративної лексики. Пейоративна лексика становить специфічний пласт мовних засобів, що виражають негативне ставлення мовця до об'єкта мовлення – особи, дії, явища або ситуації. Вона покликана передати зневагу, осуд, емоційне несприйняття, зниження статусу, ідентифікацію відхилення від прийнятних норм. Як зауважує А. Агха – якщо меліоративна лексика виконує функцію схвалення, то пейоративна – функцію осуду. Її використання пов'язане з установками, цінностями, етичними критеріями конкретного мовного колективу, і саме через це вона має виразний соціокультурний характер. До основних лексичних маркерів негативної оцінки належать:

– прикметники на позначення негативних особистісних якостей (*selfish, unreliable, hostile*);

– іменники зі значенням негативної соціальної ролі або поведінки (*criminal, loser, fraud*);

– дієслова, що виражають шкоду, агресію або порушення норми (*attack, manipulate, betray*);

– словосполучення з пейоративним ядром (*a toxic person, a failed project, a nasty rumor*);

– образні номінації з яскраво негативною конотацією (*snake, rat, clown* – як метафори особистостей) [Agha 2004, p. 1-22].

Таким чином, у семантичній структурі пейоративних лексем переважають конотативні компоненти з негативним забарвленням. Відомі прикметники на кшталт *arrogant, rude, ignorant, corrupt*, іменники типу *liar, coward, traitor, parasite*, дієслова *exploit, deceive, insult* формують потужне поле негативної інтерпретації. Їхнє вживання не просто передає зміст, а нав'язує ціннісну установку. Пейоративна лексика не є нейтральною – вона

завжди забарвлена, суб'єктивна, виявляє ставлення до соціального чи морального відхилення. Пейоративна лексика має тісний зв'язок із категорією відхилення від норми – моральної, соціальної, естетичної. Вона не лише засуджує, а й структурує систему того, що є «неправильним» у межах певної культури. Наприклад, загальновідомі слова *vulgar, tasteless, inappropriate* є пейоративними лише в межах тієї системи норм, де цінуються стриманість, естетика, відповідність канону. У іншому контексті ці самі характеристики можуть не сприйматись як негативні. Таким чином, пейоративність завжди ситуативна – вона не вкорінена лише в слові, а народжується у взаємодії слова і контексту.

Пейоративна лексика нерідко функціонує в полі експресії. Такі лексеми мають здатність активувати сильні емоції у реципієнта. Особливо це стосується сленгової та розмовної лексики або жартівливих висловлювань, які розглядає С. Аттардо: *jerk, creep, moron, lame* – слова з високим індексом емоційної залученості, що швидко кодують негативне ставлення і можуть ставати інструментами для вронічного або жартівливого поля мовлення. У формальному дискурсі їх замінюють більш стриманими конструкціями: *unprofessional, inadequate, ineffective*, але й ці слова зберігають функцію оцінного знецінення [Attardo 2018, p. 89-110]. Особливо активною пейоративна лексика є в розмовному та молодіжному мовленні, де вона слугує як засіб самовираження, ідентифікації, і навіть гумору. Лексеми типу *cringe, flop, trash, basic* використовуються не лише для осуду, а й для встановлення групових меж – через них визначають, що «не належить» до певної спільноти. Часто така лексика має скороминущий характер, проте саме вона демонструє живу реакцію мовців на соціальну, культурну і навіть політичну динаміку.

Також, як зазначає К. О. Кузьменко, пейоративна лексика може бути частиною прямого значення слова. Це залежить ід того, яке слово: однозначне чи багатозначне [Кузьменко 2017, с. 2]. Тобто іменник буде мати емоційне забарвлення або навіть ярлик у відношенні до людини.

Пейоративні одиниці надзвичайно продуктивні в політичному, соціальному та ідеологічному дискурсі. Через них формуються ворожі образи, навішуються ярлики, будуються риторичні опозиції типу «ми – вони» [Aliyeva 2023, p. 235-240]. Вислови на кшталт *radicals, extremists, snowflakes, freeloaders* є маркерами не лише негативної оцінки, а й інструментами маніпуляції. У цьому сенсі пейоративна лексика стає засобом конструювання ідеологічної ворожнечі або соціального виключення.

Варто згадати також жанрові та стилістичні особливості функціонування пейоративної лексики. У художньому стилі вона виконує функцію контрасту, створення конфлікту, розкриття негативного образу персонажа. Вона може бути подана напряму або через авторську іронію, що лише підсилює її дію. У публіцистиці та рекламі негативна лексика часто використовується у порівнянні – для знецінення конкурентів, альтернатив, попередніх моделей: *Don’t fall for cheap copies*, *Say goodbye to outdated design* – формули, в яких пейоративний елемент активує сприйняття певного об’єкта як неприйнятного.

Як зазначають автори К. Аллан та К. Беррідж, пейоративна оцінка активно реалізується також через лексичні евфемізми, або табуйовані слова, які приховують або згладжують негативну суть, але все одно несуть оцінку та дуже часто негативне повідомлення [Allan, Burridge 2006, p. 23-38]. Наприклад, замість *liar* може бути вжите *economical with the truth*, а замість *failure – less successful*. Така форма вираження демонструє прагнення уникнути прямого осуду, зберігаючи при цьому оцінний смисл. Вона характерна для офіційного або дипломатичного мовлення, де пейоративність має бути подана м’яко, непрямо.

За твердженнями Ф. Бенамара, в окремих випадках, негативна оцінка має форму прихованої пейоративності, яка реалізується через граматичні або синтаксичні структури [Benamara 2017, p. 8]. Прикладом можуть слугувати пасивні конструкції з семантикою відчуження: *He was let go* замість *He was fired*; або ж вислови типу *not exactly a success, somewhat problematic*, що

передають негативний сенс шляхом обмеженої експліцитності. Такі конструкції характерні для формального або академічного стилю, де прямий осуд є неприйнятним.

Негативна оцінка, репрезентована за допомогою пейоративної лексики, здатна не лише передавати емоційну реакцію мовця, а й виконувати глибші когнітивні функції. Через її вживання формується не лише конкретне уявлення про окремі явища чи осіб, а й ширше – світоглядний контекст, у якому певні типи поведінки, соціальні ролі або ідеологічні позиції позиціонуються як неприйнятні. З цієї причини, за словами В. Брейді, пейоративна лексика часто пов'язана із соціальними стереотипами, упередженнями, а іноді навіть із мовною дискримінацією [Brady 2017, p. 3-6]. Особливо яскраво це виявляється у стигматизованій лексиці, тобто такій, що передає суспільно закріплену зневагу до певних категорій людей – за віком, статтю, зовнішністю, етнічністю чи соціальним статусом. Слова на кшталт *hag, freak, redneck, bum* є не просто номінаціями – вони акумулюють упередження, транслюють мову стигми. Такі лексеми підкріплюють негативні соціальні коннотації, які мовна спільнота формує або підтримує протягом тривалого часу.

Як показують дослідження А. Чен, пейоративна лексика може також набувати іронічного або саркастичного звучання, коли формально нейтральне або навіть позитивне слово вживається з метою глузування. Вислів *Well, aren't you clever?* у відповідному контексті може мати прямо протилежний смисл. Такий тип оцінки складний для автоматичного розпізнавання, однак дуже ефективний з точки зору прагматики, бо дозволяє мовцеві передати своє ставлення без відкритої конфронтації [Chen 2018, p. 1-11]. Деякі пейоративні слова мають метафоричну природу, що дозволяє їм функціонувати як сильні образні засоби. Наприклад, у відомих фразах *to be a snake, a ticking time bomb, a leech*, значення не обмежується біологічною або предметною реальністю, а проєктується на людину, її поведінку, наміри.

Дослідниця Ф. Сітрон вважає, що через такі метафори активується глибоке емоційне неприйняття, відчуття небезпеки, зради або відрази. Цей тип пейоративності часто функціонує на рівні емоційного автоматизму – реакція на слово є миттєвою, без потреби логічного аналізу. Ще одним маркером пейоративності є грубість або вульгарність мовного засобу [Citron 2012, p. 211]. Багато слів, що функціонують у просторі лайки, мають стабільне пейоративне значення, незалежно від контексту. Вони не лише вказують на негативну оцінку, а й порушують етикетне поле комунікації. Зокрема, це характерно для англійських слів із так званої категорії *strong language – bastard, bitch, jerk*, які в багатьох випадках мають гендерне, сексуальне або соціально принижувальне забарвлення. Водночас вони можуть бути «освоєні» певними групами як елементи самоідентифікації або протесту – що ще раз доводить, наскільки оцінка залежить від контексту, інтенції та інтерпретаційної рамки.

У структурі пейоративної лексики важливу роль відіграє градація інтенсивності оцінки. Деякі слова передають м’яку форму несхвалення (*unconvincing, questionable, awkward*), інші – гостру зневагу (*pathetic, despicable, disgusting*), а ще інші – максимально інтенсивну образу (*scumbag, monster, lunatic*). Учений М. Дейвіс вважає, що вибір між ними залежить від жанру, стилістичної мети, а також від емоційного стану мовця. Пейоративна шкала у такий спосіб створює можливість для тонкого контролю сили мовного впливу. Цікавим аспектом є рефлексивна пейоративність, тобто самознецінення, яке відбувається через лексеми з негативною конотацією [Davies 2020, p. 656-675]. У клішованих фразах типу *I'm such an idiot, Just my luck, as always*, мовець використовує пейоративну лексику не для оцінки іншого, а для самовираження власного фрустраційного стану. Така оцінка виконує функцію емоційного розвантаження, водночас сигналізуючи про потребу у співчутті або підтримці. Це демонструє багатофункціональність негативної лексики – вона не лише принижує, а й іноді несвідомо прагне бути почутою.

Дослідник М. Ю. Кириченко вважає, що антонімічні слова теж впливають на підсилення оцінності слова. В такому способі вираження емоцій негативна лексика надає інформацію для детеріорації певних понять [Кириченко 2020, с. 48]. В такому випадку реципієнт отримує предметно-логічне означення явища, яке описується.

За спостереженнями Д. Джумхаріа, пейоративна лексика також здатна переходити у саркастичний або пародійний регістр, де негативна оцінка слугує засобом глузування, критичного коментаря або сатири. У цьому контексті лексеми типу *genius* (із натяком на дурість), *champion* (як позначення невдахи), *guru* (із підтекстом псевдознавця) стають інструментами непрямого, але гострого осуду [Jumharia 2024, p. 3201-3203]. Така гра зі змістами часто трапляється у гумористичних жанрах, де критика маскується під позитивну оболонку, а пейоративний сенс розкривається через контраст між формою і змістом.

У цифровому просторі негативна лексика розвивається особливо динамічно. На думку М. Динел, соцмережі продукують нові пейоративні одиниці з надзвичайною швидкістю – *Karen, boomer, simp, clown emoji.* Усі ці слова та символи функціонують як стислий код негативного судження [Dynel 2024, p. 1]. Вони слугують засобами групової диференціації, виключення, засудження. Інколи – із м’якою іронією, інколи – з жорстким осудом. Саме через пейоративну лексику в Інтернеті формуються сучасні стратегії цифрового булінгу, культури «скасування» (*cancel culture*) та мовної поляризації. Важливим моментом слугує те, що додаткові можливості власне соціальних мереж, сприяють поширенню та трансформації мультимодального крнтенту мемів і жартів. За допомогою кнопки «ретвіт» або «репост» створюється особливе діалогічне середовище між користувачами платформи, де поширюються або створюються інтернет жарти або нова лексика, притаманна цитуванням коментарів в іронічній формі.

Ще декількома формами вираження негативної оцінки, на базі експерементів науковця П. Тібодо, є порівняння з негативними еталонами та

метафоризація. У фразах на кшталт *as useless as a screen door on a submarine* або *he's no Einstein*, пейоративний ефект створюється не через пряме знецінення, а через іронічне порівняння, яке передає неповноцінність, недоцільність, інтелектуальну або моральну недостатність особи [Thibodeau 2011, p. 1]. У таких висловах відбувається активізація образного мислення – критика звучить жорстко, але опосередковано, що робить її стилістично гнучкою та багаторівневою.

Головною ідеєю виступає те, що метафори впливають на способи мислення людей з будь-якої країни, але реакція на метафори може бути схожою, базуючись на внутрішній інтерпретації вислову, на який безпосередньо впливає значення використаних слів. Також, метафора може бути ефективнішою в донесенні інформації ніж чітко сплановані факти або аргументи. Це доводить ідею пейоративної лексики як маніпуляційного або образного інструменту, адже влучне слово запам’ятається у підсвідомості реципієнта. Отже, пейоративна лексика є багатофункціональним інструментом мови, який не лише фіксує негативну оцінку, а й активно впливає на її формування, перетворюючи мовлення на простір ціннісного протистояння. Вона проникає в усі регістри – від академічного до вуличного, від ділового до інтимного – і всюди виконує функцію критичного маркера, емоційного реагування, соціальної диференціації або ідеологічного протиставлення. Її аналіз дає змогу побачити, як саме мова формулює «негативне» – не лише у значенні, а й у культурі мислення.

Авторка роботи про оціку А. А. Копилова зазначає, що оцінна лексика за допомогою евфемізмів може підлаштовувати себе під контекст. Якщо слово є пейоративним, то за допомогою пом’якшення висловів можна уникнути зайвого конфлікту [Копилова 2024, с. 79]. В сучасному медіа просторі, такий метод висловлювання або вираження думки є дуже важливим, адже сучасні цінності інтернет соціуму прагнуть до зменшення пейоративної лексики та гнівних коментарів.

Отже, пейоративна лексика – це не просто набір «поганих слів», а повноцінна частина мовної системи, що виконує ключові соціальні, прагматичні та стилістичні функції. Вона не лише сигналізує про відхилення від норми, а й бере участь у її формуванні – через повторюване вживання, закріплення оцінних стандартів, створення системи протиставлень. Аналіз пейоративної лексики дозволяє не тільки дослідити механізми негативної оцінки, а й побачити, як мова моделює межі прийнятного у тій чи іншій культурі.

1.4 Природа емоційно-оцінної енантіосемії

Одним з найцікавіших і водночас парадоксальних явищ у сфері лексичної семантики оцінки є енантіосемія – здатність слова мати два протилежні за значенням компоненти: позитивний та негативний. Якщо розглядати це явище в контексті емоційно-оцінної семантики, то мова йде про лексеми, що одночасно або залежно від контексту можуть виражати як схвалення, так і осуд. Як зазначає К. Годдард, така подвійність є не помилкою мовної системи, а навпаки – виявом її гнучкості, адаптивності й здатності віддзеркалювати складну природу людського досвіду.

Поява емоційно-оцінної енантіосемії пов’язана з рядом лінгвістичних і соціокультурних чинників. По-перше, це контекстуальна варіативність, яка змінює смислове навантаження лексеми залежно від ситуації спілкування, інтонації, адресата. По-друге – історична динаміка значень, коли слово, що спочатку мало однозначну оцінку, з часом набуває протилежного значення. І по-третє – прагматичне навантаження, що дає можливість навмисного переосмислення оцінки – наприклад, через іронію, сарказм або гру на культурних стереотипах. Одним із найвідоміших прикладів загального вжитку емоційно-оцінної енантіосемії є слово *bad*. У традиційному

тлумаченні – це прикметник з негативною семантикою, що означає «поганий», «неприйнятний», «шкідливий». Проте в молодіжному сленгу (особливо афроамериканському) слово *bad* стало позначенням чогось вражаючого, харизматичного, сильного – *He's a bad man* може означати не злочинця, а, навпаки, людину, яка викликає повагу, страх або захоплення. Подібна зміна відбулася завдяки прагненню до порушення норм і мовної гри, коли традиційно негативна лексема набуває нового, престижного відтінку [Goddard 2011, p. 4].

Інший приклад живої мови – слово *sick*. У стандартному вжитку воно означає стан хвороби, щось небажане, фізіологічно або морально неприйнятне. У розмовному ж варіанті англійської, особливо в молодіжному середовищі, *sick* може виступати як оцінка чогось дуже крутого, оригінального – *That trick was sick!* Знову ж, відбувається переосмислення негативної емоції на позитивну – через ефект несподіванки, адреналіну, стилістичного контрасту. Слово *wicked* – ще один приклад енантіосемії у розмовному мовленні. У традиційному значенні воно означає «злий», «грішний», «аморальний». Але в сучасному неформальному мовленні воно стало синонімом до *cool, amazing*. Наприклад, *That was a wicked movie!* означає захоплення, а не засудження. Механізм творення тут ґрунтується на парадоксальному посиленні емоційного ефекту: чим далі значення слова від нейтрального, тим потужніше воно впливає на реципієнта.

Цікавим є також слово *killer*, що в прямому значенні має негативну конотацію – «вбивця», тобто носій крайнього насильства. Проте в рекламному дискурсі або сучасному сленгу *killer* часто вживається як синонім до *effective, outstanding*: *a killer presentation, a killer deal*. М. Рокладж позиціонує подібні приклади як трансформацію емоційної напруги, що асоціюється зі словом, у форму енергійного, агресивно-позитивного впливу. Це демонструє, як енантіосемія базується на механізмах перенесення й емоційної конверсії [Rocklage 2015, p. 2-13]. У більш нейтральному регістрі працюють слова типу *mean*. У значенні «означати» – воно нейтральне. Проте

як прикметник *mean* означає «злий», «жорстокий». У неформальному мовленні, зокрема в американському сленгу, воно може мати позитивне значення – *He plays a mean guitar* = «він дуже класно грає». Це приклад контекстуального зсуву – оцінка народжується не з самого слова, а з конструкції, в яку воно включене.

Енантіосемія також часто реалізується через іронічне переосмислення у публіцистичному або політичному дискурсі. Наприклад, слова *liberal* або *radical* можуть вживатися з різними оцінками в залежності від ідеологічної позиції мовця. В одному контексті *liberal values* – це позитив: свобода, толерантність, відкритість. В іншому – іронічне тавро: слабкість, безпринципність, лицемірство. Завдяки дослідженням Е. Бріаку, слова можуть бути не тільки суто енантіосемічними, а вся оцінна рамка, в яку ці слова потрапляють. Окрему увагу варто приділити емоційно-оцінній енантіосемії в художньому мовленні [Briakou 2021, p. 12]. Саме художній контекст дає мовцеві найбільшу свободу у грі значеннями. Автори свідомо експлуатують подвійність семантики, створюючи контрасти між поверхневою оцінкою та глибинним смислом. Наприклад, персонаж може бути названий *a monster*, але саме ця характеристика згодом виявляється проявом захоплення його силою або жертовністю. У таких випадках енантіосемія стає художнім інструментом характеротворення.

Також важливо зазначити, що енантіосемія – це не лише лексичне явище, а й прагматичний процес, тісно пов’язаний із соціальними ролями, ідентичністю мовця, нормами групової комунікації. Один і той самий вислів може бути образливим або компліментарним залежно від того, хто його промовляє, кому він адресований і як він сприймається. Наприклад, у групі однолітків *You’re such a nerd* може звучати як дружнє визнання таланту, тоді як у формальній ситуації – як насмішка.

Таким чином, емоційно-оцінна енантіосемія є складним і багатовимірним феноменом, що засвідчує гнучкість мовної системи й її здатність працювати з протилежними значеннями без втрати комунікативної

точності. Вона дозволяє мові реагувати на соціальні зміни, емоційні потреби, іронічні інтенції та інтерпретаційні особливості мовців. Через неї слово перестає бути фіксованою одиницею значення – воно стає живим інструментом сенсоутворення.

Дослідниця К. В. Борискіна відзначає важливість розуміння оцінної лексики та її функції не тільки в англійській мові, а і в інших. Це зумовлено труднощами перекладу з однієї мови на іншу, коли лексична одиниця може отримати новий ступінь оцінності при перекладі. Активізація інтересу різних споживачів з різних культур має бути приблизно на одному рівні, уникаючи абстрактних факторів мовлення [Борискіна 2016, с. 34].

Базуючись на даних теоретичних засадах, можна розробити таблицю оцінних лексичних одиниць, які варіюються між різницею традиційного значення, яке є у словниках [Oxford English Dictionary, Urban Dictionary] та контекстуального значення у різних постах соціальної мережі [X]. Таблицю 1.1 з вимірами лексики буде предоставлено в (див. Додаток А).

Для підкріплення вищезазначених лексичних порівнянь, можна підкріпити живі приклади сучасного суспільства в соціальній мережі X (ex. Twitter). За основу прикладу взято слово *liberal* яке активно функціонує в політичному, журналістському і розмовному дискурсах. В обраній соціальній мережі користувач @Just a Reply Guy маркує це слово як негативне, описуючи вороже середовище масмедіа. В той час як те саме слово *liberal* у пості @Deadalus може бути іронічним висловом як протилежність *conservative* [X, 2025].

Окрім уже окреслених прикладів, важливо зосередитись на більш системному описі природи енантіосемії, яка функціонує на стику мовної семантики, прагматики, соціолінгвістики та психолінгвістики. У мові загалом, а в англійській, зокрема, значення слова ніколи не є остаточним – воно завжди підлягає актуалізації в комунікативному акті. Саме завдяки цьому динамічному потенціалу слова набувають протилежних значень у

залежності від наміру мовця або контексту вживання. Ця динаміка є не відхиленням від норми, а її продуктивною еволюцією.

Як зазначає науковець А. Клегр, когнітивна основа енантіосемії пояснюється тим, що свідомість людини здатна сприймати явища амбівалентно – залежно від досвіду, емоційного стану, групової приналежності або моменту часу. Тому лексеми з полярною конотацією не лише не порушують логіки мови, а навпаки – відображають глибшу когнітивну реальність [Klegr 2013, p. 15-17]. Прикладом може слугувати відоме слово *mad*, що у традиційному розумінні означає «божевільний», «неадекватний», але в розмовному варіанті воно може мати позитивне забарвлення – *mad skills, mad respect* – як підсилювач екстремальності або захоплення. Позитивна оцінка в даному випадку не суперечить логіці – вона реалізується через емоційне розширення негативного ядра.

Не менш важливим є функціональний аспект енантіосемії, який проявляється в умінні мовців «читати» інтенцію за словами. Наприклад, фраза *You're such a freak* може бути як образою, так і компліментом – залежно від тону, ситуації, міміки, невербальних сигналів. Такий підхід демонструє, що оцінка – це не лише властивість лексеми, а й результат комунікативної взаємодії. У цьому й полягає феномен живого мовлення – значення не зафіксоване, воно гнучко модулюється відповідно до цілей та контексту.

Соціальний вимір емоційно-оцінної енантіосемії відкриває простір для аналізу того, як групи мовців формують власні правила вживання слів із подвійною оцінністю. Наприклад, А. Клюсинг у своїх дослідженнях звертає увагу на слова у ЛГБТ+ спільнотах, що колись вживались як образливі (*queer*, *dyke*, *fag*), але були частково реконтекстуалізовані, тобто відвойовані та наповнені позитивною, ідентифікаційною функцією. Такий механізм «переоцінки» слів – це вже не просто лінгвістичний процес, а стратегія опору, самоутвердження, перетворення слабкості на силу. Енантіосемія тут відіграє роль мовного інструменту емансипації [Klysing 2024, p. 4-7]. Аналогічні процеси спостерігаються й у феміністичному дискурсі. Слова на зразок *bossy*,

bitch або *nasty woman*, які традиційно маркували «нежіночність» у зневажливому сенсі, у певних контекстах набули позитивного, навіть героїчного смислу – як символи непокори, сили, рішучості. Таким чином, емоційно-оцінна енантіосемія стає способом боротьби за переозначення гендерних ролей і мовних стереотипів.

За словами З. Естес, медіа та реклама активно використовують ефект енантіосемії для створення незабутніх гасел, які порушують очікування і тим самим приваблюють увагу. Наприклад, слогани типу *So bad, it's good* чи *Killer performance* грають на контрасті між буквальним негативом і очікуваним позитивним значенням. У цьому випадку задіяно парадокс як засіб впливу, коли відбувається поєднання протилежностей, що викликає когнітивний резонанс, емоційну залученість і підвищує запам’ятовуваність повідомлення [Zachary Estes 2024, p. 873]. Тут слово працює не як репрезентант значення, а як культурний маркер, здатний активувати глибші когнітивні й емоційні реакції.

Особливий інтерес становить аналітичний потенціал енантіосемії в лексикографії, де вона викликає найбільше труднощів. Питанням як зафіксувати у словнику лексему з протилежними значеннями, не порушивши її цілісності займалися науковці. Так, на думку М. Констант, у сучасних тлумачних словниках англійської мови, серед яких може бути і *Oxford, Cambridge, Merriam-Webster*, подвійні значення зазвичай тлумачать окремо: одне – як основне, інше – позначене як розмовне, іронічне, неформальне або архаїчне [Constant 2022, p. 1-6]. Однак, це не завжди дозволяє користувачеві правильно інтерпретувати слово у реальному контексті. Енантіосемія кидає виклик традиційному розумінню значення як сталого й однозначного, і це спонукає лексикографів переглядати підходи до опису семантики.

Цікавим є також питання навчання енантіосемії як частини міжкультурної комунікації. Наприклад, І. Кечкеш вважає, що іноземці, які вивчають англійську як другу мову, часто стикаються з труднощами при інтерпретації подвійних значень. Наприклад, почувши, що *That’s wicked*,

студент може сприйняти фразу буквально – як негативну характеристику. Проте у британському молодіжному жаргоні вона означає схвалення [Kecskes 2023, p. 83-89]. Таким чином, знання емоційно-оцінної енантіосемії є ключем до розуміння не лише мови, а й культури, і без нього комунікативна ефективність значно знижується.

У межах дослідження оцінної лексики енантіосемія відкриває перспективи для розуміння того, як позитивне і негативне у мові не завжди протистоять одне одному, а можуть взаємодіяти, мінятися місцями, створювати парадоксальну, але функціональну єдність. У цьому – одна з найбільших мовних загадок, а водночас і доказ її невичерпної гнучкості.

1.5 Оцінна лексика у вербальних маніпуляціях

Як вже було зазначено, оцінна лексика має можливість впливати на людей тим чи іншим чином завдяки комунікативній ефективності лексичних одиниць. Їх використання впливає як позитивно так і негативно, але є ще один не менш важливий нюанс. Оцінна лексика може стати потужним інструментом для вербальної маніпуляції через експресивність та створювати певні уявлення реципієнта щодо тверджень або моделювати конкретні дії. Дуже часто подібну роботу лексичних одиниць можна прослідкувати в політичній сфері, де маніпуляції можуть набувати особоливого місця в комунікації як засіб впливу на думку мас людей. Влучна промова та професійне використання певної лексики, яка може трактуватися декількома способами, призводить до певної реакції, яка потрібна мовцю для виправдання певних дій і навіть для дискредитації опонента.

У сучасних дослідженнях існують певні класифікації маніпуляцій та їх механізми впливу. Подібним тлумаченням в сфері маніпулятивної лінгвістики займався науковець Д. Ці, який звернув увагу на емоційно забарвлені фрази в

політичному дискурсі. За його словами, контроль над тлумаченням повідомлення утримує політик, що користується семантичними відтінками лексики [Qi 2023, p. 1]. Базовим прикладом може стати слово *agitate*, яке може стати позитивним закликом до змін, або навпаки, частіше використовується саме в його оригінальному, негативному світлі, і стає маркером сум'яття або проблем. Таким чином, підсвідоме формування асоціацій, за допомогою оцінної лексики постає як засіб переконання мас людей. Особливо в сучасних реаліях – використання маніпулятивної лексики може призвести до незгладимих результатів, тому оцінна лексика не має бути недооціненою.

Метафори, кліше, прикметники додають більше емоційності а разом з тим сфери їх використання не обмежуються політичним дискурсом. Маніпулятивні метафори можна зустріти в медійному або журналістському просторі також. Дослідження від українських науковців Л. Щигло та М. Коровай доводить, що оцінні слова інтегруються як спеціальні повідомлення і працюють з підсвідомістю людей. Як приклад, слова *aggressor, tyrant* створює атмосферу негативу при прочитанні або озвучуванні статті [Щигло, Коровай 2024, p. 189]. В такому випадку, наявність дійсно негативного контексту чи факти проти суб'єкта не є обов'язковими: негативна оцінність слова вже формує потрібну журналісту рамку, а згодом і читацьку думку. В такий спосіб, оцінна лексика будує фундамент для інтерпретацій, які набувають розповсюдження серед аудиторії.

Наступним етапом впливу оцінної лексики на маси людей стає її функція психолінгвістичного виміру. Вивченням цього питання займались науковці, серед яких є Л. Цзінь та В. Чженьцянь. За їх твердженнями, оцінність слова є когнітивним процесом, який працює безпосередньо з пам'ятю, формуванням певних емоції та навіть стереотипних думок. Завдяки цьому твердженню, можливо провести паралель між вербальною маніпуляцією та певним емоційним впливом на реципієнта [Jing, Zhenqian 2023, p. 2155]. Маніпуляція може нести позитивний або негативний емоційний спектр який і стає

інструментом впливу на емоції. Популярні слова в політичному дискурсі *justice, freedom, cybersecurity* є позитивно забарвленими і пом'якшують донесення сумнівної або негативної думки. В той час як *chaos, decline* – матимуть негативний підтекст в багатьох подіях. Важливим елементом стане їх зміна в залежності від конексту. Як приклад, в одній з політичних газет, фігурувало слово *freedom fighters* яке можна трактувати як позитивно так і негативно. Це стає ще одним фактором вербальної маніпуляції, коли реципієнт сприймає інформацію базуючись на емоційно забарвлених, оцінних словах, які лунають гучніше ніж контекст.

Виходячи з зазначених тверджень, можна зробити висновок, що вербальні маніпуляції тісно пов'язані з використанням оцінної лексики різних регістрів. Аналіз такої лексики несе в собі суспільно- прагматичну суть і фігурує як інструмент впливу. Ключовими моментами є подвійна інтерпретація, гнучкість у використанні, сильний когнітивний аспект впливу. Саме завдяки оцінній лексиці слово є тихим, але дієвим засобом маніпуляції.

Новітнім методом маніпуляції ще вважається поняття loaded language. Науковець В. Капраро займався вивченням цього феномену. За його твердженням, це є слова та вирази, які надають реципієнту складні когнітивні реакції. Складність цих реакції базується на швидкості їх сприйняття та високому емоційному підгрунті. Іншими словами, чим яскравіше використана лексика, тим сильніше і безпосередніше вона впливає як маніпуляція. Автор довів цей феномен на практиці [Capraro 2021, p. 3]. Це прямо підтверджує, що оцінна, емоційна лексика впливає на сприйняття повідомлення, може змінювати ідеї, поняття і навіть поведінку однієї людини та цілих мас безпосередньо приглушуючи вміння мислити раціонально. Ефект маніпуляції відбувається коли слово або фраза досягає когнітивного тригера підсвідомості людини. Тобто навіть коли раціонально людина вагається і не може прийняти рішення, кілька емоційних фраз можуть підштовхнути її до дій, більш того, фрази не повинні бути суто позитивними або негативними. В

даному контексті вагання спрацьовує саме наявність середи стресу та певне повідомлення яке маніпулятор прагне донести.

Прикладом когнітивного тригеру можуть цілком стати новини та ненадійні джерела інформації. В фейкових новинах масштаб загрози є перебільшеним, що впливає на здатність людини критично мислити, а отже неправдива або викривлена думка може зайняти місце в думках реципієнта. Таке судження наводив автор статті про емоційні маніпуляці Л. Сельваджжі. Така ідея прямо підтверджує попедерню ідею інформативної залученості жертви в маніпуляції собою і викликає когнітивний дисонанс [Selvaggi 2024, p. 110-113]. Як наслідок, неперевірена або хибна новина розповсюджується в маси людей та викликає відчуття страху. Оцінна лексика в даному випадку відіграє роль підсвідомого гачка для реципієнта і формує певне рішення, вигідне для маніпулятора.

В сучасних політичних реаліях кожне слово стає засобом маніпуляції та інформативною зброєю. Позитивні маркери створюють реальність відданості й залученості, в той час як негативні маркери реконструюють позитивні своїм впливом. В одному з досліджень політичних виступів, йдеться про політичні виступи, під час яких оцінна лексика стає легітимною і маніпулятивною. Дослідження провела науковиця М. Абуелвафа і зазначила, що емоційні перебільшення, наведення аналогій та повтори формує певний інформативний всесвіт, де потужним інструментом є слова. Часте використання позитивно-оцінних фраз, таких як: *I hope so, please, all of us, courage* превалюють над раціональними словами або нейтральними в промові опонента [Adel Abuelwafa 2021, p. 14-16]. Демонізація супротивника за допомогою негативно-оцінних слів теж формує колективний образ ненависті до опонента. Так само значну роль в перевазі надопонентом може зіграти моралізація та авторизація, яка без сильних оцінних фраз не буде мати місця в промові президентів. В свою чергу це призводить до нарощення прихильності, із застосуванням оцінних виразів провокує наслідки реалій сьогодення.

Останнім доповненням використання оцінної лексики в сучасному маніпулятивному дискурсі стане ідея Ф. Гао, що зосереджується на перекладі лексики. На його думку, перекладачі можуть змінювати оцінну вагу лексики, яку використовують при перекладі [Gao 2020, p. 30]. Слова, як відомо, можуть мати подвійні значення або градацію емоціної забарвленості, що в свою чергу може легко змінити значимість (оцінність) лексичної одиниці. Через це, оцінна лексика вкотре стає рушійним важелем вербальної маніпуляції та викривляє позицію перекладу щодо оцінного потенціалу.

РОЗДІЛ 2
ОСОБЛИВОСТІ ОЦІННОЇ ЛЕКСИКИ РІЗНИХ СТИЛІСТИЧНИХ РЕГІСТРІВ В СУЧАСНІЙ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

2.1 Стилістичні виміри слова і оцінки.

Вже багато років все більшої актуальності набуває дослідження лексики не лише з точки зору її номінативної функції, а й крізь призму стилістичних регістрів та оцінної інтерпретації. Це зумовлено тим, що сучасна комунікація дедалі частіше передбачає не стільки передачу фактів, скільки формування уявлень, вражень та емоцій. У цьому контексті словесна оцінка постає не як другорядний елемент, а як ключова функціональна складова мовного повідомлення, що є особливо помітним при вивченні стилістичних вимірів слова.

Виходячи з теоретичної частини, поняття регістру має певні особливості мовлення, що проявляються залежно від ситуації спілкування, статусу мовців, ступеня офіційності та мети висловлювання. Саме тому, доречно буде розглядати лексичні приклади регістру як потенціальні мовні засоби, що набувають нових характеристик і тлумачень в залежності від контексту. У цьому розумінні стилістичний регістр не є простою заміною одного слова іншим, а комплексом стратегій, які відображають інтенцію мовця. В даному розділі особливу увагу буле приділено аналізу прикладів оцінних слів в різних регістрах, які є у вільному доступі повсякденного життя: від словників до соціальних мереж та медіа [Ланчуковська 2022, с. 173].

Класифікація оцінної лексики, на даному етапі розвитку сучасної англійської мови, може бути розширена, адже не всі нові слова підходять під класичні 5 типів регістрів: frozen (ритуальний), formal (офіційний), consultative (консультативний), casual (неформальний) та intimate (інтимний).

Ця класифікація дає змогу проаналізувати, яким чином оцінне значення слова змінюється в залежності від регістру. Наприклад, використання слова *splendid* у формальному стилі передає позитивну, вишукану оцінку, натомість у неформальному регістрі цю функцію виконує слово *awesome*, яке характеризується більшою експресивністю і меншою семантичною стабільністю.

Аналіз лексичних одиниць в регістрах доцільно почати з frozen регістру. Лексика даного типу вважається архаїчною, поетичною, тобто високо оцінною. Такі стилістичні маркери одразу додають мовленню звеличення та ритуальності. Подібна лексика майже не використовується в повсякденному мовленні, радше в його вузьких сферах: церковній, поетичній, літературній. В драмі Вільяма Шекспіра часто можна побачити саме таку урочисту та драматичну лексику frozen регістру. Прикладами слугують лексичні одиниці з його відомої драми “King Lear”: *contemns, ere, obey, o poor, judgment of a heavens* [Shakespear 1608, p.1-128]. Риторичні фрази, які присутні в прикладах додають відтінку піднесення та морального звеличення адресата. Окличні звертання *o poor…* в драмі, і в інших художніх творах, зазвичай додають драматичності та виділяють конкретну особу серед інших. Така ефектна забарвленість виражає почуття адресата і маркує особу як позитивну або негативну, в рамках даного регістру. В такому випадку співпрацюють риторичний прийом разом з ритуальним регістром. Вони мають високу оцінність адже можуть виконувати функції афоризмів, які є непрямого значення з часто повчальним підтекстом. Наступні приклади *obey, ere, contemns* – завдяки своїй рідкості теж є високо оцінними та сприяють загадковому тону або контексту подій. Подібні лексеми часто можна зустріти в книжках, адже саме там вибір лексем припадає на слова з високого оцінного регістру.

На сьогоднішній день в статтях можна знайти й інші вирази, які не зовсім підходять до зазначених класичних регістрів. Наприклад, в сучасному медіа просторі соціальної мережі X, або статтях BBC можна побачити

експресивні фрази, які можуть впливати на оцінність слів і закликати покупця до дії. В постах соціальної мережі “X” зустрічається декілька фраз: *go ad-free, don’t wait, promo code, community, revolutionary.* Завдання таких виразів – це заклик до дії: придбання товару або послуги. Завдяки використанню цих слів як схвальних, їх оцінність підвищується разом з емоційним забарвленням, що в свою чергу підсилює маніпулятивну вагу лексики. В контексті одного з постів мережі X відомого бренду @guccі 10.09.2021, слово *revolutionary* вживається як супровід до опису нового товару [X 2021]. Щоб підкреслити унікальність та додати відчуття новизни у читача, за своїм вибором – оцінність слова буде меліоративною, з позитивним контекстом, для створення ефекту важливості пропозиції. Натомість, те саме слово в політичному контексті, тобто в формальному регістрі – звучатиме негативно. Саме таку, негативно-окреслену оцінність слова можна знайти у перших рядах визначень словників, як наприклад у Cambridge Dictionary. Цей факт демонструє, що контекст прямо впливає на оцінність слова. Якщо в рекламній сфері це слово створює позитивне враження, то в політичному регістрі може викликати занепокоєння [Cambridge Dictionary].

Так само можна навести приклад з газети BBC News. В статті за 19.05.2025 присутні оцінні слова, які заохочують читачів скористатися новою послугою, яка деяким користувачам може здаватися сумнівною. Такі оцінні слова як *buy now, pay later* в статті є маркетинговим ходом, які є маніпуляцією серед продажів послуги [BBC 2025].

Оцінна лексика – це насамперед результат взаємодії денотативного та конотативного значень слова, причому останнє є основою для стилістичної варіативності. Стилістичне забарвлення лексеми не тільки залежить від сфери його вживання чи певного контексту, а й є наслідком соціокультурного коду, в межах якого вона вживається. У межах високого стилістичного регістру конотації та більш офіційні слова формального регістру часто є позитивними, нормативно схваленими: *sustainable, enrich, implement, skills, flexibility, supplement,* адже їх тон і контекст вживання свідчать про

серйозність події. У нижчих регістрах домінують більш експресивні, а іноді й грубі форми: *lit, ate, devoured, slay, left no crumbs, downfall* [X 2025] .

Щодо прикладів формального регістру, то всі необхідні лексичні одиниці можуть зустрічатися не тільки в статтях а й в бізнес літературі. Цікавим матеріалом є книга “The entrepreneur’s guide to building a successful business” Джонатана Скота. Цікавою відмінністю лексики в книзі є не її експресивність, а автоматично схвальна оцінність та позитивність слів. Бізнес ідеї мають звучати потужно, схиляти опонента до ухвалення рішення та саме тому лексика має бути переважно вагомою в такому типу мовлення. Вищезазначені приклади *flexibility, supplement, enrich, skills, develop* – мають меліоративну якість оцінки, через вагомість інформації, яку вони передають, та власного стабільного фону інтерпретації [Scott 2017, p. 11-12].

Стабільність фону інтерпретації виражається через одноманітність використання цих одиниць: flexibility для зазначення адаптивності та гнучкості ідеї, skills – для транслювання ідеї особистих вмінь людини. Водночас, ці слова зустрічаються і в повсякденному змісті неформального регістру, але їх значення не змінюються докорінно. Однак, в неформальному змісті така лексика буде створювати атмосферу зайвої напруги, та звучать надмірно. Цікавим спостереженням за прикладами офіційного регістру в повсякденному житті є онлайн сторінка словника Merriam Webster для огляду синонімічних слів розділу подається поняття *browse*, яке можна розтлумачити в декілька способів . Перший варіант, це офіційний регістр, де це слово є в значенні огляду нової лексики на сайті словника, в той час як до нього можна знайти інші дефініції, які є у casual регістрі, або навіть advertising регістрі, де слово відчувається як менш надмірне. Наприклад у словнику зазначається такий приклад: “a quick browse through the want ads” або “Browse Nearby Words” [Merriam Webster 2022]. В першому випадку контекст є більш розважальний, закликає до взаємодії з рекламою. В другому – навпаки, контекст є прямолінійним, нейтральним, навіть з більш офіційною нотою, яка фокусує читача на синонімічних рядках, які пропонує словник.

Загальне положення щодо оцінної функції слова не можна розглядати поза контекстом стилістичної адекватності. Саме контекст допомагає розтлумачити, чи буде певна лексема доречною, етично прийнятною і функціонально виправданою. В даному випадку, стилістична несумісність (наприклад, уживання жаргонізмів у науковому дискурсі) часто слугує маркером ідіостилю або маніпулятивного навантаження.

Важливим аспектом для аналізу в практичній частині роботи, є також те, як стилістичні регістри реалізуються в писемному й усному мовленні. Якщо повернутись до маніпулятивної лексики, то вона як відносно нова структура за частотою вживання в сучасному суспільстві – може відноситись більше до casual регістру, що дозволяє приховано впливати на думки й рішення адресата. При цьому слова зі схожою денотативною структурою можуть мати радикально різне емоційне й стилістичне забарвлення: порівняймо *stingy* та *thrifty* у словнику Cambridge dictionary – обидва означають "економний", але перше має негативну оцінку, друге – позитивну [Cambridge Dictionary 2023]. Більш того, беручи до уваги факт, що маніпуляції інстують майже всюди в сучасному суспільстві, такі лексичні одиниці не можна відносити суворо до одного регістру. Вони також можуть проявлятися і в розмовах колег, consultative регістрі або в рекламному регістрі.

Щодо маніпулятивної лексики casual регістру, в соціальних мережах часто вживається слово *weirdo*, яке має негативну оцінність та може застосовуватися як гостра образа або маніпуляція приналежності людини до певної групи. Цікаво те, що подібне слово *weird* буде більш позитивним на фоні попередньої лексичної одиниці. Дуже гарним прикладом буде пост в соціальній мережі X, де автор @Luuvaddiction від 19.09.2025 пише: *“you can be weird … just don’t be … weirdo”* [X 2025]. В такій досить грубій формі людина прислухається та асоціює слово *weirdo* з негативним елементом, що поглиблює його вже і без того негативну оцінку. В тій самій соціальній мережі дуже часто можна зустріти слова casual регістру, які не є маніпулятивними за своєю природою. Наприклад безліч постів зі словами

kinda, wanna, chill, crush [пости у X 2025]. Нюансом може стати лише їх інтонація при розмові, яка в іронічному стилі може додати негативного відтінку словам. В такому випадку слово буде дистанціювати мовця від реципієнта та змінювати інтерпретацію теми розмови.

У текстах різних функціональних стилів стилістичні регістри виявляють себе через сталі словосполучення, фразеологізми, епітети та інші виражальні засоби. Це може виражатись в сленговому регістрі мови або писемному онлайн-спілкуванні сучасної молоді, який проявляється емоційно забарвленими словами з високою оцінністю. В соціальних мережах, наприклад X або Tik Tok, дуже часто можна зустріти слова: *lit, ate, slay, devoured.* І навіть фрази: *downfall, left no crumbs* [X 2025]. Такі популярні вирази та слова дуже швидко переходять в активний словник молоді та набувають спеціальних функцій, наприклад емоційна функція підбадьорення, або оцінна.

В такому випадку, цікаво, що стильові особливості оцінної лексики мають також когнітивний вимір. Виклик реакції оцінним словом є найважливішою функцією використання подібної лексики. Дуже вагомим прикладом, на мою думку, може бути фраза сленгового регістру *ate and left no crumbs*. В соцмережі X, в пості @alice ця фраза була використана метафористично, для підняття емоційної реакції читачів [X 2025]. В даному контексті вона означає «шалено вразити, бездоганно зробити шось». Ця фраза отримала меліоративну оцінність, бо частіше за все виступає як комплімент особі. З іншої сторони, є пост @fairywo_o із фразою: *“now it’s real definition of ate and left no crumbs* [X 2022]. В даному випадку, навіть якщо регістр однаковий, значення фрази може змінитися під впливом смислового навантаження. В другій фразі значення пряме «з’їсти все до останньої крихти». Ця фраза використана на нижчому регістрі, у побутовій формі. Її конотація стає нейтральною, менш експресивною. Мовна маніпуляція присутня тільки в першому випадку – коли відносно нова фраза використовується у вужчих соціальних колах та має статус унікальності під

час її використання. Фраза з другого посту не несе в собі маніпулятивної дії. Таким чином ми бачимо, що одна й та сама фраза може містити в собі різні поняття, може бути оцінною та нейтральною в різних ситуаціях та підкреслює факт спричиненого навантаження оцінності в слові.

Дослідження стилістичних вимірів слова неможливе без глибокого аналізу його маніпулятивної сили, особливо в контексті міжособистісного, політичного або медіадискурсу. Як вже зазначалось, оцінна одиниця може не лише описувати реальність, а й трансформувати її в свідомості реципієнта через приховані або відкриті оцінні механізми. Це досягається через ретельний добір лексем у відповідному стилістичному регістрі, де навіть незначне зміщення тональності здатне змінити сприйняття всього повідомлення, особливо в політичному або журналістському дискурсі.

Приміром, у новинах часто використовують слова які перехрещуються з політичним дискурсом. Тобто слова, мають однакову оцінність та інформативну вагу як в журналістиці, так і в політиці. Це прослідковується в політичних новинах, онлайн статтях або блогах. Дуже часто слова журналістського регістру виступають як універсальні маркери словесної маніпуляції на слухачів. Тут слова високого та формального регістрів можуть взаємовпливати один на одного, а їхня специфічна формула дозволяє їм бути заміненими: *announce* замість *tell*, *deadly* замість *dangerous*, *ban* замість *disallow.* А також інші частовживані у статтях слова: *allies, respond, suggest* – і все це з метою вплинути на емоційну реакцію аудиторії [The Guardian 2025]. Усі ці слова формально є синонімічними, однак стилістичний регістр і конотативне навантаження визначають силу їхнього впливу. Це явище тісно пов’язане з так званим «кадруванням» інформації – вибором таких мовних засобів, які зумовлюють певну інтерпретацію ситуації. Якщо зі словами *announce, allies, respond* – різниця вибору регістру та його впливу очевидна (створити мовний гачок для уваги читача) то інші приклади мають бути проаналізовані детальніше. Цікавою темою для аналізу слугує різниця слів *deadly* та *dangerous*. Для контексту їх вживання були взяті дві політичні статті

з газети The Guardians. В першому випадку, слово *deadly* фігурує в шапці статті за 16.09.2025 *“Trump announces deadly US strike on another alleged Venezuelan drug boat”* [The Guardian 2025]. В даному журналістському регістрі це слово є експресивним, акцентним. Воно легко привертає увагу читача і виділяється своєю драматичністю серед інших заголовків статей. Базуючись на дефініції в словнику, ця лексична одиниця може використовуватись для шокового ефекту, а діапазон уживання варіюється від буквального значення до метафористичного. Це підкреслює фатальність промови або ситуації адже оцінність слова дуже висока. Асоціація цього слова є крайньо небезпечною та конотація слова перекриває навіть контекст подій. Тобто, якщо контекст є більш нейтральним, або помірно негативним, то саме така лексика високої оцінності превалює над його інтерпретацією і «перетягує» до більш негативної сторони значення. В даному випадку його функція – тригер, який викликає емоції шляхом своєї інтенсивної конотації що в свою чергу також створює ефект маніпуляції. Щодо іншого випадку, слово *dangerous* ‘ можна вважати нейтральним словом, в порівнянні з *deadly.* Обидва слова належать до одного регістру, але конотація другого не може вважатися повністю оцінною. Продивимось фігурування *dangerous* в підзаголовку статті від 28.05.2025: *“Most dangerous moment since 1995’: renegade Dodik leaves Bosnia in limbo”* [The Guardian 2025]. Вибір слова теж викликає емоційне занепокоєння в тексті, але навідміну від попереднього – не перетягує всю увагу на себе. Через це читач може сфокусуватися на реченні та не піддаватися паніці, що в попередньому випадку складно зробити. Стилістичний розмах даної лексеми *dangerous* теж є широким, семантичний діапазон так само присутній в різних значеннях, тим не менш, оцінність є нижчою навідміну від лексеми *deadly*. Таким чином, вибір слів навіть з однакового регістру може кардинально змінити фокус в тексті завдяки оцінності обраних лексичних одиниць.

Важливо зазначити, що маніпулятивна оцінка часто активується саме в consultative та casual регістрах. У цих стилях найпоширенішими є позитивні

або негативні етикетні оцінки (*pretty weird, totally useless, super cool, insanely productive*), що мають високий ступінь експресивності, але низьку когнітивну точність [Threads, X 2025]. Саме через ці лексеми комунікатор може не лише висловити ставлення, а й сформувати його в адресата.

Зі стилістичної точки зору маніпуляція може здійснюватися і через гру між різними регістрами. Наприклад, коли офіційне повідомлення містить раптову вставку з неформального або навіть вульгарного стилю *don't sugarcoat this*; *don't knock crap towns*, такий прийом підвищує ефект присутності, демонструє «людяність» мовця, формує ілюзію щирості. Це часто використовується в політичному популізмі або рекламі. Щодо прикладів в політичному регістрі, подібні висловлювання теж можуть штучно створювати негативний тон проти опонента. Така негативна маніпуляція досягається шляхом простоти використаної фрази, особливо якшо вона лунає від політичного діяча. Прикладом даного явища є заголовок статті від 03.09.2025 "*Don't sugarcoat this: Starmer's government is weak and may perish. Here are my five steps to recovery John McDonnell"* [The Guardian 2025]. В даному випадку відкрита негативна оцінність сильно впливає і на читачів які цікавляться ситуацією що відбулась між політиками і навіть буде зрозуміла тим, хто є далеким від політичних сварок. А автор висловлювання, в свою чергу, отримає більший розголос серед медіа та населення, підвищуючи свій статус. Щодо другої оцінної фрази *don't knock crap towns* – вона цілком збігається з першим поясненням роботи таких лексичних одиниць, коли політичний діяч використовує просту лексику з розмовного регістру задля створення однакового статусу з громадянами і схилити їх думку до себе. Ця фраза взята зі статті від 29.09.2004 *"Don't knock crap towns. We need them – Sarfraz Manzoor"* [The Guardian 2004].

Оцінна лексика також активно функціонує у сфері споживчого дискурсу. Маркетологи широко використовують мову позитивної оцінки у frozen та formal регістрах (*exclusive, superior, premium quality*), щоб створити у споживача враження високої цінності товару незалежно від його об'єктивних

характеристик. Ці лексеми не лише прикрашають реальність, а й формують нову мовну норму у свідомості аудиторії.

Маніпулятивна сила оцінної лексики особливо помітна в рекламному жанрі, де поєднання стратегічно обраних прикметників, прислівників та інтонаційно забарвлених дієслів створює унікальний емоційний настрій. Наприклад заголовок статті від 19.03.2024: *Unlock Your Potential in 2024: 50 Revolutionary Digital Product Ideas to Ignite Your Entrepreneurial Flame!* [Medium 2024] – кожне слово в цьому реченні працює на формування позитивного враження, при тому що жодної фактичної інформації не надано. Також гарним прикладом може бути лексема, яка створить спеціальну атмосферу та надасть читачу насичення від прочитаного, і на додаток викличе бажання купити продукт. Прикладом може бути онлайн стаття 05.07.2025 *"True to the traditional British banger': the best supermarket sausages, tasted and rated"* [The Guardian 2018]. Ця стаття не тільки використовує незлічену кількість високо оцінних слів для їх влучного звучання, а й для прикрашення реальності. Оцінні слова тут виступають як «улесливі», активізуючи сенсорні почуття людей. Наприклад *well-seasoned pork* створює на підгрунті бажання купити товар або з'їсти його.

У публіцистичному стилі оцінна лексика часто виконує функцію мобілізації або поляризації. Контраст між термінами *freedom fighter* і *terrorist* демонструє, як одна й та сама особа може бути зображена кардинально по-різному в залежності від позиції мовця. Таке явище підтверджує тезу про те, що стилістичні регістри мають не лише виражальну, а й ідеологічну функцію.

У науковій та академічній мові оцінна лексика функціонує значно стриманіше, однак і тут присутні механізми стилістичного зважування. Наприклад, замість фрази *the results were great*, автор уживає *the results were significant* або *statistically relevant*, зберігаючи необхідну формальність. У цьому випадку дотримання високого регістру забезпечує об'єктивність і професійну дистанцію, але й тут не виключено використання прихованих оцінок – наприклад, через епітети типу *stimuli, evident to, encompass, equally*

effective, full contrast які мають на меті переконати у важливості дослідження. Такі приклади наукового регістру в контексті можна побачити в цій статті Plos One 08.09.2014 *"Fear Conditioning to Subliminal Fear Relevant and Non Fear Relevant Stimuli"* [Plos One 2014].

У побутовій комунікації casual-регістру властива особлива «легкість» оцінки. Наприклад, фраза *such a jerk sometimes* маскує пряме негативне судження завдяки використанню пом'якшувальних маркерів. Подібний приклад є в соціальній мережі X, де автор поста @cloisposting використовує слово sometimes для уникнення різкого засудження [X 2025]. Це дозволяє мовцю уникнути конфронтації, зберігши при цьому негативне ставлення. Такі стратегічні оцінки активно аналізуються в прагмалінгвістиці та когнітивній психології як прояви уникнення сварки.

Варто також розглянути роль оціночної лексики у формуванні гендерних і соціальних ролей. Наприклад, в словнику Cambridge Dictionary є описові маркери для жінок: *graceful, charming, supportive*, у той час як щодо чоловіків вживають: *strong, bold, determined* [Cambridge Dictionary 2023] – ці словосполучення не лише оцінні, але й стилістично закодовані відповідно до суспільного розрізнення осіб.

Окрему увагу слід приділити оціночній енантіосемії – явищу, за якого одна й та сама лексема може мати протилежне оцінне навантаження залежно від регістру. Наприклад, слово *sick* у традиційному регістрі означає хворобливий стан, а в молодіжному жаргоні – *крутий*. Такі зміщення які відсежуються в словниках – ідеальний інструмент для маніпуляцій, особливо коли адресат не знайомий із кодом відповідної соціолектики.

Надалі, оцінна лексика впливає на сприйняття людиною інформації. Для подальшого аналізу були відібрані оцінні слова з соціальної мережі [X] та [Threads], а також з політичної газети [The Guardian] і вигуки для ритуального регістру з п'єси «Король Лір» [Shakespeare 1608, с. 89]. Такий аналіз дозволив виявити маніпулятивний вплив лексики у різних стилістичних регістрах та довів ідею суб'єктивного формування іміджу предмета, про який йдеться в

мовленні. Також різко відчутна пейоративна або меліоративна емоційна оцінка слів, що наведені а Таблиці 2.1 за функціональним критерієм. (див. Додаток Б).

У підсумку, стилістичні виміри слова безпосередньо пов’язані з його оцінним потенціалом. Вибір лексеми не є випадковим – він зумовлений не лише значенням, а й прагматичною доцільністю в певному регістрі. Саме ця залежність відкриває широкі можливості для подальших досліджень у сфері когнітивної лінгвістики, дискурсивного аналізу та маніпулятивних стратегій у мові.

2.2 Характеристика оцінної лексики високого стилістичного регістру

Високий стилістичний регістр у сучасній англійській мові вирізняється особливою нормативністю, еталонністю та формалізованістю. Його характерними рисами є дотримання граматичних і синтаксичних норм, лексична витонченість, відсутність просторіч, скорочень та емоційних крайнощів. У такому регістрі оцінна лексика постає як засіб не тільки передачі ставлення до предмета мовлення, а й соціального самопозиціонування мовця, що має безпосередній зв’язок із категоріями престижу, елітарності, авторитету.

У високому стилістичному регістрі найбільш поширеними є лексеми з позитивною конотацією, які використовуються в офіційних промовах, академічних текстах, дипломатичних документах, юридичному мовленні та урочистих виступах. Наприклад, у діловому спілкуванні переважають такі оцінні прикметники як *commendable*, *noteworthy*, *respectable*, *honourable*, що мають не лише позитивне значення, але й позначають соціально схвалювані ознаки поведінки чи рішень.

Ці слова, як правило, несуть у собі стабільні, усталені семантичні блоки, що формуються впродовж тривалого історичного періоду. Так, прикметник *commendable* часто вживається в дипломатичному стилі або у звітах міжнародних організацій: *"A commendable pledge on overseas aid"* що є заголовком статті в якій підіймається питання міжнародних відносин між органами правління. Стаття взята з газети The Guardian від 03.07.2010 [The Guardian 2010]. У даному випадку оцінка не є емоційною, натомість вона слугує інструментом офіційного визнання або санкції.

Наукові тексти також активно використовують лексеми оцінного характеру, однак подають їх через призму раціональності та об'єктивності. У цьому регістрі типовими є слова *significant, relevant, robust, conclusive*, які підкреслюють вагомість чи надійність результатів: *"Robust protocols' in place, says Gove amid reports of Liz Truss phone hack"*. Такі оцінки не виражають особистого ставлення, а виконують функцію епістемологічного маркера істинності або важливості. Також в цьому випадку назви статті від 30.10.2022 The Guardians фігурує досить стримана оцінність слова *robust* [The Guardian 2022]. Такий тон створює відчуття надійності та спокою, що також впливає на читача. За допомогою нього ми розуміємо, що ніяких шокових подій в статті відбуватися не буде. Навіть досить неприємний контекст цієї статті про викрадення даних пом'якшується до нейтрального і читач розуміє, що ситуація контролюється. Дана лексична одиниця використана для прийому показу вдалого врівноваження ситуації. Такий приклад показує, що висока оцінність слів у формальному регістрі може не тільки підвищувати емоційність сприйняття інформації, а і навпаки – нейтралізувати її оцінність.

Семантична структура оцінної лексики високого регістру має здебільшого меліоративний характер. Це пояснюється прагненням мовців у таких комунікативних ситуаціях уникати конфліктності, формувати нейтрально-позитивне тло, підвищувати авторитет або демонструвати лояльність. Водночас наявність пейоративних конструкцій у високому

регістрі може бути обмежена та завуальована. Наприклад, за даними в Merriam-Webster, замість *bad decision* використовують *suboptimal solution*, а замість *failure – lack of success* [Merriam-Webster 2022]. В даному випадку, завдяки високому, формальному регістру, подібні вирази можуть бути використані для подачі завуальованої інформації. Наприклад в статті *"Sellafield nuclear clean-up too slow and too costly, say MPs"* від 04.06.2025 присутнє подібне висловлювання: *"MPs have warned about the speed and cost of cleaning up the Sellafield nuclear waste dump and raised concerns over a "suboptimal" workplace culture at the site"* [The Guardian 2025]. В контексті негативної ситуації навколо певного об'єкту, дана лексична одиниця буде пом'якшувати негативну ідею та формувати ілюзію контролю. Контекст не змінюється, але вибір лексичної одиниці в межаї офіційного регістру створює нейтральну оцінність та впливає на сприйняття, методом впливу на емоції реципієнтів.

Через позитивно оцінні лексеми у промовах політиків, судових вироках, академічних публікаціях створюється враження обґрунтованості, необхідності, справедливості: *"Blinded by the light: the visionary, forgotten women who reshaped our worlds so thrillingly"* [The Guardian 03.02.2025]. Подібні фрази працюють на підсилення суспільної підтримки, навіть якщо сам зміст ініціативи залишається нечітким або сумнівним.

Слід зазначити, що лексеми високого стилістичного регістру здебільшого належать до латинського шару англійської мови. Саме ці слова вважаються «офіційно-престижними» у суспільній свідомості, особливо в британському варіанті мови. Наприклад, порівняймо загальні лексичні одиниці зі словника Cambridge: *helpful* (нейтрально) – *beneficial* (високий регістр), *need – requirement, talk – discourse, rule – regulation, plan – strategy* [Cambridge Dictionary 2023].

Оцінна лексика високого стилістичного регістру також широко представлена у жанрі офіційної хвалебної характеристики. Наприклад, заголовок статті від The Guardian 27.04.2023 *"Rwanda's exemplary response to*

malaria” [The Guardian 2023]. У такій побудові ми бачимо одразу кілька типових ознак: використання багатоосновних прикметників латинського походження, накопичення епітетів, симетричність структури, яка сприяє риторичному ефекту. Такі лексичні одиниці як exemplary response, extraordinarly effective – надають відчуття позитивного ставлення до ситуації. Адже реципієнт фізіологічно фокусується саме на другому слові, яке є меліоративним за своїм значенням, формуючи схвальну оцінку. «Допоміжні» лексичні одиниці підсилюють ефект наступного слова і створюють ефект «хвилі», де одна позитивна якість нашаровується на іншу і як результат формується «подвійна» меліоративна оцінка. Така сильна оцінність слів може перетягнути увагу на себе, що відволікає від сумнівних або досить негативних новин, що теж може трактуватися як один із інструменів вербальної маніпцляції в усіх сферах спілкування. Ще одним цікавим прикладом з цієї статті The Guardian, 27.04.2023 може бути фраза *“one of the fastest-recorded…”* [The Guardian 2023]. Ця фраза за своєю природою є досить позитивною, але її не можна назвати меліоративною. Автоматичне сприйняття швидкості є позитивним, ефективним в уяві читача. Ця фраза загалом виглядає як наукове, або досить офіційне спостереження. Але стаття не зазначає конкретні цифри або статистичні факти, до яких апелює ця фраза, що надає їй загальної характеристики та нейтральної оцінності. Ця фраза є акцентною як власне сформоване твердження, що підсилює власну значимість. Але водночас прибирає зайву емоційність, яка є недоречною в даному науковому регістрі. Це є ще одним фактором, який зміцнює ідею легітимної оцінності.

У мовленні високого регістру присутні також засоби непрямої негативної оцінки. Наприклад, в заголовку статті The Guardian, 01.05.2024 формулювання *“Prostate cancer screening methods trialled in ‘pivotal moment’”*, де фраза *pivotal moment* дозволяє передати критику, зберігаючи високий рівень формальності й тактовності [The Guardian 2024]. Це демонструє, що

навіть негативна оцінка у цьому регістрі не є емоційною, а радше аргументованою та модально пом'якшеною.

Цікаво, що оцінна лексика в офіційно-урочистому дискурсі, наприклад, у виступах на церемоніях або в дипломатичних листах, промовах – часто набуває гіперболізованого характеру. В статті:*" We're in a pivotal moment in American history. We cannot retreat"* від 15.05.2024 є ідіома *"put their lives on the line"* [The Guardian 2024]. Зазвичай, ідіоми використовуються для зняття зайвого навантаження та серйозності висловлювань. У політичному, журналістському та частково науковому дискурсі використання подібних формулювань є нетиповим з точки зору регістру. Але з іншого боку, ідіоматичні вирази трапляються в подібному формальному контексті все частіше і частіше. Це може бути пов'язано з високою стилістичною конотацією виразу, яка підсилює певну ідею, яку хоче донести особа, використовуючи непряме значення. Такий метод підсилює емоційне навантаження у читача і викликає позитивні або негативні емоції, що впливають на засвоєння та запам'ятовування ситуації або контексту подій, що в майбутньому дасть змогу залишитись широко. У таких формулюваннях не лише підкреслюється повага, а й закріплюється ієрархічна структура між комунікантами використовуючи не сухі, а експресивні формулювання думки.

Оцінна лексика у високому регістрі функціонує також як засіб маркування групової належності. Особи, які систематично вживають такі лексеми, сигналізують свою освіченість, статусність, професійну компетентність. В тезаурусі WordHippoo можна знайти синоніми, які можна використовувати в залежності як високо оцінні, але які зазначені в різних регістрах, що вказує на їх багатофункційність. Мною було підібрано лексичні пари з тезауруса, які показують як виглядає високий регістр в порівнянні з нейтральним: *public figure-famous person, virtuosity-skills, plexus-system, result-upshot, probity-honesty* [WordHippoo 2025]. Таким чином, лексика не лише виконує комунікативну функцію, а й стає маркером соціального позиціонування. Тобто, певна група людей можуть сформовувати слова для

власного кола осіб й використання. Заміна нейтральних слів на високо оцінні додає офіційності висловлювання та показує статус особи, що використовує певний регістр. І, як приклад використання подібної лексики, можна звернути увагу на дану статтю The Washington Post від 06.02.2007, де лексика використана в груповій належності: *“The upshot of debate: No Debate”* [The Washington Post 2007]. Лексична одиниця в цьому прикладі використана в формальному регістрі. Слово не є емоційно забарвленим, але ймовірість приналежності людей до певної публіцистичної групи є високою, якщо використано в живому мовленні. Сенсова контрасність прикладу теж грає важливу роль в інтерпретаційних відтінках. *Upshot* є формальним словом, яке надає впевненості й задає тон очікування важливої інофрмації після нього, але в статті далі йде *no debate* що різко знижує вагу слова й контексту.

На відміну від низьких регістрів, де емоційно забарвлені слова можуть слугувати інструментом вираження особистої думки або соціального протесту, у високому регістрі оцінка подається як частина нормативного дискурсу, що нібито виведена з раціонального аналізу. Така особливість дозволяє подати власну позицію як універсально прийнятну або навіть єдину правильну.

У словнику Collins Dictionary, можна зустріти вислови на кшталт *“strategic cooperation”*, *“sustainable resolution”*, *“constructive dialogue”*, що визначаються як колокації [Collins Dictionary 2020]. Такі фрази зафіксовані в статтях BBC News, наприклад одна з них є в статті за 03.03.2025 *“Ukraine still ‘ready’ to sign US minerals deal, Zelensky tells BBC”* і водночас передають позитивну оцінку й формують бажаний образ в міжнародних новинах [BBC News 2025]. Ці мовні формули виконують не лише інформативну, а й легітимізуючу функцію – вони створюють риторику консенсусу, навіть якщо фактично ситуація не є контрольованою або вдалою для мовця.

Завдяки факту, що лексика впливає сильніше на читача, якщо вона є з високого регістру або емоційно забарвлена, в деяких прикладах можна прослідкувати один нетиповий аспект. Слова з високого регістру можуть

використовуватись в менш прямих значеннях, апелюючи до абстрактних понять, тобто слугують як метафори в тексті. Наприклад, фрази з різних статей газети The Guardian доводять факт використання подібних метафористичних виразів: *“pathbreaking initiative”*, *“dismantle state”*, *“pillar of democracy”* – це не просто метафори, а терміни з широкою оцінною конотацією, що транслюють велич, фундаментальність та важливість. Як приклад, використання одної з фраз в статті The Guardian 26.10.2012 *“Successive scandals seed mistrust in central pillars of our democracy”* [The Guardian 2012]. Через такі образи формується уявлення про цінність явища, події чи особи.

Деякі фрази в статтях можуть прямо показувати невизначеність ситуації. Вони важливі для трактування самої їдеї особи, яка їх вживає або контексту. У високому регістрі часто трапляються конструкції на зразок *uninhibited economic growth*, *marry profit with purpose*, *allocation of resources and opportunities* які приховано передають позитивне ставлення до названих процесів через їхню невизначеність і «безальтернативність». Такі вирази можна розтлумачити в онлайн словнику [Collins COBUILD 2020]. Така стратегія мовлення сприяє уникненню дискусійності та формуванню консенсусного образу реальності.

Щодо оцінки осіб, у високому стилістичному регістрі застосовуються фрази, що підкреслюють статус людини, її досягнення або вірність певним ідеям. Наприклад: *“a distinguished scholar”*, *“an unusual servant”*, *“a man of exceptional integrity”* [Longman Dictionary 2020]. Ці вислови формують не лише індивідуальний образ, але й вписують особу в певну соціокультурну ієрархію.

Варто ще раз звернути увагу, що оцінна лексика високого регістру може потребувати стилістичної заміни, залежачи від контексту та аудиторії. Базуючись на інформації зі словників, можна навести декілька відомих прикладів. Загальновідомі лексеми типу *best, good, bad, nice* частіше замінюються на синонімічні структури з багатшим стилістичним і

семантичним спектром: *excellent, outstanding, inadequate, insufficient, commendable* [Cambridge Dictionary 2025]. Це дозволяє уникати спрощення і водночас точніше передавати оцінку в межах очікуваної мовної норми.

Для політичних осіб важливо демонструвати свій статус та владу через певні вербальні конструкції. Наприклад декілька прикладів зі статей The Guardian від 05.06.2004 та 05.05.2024 : *"The threats to liberty and freedom in the contemporary world today are global and call for the same resolve and clarity of purpose if they are to be overcome"* [The Guardian 2004]. Або *"…includes: its meaning; engagement; satisfaction; and connection…"* [The Guardian 2024]. Такий синтаксис несе в собі не лише ритмічну симетрію, а й посилює вплив оцінки через накопичення ідей, так звана часткова реакція реципієнта на цілу низку оцінних слів.

У більш вузьких, профільних дискурсах, наприклад в медичному, технічному або адміністративному – оцінка може подаватися через модальні конструкції. Високій регістр теж зберігається в такому випадку. Наприклад стаття на міжнародному сайті здоров'я від 24.03.2025: *"Without the rapid increased uptake of these proven interventions, half of all countries…"* [WHO 2025], *"…local councils are developing "predictive analytics" systems to algorithmically identify families…"* [The Guardian 16.09.2018] *"There is also a risk of accidentally incorporating…"* [The Guardian 16.09.2018]. Тут оцінка делегується інституції або статистичному факту, що створює ефект об'єктивності. В першому випадку медичного дискурсу, фраза *proven interventions* є науковим терміном, меліоративним та є непідкорним фактом в тлумаченні контексту. В наступній формі технічного дискурсу є декілька фраз високого регістру, наприклад *algorithmically identify* де модальність є прихованою, що в свою чергу створює ефект оцінки системи чи неживого явища, а не живої особи. І остання стаття є адміністративним джерелом, публіцистичним, в якому фігурує ключова фраза *increased policy attention* де сама фраза є нейтральною, а оцінка залежить від оцінності фактору, а не підібраних лексичних одиниць. Тут лексика підлаштовується під факти.

Навіть в академічному стилі можна знайти приклади оцінного характеру, що вважаються усталеними та типовими: *“positively contribute”*, *“the paper offers a comprehensive analysis”*, *“the author provides a nuanced discussion of the topic”* [Plos One 02.12.2021]. Ці мовні формули водночас демонструють оцінку та дотримуються правил ввічливості й професійної неупередженості на високому рівні.

Усе це свідчить про те, що оцінна лексика високого регістру є не просто частиною лексичного запасу мови, а складним культурно-мовним механізмом, здатним впливати на соціальні уявлення, ієрархії та поведінкові моделі. Вона виконує не лише функцію опису або ставлення, а й діє як маркер соціального статусу, символічного капіталу та мовного авторитету.

Для детального вивчення аксіологічного потенціалу оцінної лексики високого стилістичного регістру, було сформовано низку прикладів із онлайн газети [The Guardian] та наукового журналу [PLOS ONE]. Наприклад стаття від 03.07.2010 “*A commendable pledge on overseas aid”* - by Andrew Chambers. В статті підкресюється позитивна сторона ситуації, а за допомогою емотивних слів, таких як *pledge, remain stable* – досягається ідея контролю та спокою щодо проблеми [The Guardian, 2010]. Ширший обсяг прикладів в Таблиці 2.2 (Див. Додаток В).

Ще одним цікавим прикладом із наведеної таблиці меліоративної лексики може стати наукова стаття з онлайн журналу PLOS ONE *“Does (mis)communication mitigate the upshot of diversity?”* від 24.03.2023, де слово *upshot* корелюється з високим регістром мовлення та передає власне позитивне значення [Plos One 2023]. У поєднанні з дуалістичним значенням попередніх слів у заголовку статті, слово *upshot* контрастує позитивним наміром та надає читачеві враження меліоративного висновку в кінці статті.

Часто мовцям потрібно сформувати спеціальне мовне середовище, яке не лише передає інформацію, але й налагоджує соціальні зв’язки. Лексика високого стилістичного регістру часто вживається у формалізованих контекстах: виступах президентів, урочистих заявах, передмовах до

офіційних документів. Наприклад, фрази з газети The Guardian 21.04.2025 *“Celebrities pay tribute to Pope Francis: ‘Thank you for being an ally’”* або 11.01.2014 *“I am truly grateful for everything you do for me!”* є типовими для офіційної або урочистої мови [The Guardian 2024]. Використання низько-емоційних фраз та лексики може відчуватися досить сухо та занадто формально під час урочистих подій. Водночас, емоційно забарвлена лексика може пошкодити формальний бар’єр та понизити рівень регістру, який потрібен в офіційному контексті. Для збереження балансу є можливість «підібрати» вірні слова, які передадуть глибокий, емоційний сенс але зберіжуть статус мовця. Не менш важлива реакція людини, до якої звертаються. Саме тому емоційність висловів відіграє ключову роль в даному випадку. Урочистість глибоко пов’язана з внутрішнім відчуттям спорідненості в конкретний момент часу, і тому важливо правильно відобразити настрій методом використання пейоративної або меліоративної лексики.

В текстах міжнародних організацій або інституцій, оцінна лексика набуває властивостей інтернаціонального мовного маркера, тобто лексики, що формує уявлення про стабільність, і серйоззність подій. Формулювання в статті від 01.02.2023 на кшталт *“Cooperation has deepened over time and is mutually beneficial”* [NATO 2023] зустрічаються в резолюціях, звітах, офіційних документах. Такі вислови водночас оцінюють і підтримують певну мовну та ідеологічну парадигму глобального дискурсу.

Слід також зазначити, що висока стилістична форма передбачає не лише використання усталеної лексики, але й змінних, синтаксичних конструкцій, які передають оцінку опосередковано. Приклади, що були відібрані з газети The Guardians від 28.01.2007: *“It is to be acknowledged that…”*, *“It may be inferred that…”*, *“It deserves close attention…”* [The Guardian 2007]. Такі структури дозволяють автору зберігати дистанцію, уникаючи прямої суб’єктивності, проте водночас формують оціночний підтекст.

Також в статтях помітно, що для високого регістру є тенденція до експансії оцінки через ускладнення синтаксису. Наприклад, замість фрази *"They are the local leaders"* у високому регістрі вживається: *"They're joined by other independents, like Mollusk Surf Shop on Irving Street, which consistently exibits the work of local artists"* приклад якої можна зустріти в статті від 25.07.2015 [The Guardian 2015]. Тут ми бачимо, як оцінка реалізується не в одній лексемі, а в цілому мовному патерні. В даному прикладі присутня розгорнута оцінність, яка досягається методом підбору синтаксичних одиниць на високому регістрі. В свою чергу даний розлогий вислів формує серйозність ситуації та ускладненість виразу підсилює оцінку та ймовірні наслідки після поширення даної інформації.

Варто згадати і про роль пасивних конструкцій у вираженні оцінки в офіційно-діловому стилі. Наприклад заголовок статті The Guardian від 11.09.2025: *"Uefa has postponed a decision on whether to allow domestic league matches* ***to be played*** *abroad and promised a consultation with "all stakeholders ... including fans" regarding the controversial plans"* або *"leaving the door open for those matches to go ahead"* – ці фрази дозволяють делегувати оцінку невизначеному колективному суб'єкту, що підсилює відчуття консенсусу [The Guardian 2025]. Оцінна лексика високого регістру також активно використовується у сфері державного управління, зокрема у звітах, аналітичних доповідях, стратегічних документах. Прикметники зі словнику Oxford English Dictionary на зразок *sustainable*, *integrated*, *cohesive*, *impactful* стали практично синонімами політичної ефективності [Oxford English Dictionary 2025]. Наприклад The Guardian в одній з статтей від 13.12.2011 використовує такі прикметники: *"We also have growing evidence that effective and sustainable business strategy, which prioritises an organisation's people actually works."* – таке формулювання не лише оцінює, а й створює ефект масштабності та продуманості дій [The Guardian 2011].

В культурному дискурсі високого регістру функціонують фрази оцінкою, яка створює «ярлики» – з високою ймовірністю, вони спрямовані на

закріплення слів як канонічних, популярних, а також для збереження престижу та формування уявлення про "високе" мистецтво, навіть якщо певні ідеї можуть бути негативними. Наприклад статті The Guardian від 26.07.2024: *“Sublime eternal’s love exists within each one of us”* або від 09.06.2025 *“Medellin’s sublime return to nature - in pictures.”* – подібні конструкції активно вживаються у рецензіях, виступах на відкриттях, каталогах музеїв [The Guardian 2025].

Також показовим є функціонування оцінної лексики в високому регістрі консультативних висловів та промов. Тут часто фігурують лексеми: *“consider creating”*, *“by all means”*, *“save a lot back-and-forth”*, *“bulky file”* [Help Scout 2024, p. 11]. Такі формули, особливо в заголовках, водночас стандартизовані й ідеологізовані: вони закріплюють поняття престижу, експертності та клієнтоорієнтовних цінностей. Такі вирази створюють відчуття комфорту та вмінь консультанта, що створює ефект довіри.

В офіційних виступах часто можна зустріти клішовані оцінки, які подають не окреме судження, а цілу парадигму інтерпретації. Наприклад, в статті від 15.02.2012 фрейм “виклики – реформи – стійкість” репрезентується через словосполучення: *“influence is truly complex”, “considerable challenge”, “hot word”* [The Guardian 2012]. Через таку побудову формується не просто оцінка, а наратив, який виправдовує дії та визначає рамки дискусії.

У сучасному євробюрократичному дискурсі спостерігається тенденція до створення нових конструкцій із прихованою оцінкою, наприклад: *“capacity-building”, “potentially never-ending”, “serious rethink”* [The Guardian 2016]. Вони вживаються як технічні терміни, але мають чітку функцію формування позитивного іміджу ініціативи або проєкту.

Не можна оминути увагою і лексикографічний рівень маркування оцінки у високому регістрі. У словниках престижного рівня (Oxford, Longman, Webster) для багатьох лексем подаються маркування formal, literary, elevated. Наприклад, у словнику *Random House Dictionary* прикметник *commendable* маркується як "formal, indicating approval and respect" [RHWUD 1999, p. 167].

Підсумовуючи, варто зазначити, що оцінна лексика високого стилістичного регістру виконує багатофункціональну роль: вона оформлює соціально значущі оцінки, впорядковує емоційне поле комунікації, забезпечує ефект авторитетності, формує образ мовця та легітимізує мовленнєві дії. Завдяки своїй стійкості, нормативності та багатозначності вона залишається одним із найефективніших інструментів стратегічного мовлення у владних, академічних і дипломатичних контекстах.

2.3 Оцінна лексика колоквіального характеру та сфери її використання

Колоквіальна оцінна лексика – це важливий пласт сучасної англійської мови, який функціонує у просторі неофіційної, побутової комунікації, а також активно проникає в масову культуру, соціальні мережі, блогосферу та навіть у публіцистичний стиль. З її допомогою, мовець може висловити емоційне ставлення до предмета чи людини, висвітлити деталі власного життя або новин та допоможе ідентифікувати культурну принадежність.

Дуже часто в текстах розмовного типу зустрічаються емоційно забарвленні слова та фрази. Кожна фраза сильно залежить від контексту подій, іноді може доходити до нейтральності висловлювань. Тим не менш, в такій мовній ситуації регістр може знизитись, а його емоційне навантаження навпаки, збільшитись. Цікавою ознакою колоквіального характеру може бути й двозначність виразів, їх метафористичність або ідіоматичність. Це допомагає контексту набути нових значень за допомогою так званої гри слів. В такому випадку, мінусом може слугувати мовна недовершеність, яка не буде повністю зрозумілою людям, які не знайомі з колоквіальним регістром. Наприклад, прикметники *cool, lame, wicked, awesome,* (конкретні приклади див. у таблиці 2.3, див. Додаток Г) у різних контекстах можуть передавати

позитивну або негативну оцінку – в залежності від інтонації, ситуації, субкультури.

У повсякденному мовленні подібна лексика виконує роль емоційного маркера й водночас слугує підтвердженням належності до певної соціальної групи або вікової когорти. Наприклад, молодіжне середовище охоче використовує слова *dope, lit, trash, fire* [X 2025], які не мають чітких лексичних відповідників у формальному стилі, але потужно виражають оцінку. Слово *lit* може означати «надзвичайний», «крутий». Наприклад пост в соціальній мережі Threads від 09.10.2025*: "We was lit!!!"* [Threads 2025].

Оцінна колоквіальна лексика активно застосовується у сфері соціальних медіа – у X, TikTok, Instagram Threads тощо. Тут формуються певні мовні кліше, де скорочення, емодзі та оцінні одиниці, такі як *slay, bomb, meh, savage* або *banger* становлять основу вираження суб'єктивного ставлення. Ці лексичні одиниці є емоційними, допомагають автору проявити власне ставлення щодо подій та виразитися у власному стилі [X 2025]. Адже в даному регістрі, певні авторські довершення лексики є в межах дозволеного і навіть вітається. Емоційність оціної лексики залежатиме безпосередньо від автора.

Варто підкреслити, що така лексика надзвичайно динамічна – нові одиниці швидко з'являються й виводяться з ужитку. Наприклад, слова які часто вживалися декілька років тому *defeated, average, main* на сьогоднішній день скоріш за все – вже застарілі, і нині поступилися новішим словам, таким як *clapped, mid, based* з постів соц мережі [X 2025]. Це свідчить про сильну залежність колоквіального оцінного характеру від культурних груп, мовних трендів, та особистих вражень користувачів мови.

Так само як і слова звичайного, нейтрального стилю, лексичні одиниці колоквіального регістру можуть проявляти різні значення в залежності від культурних факторів. Наприклад, сленговий стиль молодого покоління Британії розцінює слово *wicked* як слово з позитивним забарвленням (*"That was wicked!"* – тобто «дуже круто»), тоді як в американському стандарті воно,

навпаки, зберігає негативне значення (*злий, порочний*). Ці дані базовані на тлумаченнях у словниках [Collins 2020], [Urban Dictionary 2025].

Колоквіальна оцінна лексика також функціонує різних експресивних відтінках – вона або виявляє щось як бажане, позитивне *classy, solid, real one*, або виявляє оцінку осуду, відмови *creepy, loser, basic* [X 2025].

За допомогою розвитку соціальних мереж, оцінна лексика колоквіального характеру почала набувати індивідуальної манери використання. Це проявляється в суб'єктивній оцінці, яка базується на власних почуттях, якими діляться автори постів в мережах. Слова типу *ugh, yikes, yay, nah, meh* [X, 2025] – є прикладами інтер'єктивної оцінності: вони не лише виражають емоцію, а й впливають на реакцію співрозмовника. Наприклад: *"Meh, I would not have been bothered if Stephen said the same thing…"* [Threads 2025] – у такій відповіді *meh* передає відсутність ентузіазму, проте зміст глибше, ніж просто "не знаю". Підтекст можна розтлумачити особистою неприязністю до людини, про яку йде мова і щодо якої використовується це слово.

З погляду маніпулятивної функції, колоквіальна оцінна лексика дозволяє нейтралізувати або загострити конфлікт, використовуючи непрямі форми критики або підтримки. Наприклад, фраза з соціальної мережі Threads автора @ _zexaria_ замість відвертого осуду звучить як *"That's a choice"*, що в іронічному тоні передає негативне ставлення без прямої конфронтації [Threads 2025]. Такі мовні прийоми особливо активно застосовуються, і в даному випадку, ця фраза несе в собі впевненість у виборі, але водночас має відтінок жалю, що і є маніпулятивним тоном фрази, адже вибір є не завжди вірним.

Іронія та сарказм також присутні в колоквіальній лексиці, і досягаються через перебільшення або інтонаційними засобами: *"Oh great, another book…"* – тут слово *great* за формою позитивне, але в контексті несе протилежне значення. Такі конструкції часто зустрічаються в коментарях, а цей приклад можна знайти в коментарі @onlyjayus [Threads 2025].

У галузі маркетингу та брендингу колоквіальна оцінна лексика стала важливим елементом побудови популярного та чесного образу компанії. Прикладом слугують фрази *“This app is a total game-changer”*, *“It’s the bomb!”*, *“Can’t live without it”* вживаються у відгуках клієнтів, слоганах, описах товарів. Такі приклади можна знайти на сайті популярного бренду “Apple”, який рекламує певну продукцію [Apple 2025]. Таким чином, підсилюється довіра до продукту через емоційно забарвлені твердження, які здаються реальними, завдяки грі слів та їх піднесеності.

Під час аналізу оцінної лексики колоквіального регістру важливо також враховувати етнокультурний контекст. Наприклад, деякі статті мають етно-культурний відтінок, з власною системою оцінних одиниць: *fleek, woke, clout*, які відображають соціальні уявлення конкретної мовної спільноти. Їхня поява в мас-культурі свідчить про вплив культурного надбання мови, що накладається на основний мовний стандарт. Наприклад в статтях The Guardian 02.09.2024 “Someone with a real *clout* to big you up” який негативно оцінює культурну війну між расами та виступає за конвенцію прав людини [The Guardian 2024]. За контекстом можна визначити регістр слова як соціокультурний. Базуючись на інформації зі словника Urban dictionary, можна визначити як впливовий, людину з репутацією [Urban Dictionary 2025]. Оціннісно, дана лексема забезпечує певну групову належність та семантики престижу серед користувачів мас медіа. В такому випадку, навіть етнічні маркери можуть поширюватись у використанні серед культур завдяки новим семантичним значенням.

Дуже часто лексика може виділяти приналежність людини до певної групи інтересів. Колоквіальна не є вийнятком і також може проявлятися в певних колах. За допомогою конкретного набору слів мовець сигналізує про свою приналежність або соціальну ідентичність: *“Real ones understand”*, *“That’s lowkey genius”*, *“It’s giving…”* – ці вислови зрозумілі лише «посвяченим», утворюючи мовну субкультуру. Такі приклади часто вживаються в соціальній мережі X, наприклад пост від користувача

@Molly_tvs. Лексика в пості *“the real ones will understand”* символізує відокремленність людей, які розуміють значення пості від тих, хто не розуміє [X 2025]. Відокремлення працює через статус оцінності самої фрази та її ролі в соціальній групі, тобто ті, хто розуміють, мають вищу оцінність.

Ще один цікавий приклад з посту @brianlundy від – фраза *“That’s lowkey genius”* містить приховану позитивну оцінку, де *lowkey* пом’якшує, «заземлює» емоцію, роблячи її ніби приблизною, ненав’язливою [X 2025]. Така структура дозволяє мовцеві уникати прямої відповідальності за оцінку, але водночас сигналізує її наявність. Це є прикладом колоквіального оцінювання, що характерний для молодого покоління.

Колоквіальна оцінка також часто формується саме з використанням прикметників та їх зміненої форми *sick, sketchy, chill*, оцінних одиниць *legit, kinda, hella*, інтер’єкції *um, yay, meh, nah*, фразеологізми *what a drag, total waste, deadly serious* та іноді навіть іменники, що виконують роль епітетів *queen, icon, slay*. Наприклад пост @Hollywood Horror Museum: *“She’s a total icon”* [X 2025] – не просто комплімент, а твердження про належність до символічної еліти. В даному випадку вже не обов’язково належати до певної групи людей, тому що використання прислівників є загальним інструментом піднесення оцінки для будь-кого, хто за певними факторами чи судженнями є кращим або гіршим.

Важливо, що колоквіальна оцінна лексика здатна функціонувати як механізм соціального схвалення/виключення: вона створює поле соціального розподілу. У цьому контексті фраза *“That’s kinda sus”* від автора @Sadie_NC [X 2025] є маркером сумніву або недовіри, але не в логічному сенсі, а як інстинктивна реакція спільноти, часто підкріплена невербальними засобами. Такі конструкції характерні для TikTok-комунікації, а також середовищ Reddit та X.

Колоквіальна оцінність також характеризується своєю повторюваністю. У медіа-просторі відбувається нормалізація не лише лексики, а й оцінки. Таким чином певна фраза може вкорінюватися в мовленні і так само її

оцінність вкарбовується в її значенні. Наприклад, в пості @ yearofthepoets є словосполучення *“this is a vibe”* [X 2025] якщо раніше сприймалась як ідіома, то зараз є досить буденною формою вираження емоцій, що замінює *good*, *pleasant*, *stylish*, і набуло загального вжитку навіть у рекламі і набуло багатьох замінних форм.

Цікаво, що в межах колоквіальної мови проявляється енантіосемія – коли слово набуває протилежного значення в іншому контексті. Наприклад, слово *bad* може означати щось дуже хороше, а *sick* – як «неймовірний», «фантастичний». Таке значення можна прослідкувати в пості @BTS_twt, *“This album is sick”* [X 2016]. В цьому випадку лексична одиниця не використана в своєму першому значенні, а в «переносному», який доступний для молодого покоління і тих хто часто користується соціальними мережами. Оцінність данного слова теж підвищується за рахунок «прихованого» значення. Це явище пов’язане не лише з мовною економією, а й із принципом семантичного бунту, притаманного жаргону.

У колоквіальному регістрі особливо цікавою є граматична гра слів – цілеспрямоване порушення граматичних правил задля вираження оцінки. Наприклад: *“She understood the assignment”*, *“Giving main character energy”*. Ці конструкції реплікуються в соцмережах, творять нові дискурсивні формати та потужно транслюють емоційну позицію мовця. Наприклад пост в мережі X, @neshax_ *“forever giving main character energy”* [X 2024]. Ймовірно, використання подібних фраз зі змінами в граматиці слугує більш прямому донесенню думки, фокусуючись тільки на лексиці та її оціннісній формулі. Тобто це ймовірно ще один приклад того, як колоквіальний регістр працює напряму з оцінкою та емоціями, а не з граматикою чи іншими лінгвістичними засадами.

Колоквіальна оцінна лексика також проникає в нетипові соціальні групи. У неофіційних компаніях або закладах, слова *neat*, *solid*, *sketchy*, *meh*, *goofy* стали частиною професійної розмовної практики [Urban Dictionary 2025]. Тут регістр переходить до неформального вжитку.

Не менш важливим є аспект гендерної репрезентації в оцінній колоквіальній лексиці. Наприклад, слова *queen, serve, slay, iconic, boss* використовуються в жіночих та LGBTQ+ спільнотах як позитивні маркери сили, стилю, впливу [X Threads 2025]. Вони не лише компліментарні, а також можуть виражати крайню оцінність. В таких прикладах емоція займає найвищу ступінь, на одному рівні з позитивною оцінкою. Наприклад слово *slay* в пості @Trix *"Effortless slay from Stacey"* [X 2025]. Сама лексична одиниця може заміняти різні стилістичні значення та форми слова, але тут це більше фігурує як дієслово, що позначає щось «круте» або гарну роботу.

Колоквіальна лексика, також має здатність до маніпулювання особами, навіть враховуючи факт її неформальності й простоти. Заголовки на зразок *"Up lit: the new book trend with kindness at its core", "A modernized stop drop and roll fire drill routine"* або *"Stay basic with these clothes, pants, etc."* – це не лише інструменти залучення уваги, а й способи нав'язування оцінки [The Guardian 2017]. Вони працюють через активізацію емоційної зони споживача й тиснуть на відчуття переживань щодо втрати важливої ланки, яка «приведе до успіху».

В англомовних жартах оцінна лексика може призводити до падіння значимості об'єкта, над яким насміхаються. Вислови типу *"That's straight-up trash talk", "I'm dead"* (у значенні – дуже смішно), *"Who hurt you?"* (у відповідь на грубу поведінку) слугують засобом переоцінки мовних норм. Так створюється мова пародії, що одночасно оцінює й розважає і надає певну думку щодо предмета чи людини. Досить часто оцінка набуває пейоративного характеру, при використанні подібних висловлювань. Адже йде емоційне заниження адресата щодо його ролі в соціумі. Прикладом може бути негативне висловлювання *"Who hurt you?"* [Reddit 2024]. Вислів використовується для насмішки над людьми.

Подальші приклади можна продивитися в таблиці 2.3, (див. в додатку Г). Таблиця побудована на основі лексем та фраз з колоквіального типу з [X], [Threads], [Tik Tok]. Для перевірки оцінки було залучено такі онлайн

словники як: [Longman dictionary of contemporary English 2025], [Oxford Dictionary of English 2025], [Collins Dictionary 2025].

Аналіз прикладів, зібраних у таблиці колоквіальної оцінної лексики, дозволяє окреслити низку ключових семантичних, стилістичних та соціолінгвістичних тенденцій, характерних для неофіційного англомовного дискурсу. Передусім, слід відзначити, що переважають позитивні оцінки – це відображає загальну настанову розмовної мови на створення емоційно комфортного середовища, особливо в онлайн-комунікації. Наприклад, лексеми *cool*, *awesome*, *dope*, *lit*, *fire*, *banger* – це маркери схвалення, ентузіазму, які посилюють емоційну залученість адресата.

Такі слова часто не мають чітких денотативних значень, однак виконують прагматичну функцію емоційної збереженості. Наприклад пост @bennynotblanco має слово *lit* у реченні *"If the party ain't lit like this don't invite me"* може описувати чіткі факти, але насамперед, воно трактує спільне емоційне враження, актуалізуючи досвід як соціально значущий [X 2025]. Тут лексема виступає індексом приналежності до молодіжного середовища та динамічного способу життя.

У той же час негативна оцінна лексика у колоквіальному регістрі (наприклад, *lame*, *trash*, *cringey*, *sketchy*, *sus*) теж має власну комунікативну стратегію – вона дозволяє мовцеві дистанціюватися, висловити осуд або саркастичну реакцію, не вдаючись до жорстких формулювань. Наприклад, *"This game is trash"*в пості @Gracsis_ звучить менш формально, але водночас більш агресивно, ніж *"This game is of poor quality"*, але передає ту саму ідею [X 2025].

Особливу увагу заслуговують фрази з амбівалентним або іронічним характером, як-от *lowkey*, *meh*, *kinda sus*. Вони функціонують як послаблювальні інструменти – мовець нібито уникає категоричної позиції, але водночас надсилає цілком конкретне емоційне повідомлення. Наприклад пост @Anntu *"...it's lowkey scary..."* має відтінок сором'язливого зізнання в сприйнятті певної ідеї, що особливо характерно для інтернет-культури

покоління Z [X 2025]. Тут користувачі краще оминуть різкої критики або осуду, та підберуть завуальовані замінники образливих виразів.

Слова *queen, icon, goat* (*greatest of all time*) мають чітку функцію аффірмативної (підтверджувальної) оцінки і слугують засобами підсилення авторитету та самооцінки людини. У таких висловах часто прихований елемент підтримки в контексті: вони закріплюють гендерні, культурні або етнічні ідеї за предметом обговорення, надаючи йому певний контекстуальний маркер, або, звісно, позитивну оцінку. Наприклад, у LGBTQ+ середовищах вислів *"She's a queen"* водночас є жестом поваги, підтримки та закріплення спільної культурної парадигми. Приклад можна знайти в пості платформи X, від @britcnn *"Britney Spears the queen of gays that you are!"* [X 2025].

Слова *sus* і *sketchy*, що позначають підозру або небезпеку, добре ілюструють економію значення – коротке слово вміщує складну оцінку поведінки, ситуації або особи, причому з натяком, а не прямим твердженням. Вони використовуються у розмовах, де важлива гнучкість комунікації, наприклад: *"I still think hes sus…"*в пості @ariasxotwod замість *"I suspect his intentions are dishonest"* [X 2025].

Важливою є також розширення використання колоквіальної оцінної лексики. Наприклад, слова *awesome, cool, trash* уже давно перестали бути маркерами лише підліткового мовлення – вони потрапляють навіть у презентації, технічні обговорення або електронне листування. Це вказує на процес зниження бар'єру між регістрами та приватизацію емоційної мови у професійному спілкуванні.

У сукупності проаналізовані приклади з таблиці демонструють, що колоквіальна оцінна лексика не лише транслює ставлення мовця, а й виконує складну систему соціального маркування – ідентифікацію, критичне ставлення та емпатію. У цьому – її універсальна сила й одночасно виклик для мовної норми, адже така лексика постійно змінюється, не піддаючись довгостроковій фіксації в мовленні.

2.4 Функції оцінної лексики субколоквіального характеру

У сучасній англійській мові субколоквіальна оцінна лексика займає особливе місце як найбільш експресивний і нестандартний шар лексико-стилістичного спектра. Подібна лексика проявляється у жаргоні, просторіччі, вульгаризмах, «інтернет-спільнотах». Цей пласт мови довгий час був об'єктом соціального табу, однак нині – завдяки впливу соцмереж, реп-культури, стендапу, цифрової анонімності – він дедалі частіше функціонує як легітимний засіб публічного вираження оцінки, ставлення, протесту чи самоідентифікації.

Субколоквіальна лексика характеризується найвищою емоційністю, зниженим регістром мови, асоціативним різноманіттям та контекстуальною залежністю. Наприклад, такі одиниці, як *freaking awesome, bloody useless, dumb as hell, screw this, what the hell* несуть потужне емоційне навантаження, яке може слугувати як вираженням обурення, так і підтримки, залежно від інтонації та соціального використання [Threads, X 2025]. Наприклад вислів *"you gotta be dumb as hell to get a matching tattoo with someone"* автора @g59kota у пості X – використовується не як пряма образа певної людини чи мовця, що є характерним (звертання до людини) у колоквіальному типі лексики, а й певною асоціацією користувачів мережі, за контекстуальним порядком вживання фрази [X 2025]. Тобто тут фраза приналежить до «тіньового героя», тобто усіх користувачів, які читають цей пост або якщо їхня думка є розбіжною з думкою автора. Тут, за допомогою фрази оцінюються самі читачі, а не конретна лексична одиниця.

Якщо колоквіальна лексика має певні норми та рамки використання слів, то субколоквіальна – навпаки, тяжіє до перенасичення лексикою та негативною оцінністю. Оцінна функція такої лексики не лише базується на значенні слів, а й на їхньому інтонаційному потенціалі, або навіть графічному

оформленні, наприклад, *WTF, AF, SMH*, а також ситуативною реплікацією у цифровому середовищі [X 2025].

Особливістю субколоквіальної лексики є дроблення стилістичної системи – вона активно існує поза класичними жанровими та регістровими межами. Вона може з'являтися в твітах політиків, коментарях журналістів, Instagram-сторіз знаменитостей, мемах і навіть у брендових рекламних кампаніях. Наприклад, слогани типу *"Yes, I do give a sh*t about these sweary book covers"* 07.02.2019 чи*"Bulls*t jobs: A Theory by David Graeber review"* 25.05.2018 містять у собі м'яко цензуровану, проте все ж субколоквіальну лексику, яка слугує для побудови образу «чесного», «свого» бренду [The Guardian 2025]. В таких висловлюваннях, досить грубих, на перший погляд, також присутня прихована маніпуляція. За допомогою надпростих слів певний бренд або авторитетне обличчя починає видаватись досить простим, і морально спорідненим зі слухачами. Ролі авторитетної людини та звичайних людей автоматично стають на одну ланку, фіктивно зтираючи їхню різницю або непорозуміння через різку зміну регістра, і підсилюючи ефектом оцінності та емоційності виразу. Тут табуйоване слово для певного регістру, навпаки стає його інструментом довіри.

Таким чином, субколоквіальна лексика має в собі характеристики декількох оцінностей, наприклад:

1. Пейоративна оцінність – одиниці з негативною оцінкою: *trash, crap, lousy, shitshow, trainwreck, basic AF* [Urban Dictionary 2025]. Приклади дуже поширені в негативних коментарях у соціальних мережах, які мають намір висміяти інших, наприклад стаття 02.04.2019: *"Not everyone is as blunt as Germany's Europe minister, Michael Roth, who described Brexit as 'a big shitshow'"* [The Guardian 2019]. В даному прикладі є відкрите висміювання державних органів, в досить різкому значенні з пейоративною оцінністю.

2. Емоціонізація меліоративних висловів – нецензурні або експресивні слова, які посилюють позитив: *freaking awesome, dope AF, f– king legendary*. Наприклад стаття від 11.07.2009: *"...This place is a fucking joke"*

[The Guardian 2009]. Використання нецензурного слова перед дієсловом підсилює ефект ствердження дії та заохочує до її втілення. Емоційна реакція також дає схвалення, що на психологічному рівні працює як позитивна оцінка.

3. Саркастично-іронічна оцінність – вживання негативних одиниць із позитивною інтенцією або навпаки, наприклад: *“Oh great, another Monday”*, *“What a genius idea…”* (у контексті повного абсурду) [X 2025]. Або інший приклад теж з менш цензурною лексикою теж може вживатися в іронічному контексті і навіть відіграє більшу значимість в оцінці інтенції автора висловлювання. Наприклад вираз: *“oh crap I crossed the line”* може бути задіяний в іронічному контексті, коли людина зробила щось не так, дослівно перейшла межу, але навіть не проти такого розвитку подій.

Для подальшого аналізу оцінної лексики субколоквіального регістру було відібрано матеріал з постів у соціальних мережах [X], [Threads] так як саме там подібна лексика є нормою в мовленні а отже має потенціал до розвитку та існування. Приклади такої лексики винесені в Таблицю 2.4, (див. додаток Д).

Наведена таблиця демонструє стилістичну диверсивність та специфіку функціоналу субколоквіальної оцінної лексики, яка активно використовується в сучасному англомовному дискурсі із певною оцінністю. Зібрані приклади згруповані за типами на основі переважаючої прагматичної функції кожної лексеми: пейоративна, підсилено-меліоративна та саркастично-іронічна оцінка. Такий розподіл дозволяє не лише окреслити емоційну полярність, а й виявити стратегічну мовну поведінку в неформальній комунікації.

В пейоративній групі лексичних одиниць знаходяться слова, що мають стійке негативне емоційне забарвлення та функціонують як інструменти дискурсивних суперечок. Лексеми *trash, crap, lousy, shitshow, trainwreck, basic AF* позначають або контекстуально пригнічений стан об’єкта (наприклад, поведінки, ситуації, продукту), або ж несмак, банальність, відсутність індивідуальності. Вони активно використовуються у коментарях до інтернет-

контенту, критичних рецензіях, а також у повсякденній «живій» мові. Їх застосування підкреслює емоційне неприйняття та виконує соціальну функцію маркування «чужого», «неякісного», «негідного».

Друга група лексичних одиниць – підсилювачі задовільної оцінки – представлений меліоративними одиницями, що активно використовуються для вираження стану надзвичайного захоплення або схвалення. Лексеми *freaking awesome, dope AF, f– king legendary* виконують функцію емоційного бусту, який випереджає виразність емоції автоматичним підбором певного нецензурного вислову, що передує прикметнику. Особливістю є використання інтенсивного маркера (нецензурного або евфемізованого), який додає оцінці гіперболізованої сили і в окремих випадках навіть виносить сам нейтральний прикметник на емоційну ланку. Такі слова й вирази особливо характерні для молодіжного мовлення, цифрової комунікації, стендапів, реп-культури. Вони працюють як вербальні тригери емоційної залученості, формуючи своєрідну атмосферу між учасниками комунікації, яка буде зрозуміла лише для них. Використання нецензурного слова понижує рівень регістру і створює відчуття спорідненості й простоти у певних групах людей, і досить часто цей самий ефект може розповсюджуватися і на менш широкі загали більш офіційного регістру і має дуже схожий емоційний відтінок. Таким чином явище, або предмет, які оцінюються, спрошуються в очах слухачів і сприймаються на більш позитивному рівні, в порівнянні з пейоративною групою чи високими регістрами.

До саркастично-іронічної групи належать фрази, в яких оцінність визначається не самим словом, а контекстом, інтонацією та культурною обізнаністю реципієнта та іноді навіть його типом мислення. Наприклад, фрази з Таблиці 2.4 *“Oh great, another Monday”* або *“What a genius …”* формально мають позитивні маркери *great, genius*, проте вживаються виключно з іронічною інтенцією – як критика або насмішка. Цей тип лексики найбільш динамічний, бо залежить від ситуативної реплікації в культурі, наприклад, меми, TikTok-аудіо, твіттер-пости. Зазначений тип мислення не

напряму пов’язаний з психологією, а скоріш, із сприйняттям подібного роду жартів або певних фраз. Для того щоб розуміти вплив вислову, який ми хочемо використати або передбачити реакцію слухача, граючись із тонким шаром лексики і гумору слід бути обережним. Крім того, вміння використовувати подібні фрази вільно і отримуючи позитивну реакцію від аудиторії – потребує певного розуміння дефініцій та культури. Подібні висловлювання можуть в моменті підняти настрій або понизити його і образити людину, саме тому оцінка слова за рахунок подібних оцінних характеристик отримує більш вагомий результат.

Усі три групи демонструють високу семантичну гнучкість, контекстуальну насиченість і соціолінгвістичну маркованість. Субколоквіальна оцінна лексика, на відміну від нейтральної або формальної, не лише передає судження, а й конструює емоційний ритм спілкування, дозволяє мовцю доєднатись де певної розмовної групи, дає доступ до фраз табу або підкреслити свободу мовного самовираження.

Загалом таблиця підтверджує тезу, що субколоквіальні засоби оцінки – це не тільки заборонені вульгаризми, а ще й природний ресурс мови, який активно використовується і задає темп сучасній комунікації, зокрема у віртуальному просторі, молодіжному сленгу, інтернет-контенті блогерів і навіть на більш високих регістрах. Оцінність субколоквіальних фраз у більшій мірі залежить від контексту та ситуації. Не менш важливим фактором є психологічне сприйняття та їх тлумачення.

Варто наголосити, що у субколоквіальній оцінці особливу роль відіграє інтонація, емфаза, графічна маніпуляція: великі літери, символи, повтори (*DAAAMN*, *criiiinge*, 💀💀💀) – усе це формує емоційний вплив, який не завжди доступний у формальному мовленні [X, Tik Tok, Threads 2025]. Подібні символічні емоджі мають сеціальні тлумачення, відокремлені від власних оригінальних значень. За допомогою спеціального словника Emojipedia можнадізнатися більш сучасні тлумачення емоджі, які

співпадають із значенням субколоквіального регістру. Наприклад, розглянутий емоджі черепу 💀, означає смерть від сміху або певний шок який супроводжується сміхом. Його часто використовують для швидкої реакції в соціальних мережах а особливо в секції коментарів. Так само, додаткові значення цього емоджі це нерозуміння чогось.

Окрім емоційного вираження, ця лексика виконує низку соціальних функцій:

– Дистанціювання (іронія, сарказм): *"Nice try, idiot…"*

– Колективна оцінка / відторгнення: *"Total cringe"*

– Індивідуальне самовираження / аффект: *"Depressed but well dressed"*

– Протест / критика інституцій: *"These are some bs ass games every sunday. 💀"* [X 12.10.2025].

Для підсумків аналізу наступної Таблиці 2.5 було відібрано наступні ілюстративні матеріали з соціальних мереж [X], [Threads], де оцінна лексика може містити емоційно-графічну функцію вираження думки.

Таблиця 2.5

Емоційні форми субколоквіальної лексики

Форма вираження	**Лексема / вираз**	**Тип оцінки**	**Соціальна функція**
Графічна емфаза	DAAAMN [X, 06.10.2025]	Позитивна / підсилена	Підсилення емоційної реакції через візуальний ефект
Графічна емфаза	Criiiinge [X, 19.05.2025]	Негативна / іронічна	Естетизація сарказму через порушення орфоепії
Символічна маніпуляція	💀💀💀 [X, 21.05.2023]	Саркастична / відраза	Емодзі як кодована реакція: шок, сміх, абсурдність
Іронія / сарказм	Nice joke, idiot…	Саркастична	Дистанціювання від

	[X, 22.08.2025]		поведінки чи судження іншого
Колективне відторгнення	Cringe [X, 18.01.2025]	Негативна / осуд	Позначення спільного негативного ставлення групи
Самовираження / аффект	Depressed but well dressed [X, 12.09.2025]	Іронічна / саморефлексія	Експресивне окреслення внутрішнього стану
Протест / критика інституцій	These are some bs ass games every sunday. 💀 [X, 12.10.2025]	Негативна / висміювання	Вираження розчарування в інституціях через оцінку

Запропонована таблиця ілюструє специфіку функціонування субколоквіальної оцінної лексики, в якій особливе місце належить емоційному оформленню мовлення – графічному відтворенню, символічним елементам та інтонаційно-граматичному формулюванні. Такі слова не лише підсилюють оцінність, а й створюють ефект автентичності, наближаючи комунікацію до емоційно насиченого сучасного мовлення, характерного для молодіжних цифрових платформ.

Форми на кшталт *DAAAMN, criiiinge,* 💀💀💀 демонструють графічну маніпуляцію – дублювання літер, використання великих літер, емодзі – що в сучасному віртуальному дискурсі стало інструментом не лише підкреслення оцінки, а й створення візуального ефекту, який замінює інтонацію в письмовому мовленні. Наприклад, *criiiinge* має набагато сильніший відтінок осуду, ніж нейтральне *cringe*, тому що подовження літери створює ефект вигуку, який автоматично підсилює інтонацію. В свою чергу, такий вигук займає позицію вищої емоційної оцінності та як наслідок, створює швидшу та сильнішу реакцію на почуте. Далі використання великих літер в слові,

тобто написання через капслок – сигналізує про надмірне сприйняття певного слова. Тут конкретне слово сприймається як підсилювач уваги, особливо якщо ситуація є серйозною або тревожною. Є більш позитивні випадки, коли слово в «капслоці» теж виступає у ролі вигуку, щоб висловити надмірний емоційний стан людини. Такі лексичні обрамлення є цікавим та сучасним методом передачі емоцій в інтернет сфері, яка є за своєю природою штучним мовним середовищем і не може в повній мірі передавати почуття людей.

Іронічні вирази з таблиці 2.5 типу *"Nice try, idiot…"* або *"What a genius idea…"* функціонують як прихована форма агресії, що виконує роль пом'якшення виразу, методом пасивної агресії. Вони дають змогу мовцеві висловити полярну думку або недовіру, залишаючись у межах розважальної комунікації, що перш за все направлена на позитивну реакцію слухача. Це типова мовна стратегія у платформеній культурі X, Reddit, де важлива швидка реакція, лаконічність і емоційний «удар».

Конструкції на кшталт *"Depressed but well dressed"* демонструють тренд на іронізоване самовираження – це приклад нарочитої драматизації внутрішнього стану, яка водночас маскує вразливість або мають на меті підняття емоційного стану у читачів та інтернет-підтримку [X 2025]. Такі вислови набули популярності у візуальній інтернет-культурі, мемах, модних блогах, де вони виступають маркером самоіронії, креативної втоми та культурного цинізму.

Фраза *" These are some bs ass games every sunday. 💀 "* @___diggy відображає функцію соціального протесту та критики [X 2025]. Вона стисло й експресивно виражає колективне розчарування, втомленість від повторюваних моделей поведінки, використовуючи різку, але зрозумілу лексику. Така мова дедалі частіше з'являється не лише в коментарях, а й у заголовках, блогах, громадських кампаніях, де служить для об'єднання аудиторії з тими ж самими інтересами. Більш того, цей приклад цікавий своїм поєднанням негативної лексики та емодзі, про який йшлося раніше.

Використання декількох методів разом теж значно підсилює емоційність, оцінку та реакцію на вираз. Особливо важливо, що таке поєднання може робити такий собі бленд емоцій, коли слово використано негативне а емоджі є у більш позитивному значені або навпаки слово позитивне з негативним емодзі. В такому випадку читач скоріше піддається емоціям та оцінка виразу не є однозначною, або залежить тільки від одного фактора, який читачу видається більш грунтовним.

Цікаво, що субколоквіальна оцінність має виражену меметичну властивість – вона не просто формується як реакція, а й перетворюється на культурно впізнавані одиниці, які активно реплікуються, варіюються і адаптуються в різних мовно-культурних середовищах. Меметичність полягає не лише в широкому охопленні, а в скороченій, концентрованій подачі складної оцінки, здебільшого в іронізованій формі. Типовим прикладом є фраза за посту соц мережі X від @ArtEthiopic *"This is fine"* – зображення пса в кімнаті, що горить, який спокійно каже цю фразу [X 2024]. У сучасній англійській комунікації цей вираз означає пасивну реакцію на катастрофу, іронізований прийом самозаспокоєння або «емоційної заморозки» перед обличчям колективного чи особистого краху.

Інші поширені мемні субколоквіальні формули – *"I'm dead"*, *"Can't even…"*, *"It's giving…"* або *"Screaming, crying, throwing up"* – виконують подібну функцію: вони одночасно емоційні, іронічні та стисло виражають складні переживання, пов'язані з розчаруванням, обуренням, соціальною втомою або саркастичним сміхом [Threads, Tik Tok, X 2025]. Їхню популярність забезпечує здатність передавати ситуативну реакцію за допомогою мовного шаблону, зрозумілого широкій аудиторії без додаткового контексту. Особливою перевагою таких фраз є ланцюжок із прикметників, що йдуть один за одним. Це дозволяє автору виразу залучити більший спектр емоцій, від чого реальність та ситуативність виразу стають більше універсальними та мають вищу оцінність. Також цей вираз із ланцюжка прикметників охопить більшу аудиторію та сподобається більшості людей

своєю впливовістю та різноманітністю, де кожен користувач знайде частинку, що відповідає конкретно його особистим емоціям на даний момент.

Меметична оцінність є гнучкою і динамічною: формули на кшталт *"the audacity"*, *"it's the X for me"*, *"make it make sense"*, *"say it louder"*, *"you did not just…"* перетворюються на мовні кліше, що маркують оцінку не через саму лексему, а через структурну модель, яка легко адаптується під нові об'єкти [Threads 2025]. Наприклад:

– *"It's the fake tears for me"* – осуд нещирості,

– *"You did not just say that"* – шок або несхвалення,

– *"This whole vibe is giving gentrified sadness"* – естетизована критика «модного» страждання.

Оцінність у таких фразах вбудовується у форму, а не в лексему, що ускладнює їх переклад і лексикографічне описання.

Це особливо помітно при перекладі: проблема полягає в семантичній багатошаровості субколоквіальної оцінної одиниці. Наприклад, фраза *"That's BS"* на перший погляд є лише звичайним, прихованим осудом. Однак у реальній комунікації вона може означати:

– розчарування у владі,

– заперечення об'єктивності певного твердження,

– сигнал належності до соціальної групи, яка відмовляється наслідувати за стандартними поясненнями,

– або звичайну комічну реакцію.

Субколоквіальна оцінна лексика є також сферою політичної емоційності. У політичних статтях, особливо після промов політиків активно використовуються емоційно знецінювальні терміни: *"fake news"*, *"clown show"*, *"keeping the crazies out…"* [The Guardian 2024]. Це мова атаки, мова мобілізації, яка грає на колективному розчаруванні.

У цифровій комунікації переважають такі моделі:

– *"I can't. I just– I'm dead."* – оцінка як форма емоційного зриву.

– *"That's a whole mood"* – суб'єктивна, естетично-піднесена згода.

– *“Delete this immediately”* – іронічний осуд.

Окремий пласт – напівцензуровані скорочення WTF, OMG, AF, LMFAO, які за рахунок графічного «цензора» набувають прийнятності в публічному дискурсі [Threads 2025]. Вони слугують як естетично дозволена агресія, особливо в молодіжних блогах, оглядах і шоу.

Наступний аналіз напівцензурованих слів проводився на матеріалі молодіжних блогів та соцмереж [X], [Threads] в Таблиці 2.6 (див. Додаток Е).

Таблиця напівцензурованих скорочень налічує в собі одну з найбільш динамічних та насичених категорій субколоквіальної оцінної лексики сучасної англійської мови. Ці скорочення функціонують на перетині між емоційною щирістю, цензурною дозволеністю та медійною продуктивністю, що дозволяє розглядати їх як повноцінні лексико-прагматичні одиниці із закріпленими функціями й соціальною впізнаваністю.

У таблиці виділено декілька одиниць, що належать до найуживаніших напівцензурованих скорочень, серед яких *WTF, AF, LMFAO, FML, GTFO, STFU* становлять умовно агресивне чи емоційно вибухове ядро, а *OMG, BFF, IMHO, ICYMI, BRB* – виконують менш експресивні, але важливі функції оцінки, спрощення та позитивність оцінки [Urban Dictionary 2025].

Одиниці на кшталт *WTF, FML, GTFO, IDGAF* мають переважно негативну експресію, проте варіюються за інтенсивністю та жанровою прив’язкою. Наприклад, *WTF* є найбільш універсальною формою, що позначає шок, осуд, подив або іронічне обурення. Вона часто використовується не лише в усному спілкуванні, а й у заголовках мемів, реакційних постів, новинних коментарів, де виконує функцію швидкої, прямолінійної оцінки. Її перевага – у стислій динаміці висловлювання, що передає зміст емоцій без потреби в поясненнях. Що цікаво, подібні скорочення часто змушують читача зупинитися і задуматися про саму відповідь більше, ніж про пост, до якого було надано таку відповідь. Завдяки своїй стислості, мозок людини не одразу може сприйняти подібну відповідь, особливо якщо причина, з приводу якої була надана така реакція – наповнена

переживаннями та емоціями. В такій ситуації оцінка самого посту знижується, як і відповідної на нього реакції, тобто лексична оцінність слова.

Скорочення *AF* (*as f– k*) виконує функцію гіперболізованого підсилювача – воно може підкреслювати як позитивні (*cool AF, hot AF*), так і негативні (*annoyed AF, awkward AF*) характеристики [Threads, X 2025]. Особливість цього маркера полягає в його гнучкій інтеграції в будь-який стилістичний контекст – від естетичного до іронічного. Завдяки цьому він надає мовцю засіб для тонкого міксування регістрів, часто у форматі візуального посту, реакції або підпису до зображення. Навіть коли така реакція надходить до текстового посту, її оцінність зберігається, адже сама тема та контекст вплине сильніше через вираження почуттів.

Експресивні одиниці типу *LMFAO, ROFL, STFU* демонструють цікаву семантичну амбівалентність. З одного боку, вони відображають щиру, реальну реакцію людини, а з іншого – виконують гру слів, наприклад @brownjosh16: *“LMFAO I can’t with you right now”* – це і сигнал сміху, і відмова продовжувати розмову, і демонстрація близькості між мовцями в діалозі [Threads 2025]. Така багатофункціональність є ключовою рисою субколоквіального коду: оцінка часто не є прямолінійною, а існує у форматі емоційного відклику.

Важливий аспект – приховані значення абревіатури. Наприклад, скорочення *NSFW* (*Not safe for work*) хоча формально є нейтральним, однак ситуативно попереджає користувача про загрозу прийнятним нормам, позначає заборонений контент або провокативність [X 2025]. Така мовна форма – це не лише оцінка, а й інструкція, застереження, спосіб модулювання очікувань адресата. Це підтверджує, що навіть умовно нейтральні скорочення в субколоквіальному вжитку набувають оціночного навантаження. Знання цих скорочень є інструментом у декодуванні певного повідомлення, яке нам хоче надати автор посту.

Скорочення *IDGAF, GTFO, STFU* мають чітко виражену конфліктну функцію – вони транслюють агресивну відмову від компромісу,

демонстративну відчуженість чи лінгвістичну роздратованість. У спільнотах Reddit, Tik Tok, X ці форми слугують для швидкої соціальної дезінтеграції відбувається виключення опонента з діалогу, підкреслення зневаги, іронізованого приниження. Саме в таких проявах напівцензурована оцінна лексика наближається до функції соціального сигналу влади або непокори. Такий короткий вміст фрази одразу дає короткий імпульс небезпеки до читача, що також пришвидшує його реакцію на слова. В такому випадку розлогі аргументи або образи не матимуть такої ж навантаженості як в реальному житті, що й спричиняє їхню контекстуальну оцінність.

Протилежністю є одиниці *IMHO* (*In my humble opinion*), *NGL* (*Not gonna lie*), *TBH* (*To be honest*) – це маркери опосередкованої, стриманої оцінки, яка іноді може бути навіть іронічною. Наприклад @lumenho має пост *“IMHO, yang literally trash…”* – така фраза вводить критику, нібито знижуючи емоційне навантаження через структуру мови ввічливості [Threads 2025]. Подібні одиниці є особливо цінними для аналізу, оскільки вони містять оцінку з елементом маніпуляції – самозахисту: мовець ніби виправдовується за власну думку, але фактично зберігає емоційну домінанту.

Серед позитивно-емпатичних форм виділяються *OMG*, *BFF*, *BRB*. Вони не лише передають емоційне схвалення чи дружність, а й слугують інструментами емоційного супроводу комунікації. Особливо це важливо для цифрових середовищ, де бракує невербальної взаємодії, а отже, напівцензурована лексика виконує роль віртуального жесту, міміки, інтонації. Вона заповнює прогалину між мовним повідомленням і почуттєвим відгуком.

Таким чином, субколоквіальна оцінна лексика – це не просто нижній регістр, а окрема функціонально-стилістична підсистема сучасної англійської мови. Вона поєднує експресію, соціальне напруження, гру, реактивність і культурну мобільність. Її гнучкість дозволяє транслювати не лише емоції, а й мовну позицію – протестну, підтримувальну, іронічну, гедоністичну. Вона діє як механізм включення/виключення, шифрування оцінки та побудови мікроідентичностей.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дало змогу комплексно проаналізувати ціннісні особливості оцінної лексики в сучасній англійській мові крізь призму її семантичної природи, функціональної специфіки та стилістичної диференціації. Робота охоплює два теоретично й емпірично насичені розділи, які логічно вибудовують послідовність лінгвістичного аналізу – від фундаментальних понять до прикладних стилістичних моделей.

У першому розділі зосереджено увагу на лінгвістичних засадах вивчення оцінної лексики. Було з’ясовано, що категорія оцінки є складовою семантичної структури слова, тісно пов’язаною з когнітивними механізмами сприйняття, суб’єктивної реакції та комунікативного наміру. Оцінність реалізується як через окремі лексеми, так і на рівні мовних конструкцій, у яких закладено емоційне або раціональне ставлення до предмета мовлення.

Важливе значення у структурі цього розділу мали підпункти, присвячені поділу оцінок на меліоративні та пейоративні, де було окреслено типові лексичні маркери для кожного типу.

Меліоративна лексика виявилася маркером соціального схвалення, позитивної емоції, солідарності або підкреслення цінності, тоді як пейоративна – слугувала інструментом критики, знецінення, відторгнення. У межах підпункту про енантіосемію було розглянуто, як одна й та сама одиниця може реалізовувати діаметрально протилежні оцінки, залежно від контексту, інтонації або культурного фрейму, що вказує на багатовимірність оцінної семантики. Також було розглянуто психологічний підхід до тлумачення і використання оцінних слів у різних регістрах. Наведені підтвердження маніпулятивності певних фраз і їх вплив на розуміння мовця і наслідки вживання у мовленні.

Другий розділ було присвячено стилістичному аспекту функціонування оцінної лексики в сучасній англійській мові. Було обґрунтовано, що

стилістичний регістр впливає не лише на форму, а й на глибину, інтенсивність та мету оцінки. Високий регістр (академічний, офіційно-діловий) виявляє тенденцію до раціонального, нейтралізованого оцінювання, що досягається за допомогою абстрактних понять, логічних структур та оцінних компонентів.

Аналіз лексики колоквіального та субколоквіального регістрів, засвідчив, що чим нижчий рівень офіційності, тим яскравішою є експресія, меметичність, емоційна насиченість і гнучкість форм оцінки.

Колоквіальна лексика включає неформальні позитивні й негативні судження, здебільшого пов'язані з побутом, естетикою, емоційною реакцією. Вона функціонує як маркер ідентичності мовця, його належності до певної вікової, соціальної чи професійної групи.

Особливої аналітичної глибини набув підрозділ 2.4, де було досліджено субколоквіальну лексичну оцінність, представлену жаргоном, просторіччям, нецензурованими та напівцензурованими конструкціями. Було доведено, що така лексика має не лише емоційну, а й соціокультурну функцію – вона слугує засобом дистанціювання, протесту, самоіронії, стигматизації або навпаки – піднесеності статусу. Такі засоби, як *WTF*, *AF*, *IDGAF*, *FML*, виконують роль мовних маркерів настрою, ситуації або мікроідентичності.

Їх поява й поширення у масовій комунікації, соцмережах, піснях, шоу вказує на зрушення в нормах мовної експресії. Також було проаналізовано їх вплив на реакцію слухача та виставлено характеристики, які допоможуть у розумінні таких лексичних одиниць і допоможуть підібрати правильну відповідь.

Таким чином, проведене дослідження дозволяє зробити висновок про те, що оцінна лексика є не лише змістовим, а й функціонально-дискурсивним інструментом, який виконує низку когнітивних, емоційних, соціальних і стилістичних завдань. Її багатогранність і варіативність у різних стилістичних регістрах зумовлюють необхідність комплексного підходу до вивчення таких одиниць, що враховує контекст, інтенцію, жанр, медіаплатформу та культурну обізнаність адресата. Результати роботи мають

прикладне значення для лексикології, стилістики, прагмалінгвістики, перекладознавства, міжкультурної комунікації, медіалінгвістики й викладання сучасної англійської мови.

Актуальність вивчення аксіологічної лексики зумовлює перспективи подальших досліджень в цій галузі лексикології. Потребує певного упорядкування презентація аксіологічної лексики та система супроводжуючих позначок у словниках різних типів. Заслуговує детального аналізу національно-культурна і соціолінгвістична специфіка аксіологічних номінацій, а також зміна оцінних стереотипів у сучасних англомовних соціумах.

Проведений аналіз аксіологічної специфіки лексики різних стилістичних регістрів в сучасній англійській мові може бути застосований в дослідженні будь-якої області когнітивного рівня мовної особистості. Це дослідження демонструє можливість і доцільність лінгвістичного опису особистості з урахуванням її психологічних параметрів.

Когнітивно-прагматичне дослідження емотивно-оцінного фрагменту лексичної системи мови відкриває можливість подальшого вивчення лексики під новим кутом зору: як способу вербалізації концептуальних царин ментального простору людини і як засобу лексичної організації емотивно-оцінного дискурсу мовця.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

СПИСОК ТЕОРЕТИЧНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Борискіна К. В. Специфіка відтворення емоційно-оцінної лексики в українських перекладах англомовних рекламних оголошень. *Держава та регіони. Серія: Гуманітарні науки*. Запоріжжя : Класичний приватний університет, 2016. № 1-2 (44-45). С. 31-35.

2. Гончарова В. Б., Пестушко А. В. Особливості вербалізації англомовної емотивно-маркованої лексики в художніх текстах. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія*. Одеса : Міжнародний гуманітарний університет, 2021. № 48. С. 48-51.

3. Денисовець І. В., Дерев'янко Л. І. Емоційно-оцінний потенціал словотворчих суфіксів демінутивності та пестливості в сучасній українській дитячій прозі. *Вісник КНЛУ. Серія Філологія*. Київ : Київський національний університет, 2019. № 1. С. 22-30.

4. Кириченко М. Ю. Емоційно-оцінна лексика у сучасних англомовних засобах масової *інформації. Сучасні тенденції розвитку філології та лінгвістики : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ, 29-30 травня 2020 р.* Київ : Молодий вчений, 2020. С. 48-50.

5. Копилова А. А. Оцінна лексика сучасних англомовних ЗМІ: лексико-семантичний та стилістичний аспекти : магістер. робота. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2024. 85 с.

6. Кузьменко К. О. Емоційно-оцінна лексика в мові сучасних періодичних видань. *Матеріали XLVI науково-технічної конференції підрозділів ВНТУ, Вінниця, 22-24 березня 2017 р*. Вінниця : Вінницький національний університет, 2017. URL :

https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-hum/all-hum-2017/paper/view/2311 (дата звернення: 20.09.2025).

7. Ланчуковська Н., Олінчук В., Шальов А. Функції емоційно-оцінної лексики у художньому тексті (на прикладі англійської мови). *Актуальні питання гуманітарних наук*. Дрогобич : Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, 2022. Вип. 57. С. 173-178.

8. Назарчук О. О. Оцінна лексика у відгуках на сучасні бренди одягу: прагматико-оцінний потенціал (на матеріалі англійської та української мов) : магістер. робота. Вінниця : Вінницький національний університет імені Василя Стуса, 2024. 75 с.

9. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми. Полтава : Довкілля-К, 2008. 712 с.

10. Семенишин О. І. Прагмалінгвістична організація мовленнєвих тактик впливу в політичному дискурсі : автореф. дис. … д-ра філософії. Київ, 2023. 234 с.

11. Січкарчук Н. Д. Формування емоційно-оцінної лексики у дітей старшого дошкільного віку з моторною алалією засобами художньо-мовленнєвої діяльності : автореф. дис. … канд. пед. наук. Київ : Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова, 2011. 23 с. URL : https://enpuirb.udu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/8eedce07-3aaa-4778-bac0-da9a1c1123ae/content (дата звернення: 01.08.2025).

12. Соловйова Л. Ф., Хант Г. О. Англійська оцінна лексика в текстах художнього стилю: функціональний аспект. *Закарпатські філологічні студії*. Ужгород : Видавничий дім «Гельветика», 2021. Вип. 18. С. 153-157.

13. Солодка А., Мороз Т. Оцінна лексика як характеристика сучасного політичного дискурсу. *International Science Journal of Education & Linguistics*. Gdańsk : International Science Group, 2024. Т. 3(2). С. 96–106.

14. Татаровська О. Семантико-комунікативна характеристика лексики позитивної оцінки в сучасній англійській мові. *Іноземна філологія*. 2021. Вип. 134. С. 16-22. URL :

https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/1430875 (дата звернення: 05.12.2025).

15. Хачпанова І. В., Козуб Л. С. Специфіка значення емоційно-оцінної лексики. *Young Scientist*. Одеса : Молодий вчений, 2018. №10 (62). С. 555-558.

16. Цинтар Н. В. Вербалізація емоцій за допомогою вигуків та емотивно-оцінної лексики в англомовному художньому дискурсі авторів-жінок. *Молодий вчений*. Одеса : Молодий вчений, 2019. Т. 66, № 2. С. 71-74.

17. Щигло Л., Коровай М. Мовні засоби мовленнєвого маніпулювання в сучасному англомовному зовнішньополітичному медіа-дискурсі: синергетичний підхід. *Філологічні трактати*. Суми : Сумський державний університет, 2024. Т. 16, № 1. С. 186-191.

18. Abuelwafa M. Legitimation and Manipulation in Political Speeches: A Corpus-based Study. *Procedia Computer Science*. 2021. Vol. 189. P. 11-18.

19. Agha A. Registers of Language. *Annual Review of Anthropology*. 2004. Vol. 33. P. 23-45.

20. Albair J. What is the State of Evaluative Affixes in Contemporary English? *Debut: The Undergraduate journal of languages, linguistics and area studies.* 2009. № 1. P. 1-15.

21. Alenizi A., Adawi R. Investigating the Effectiveness of Using Corpus-Based Developed Materials in Vocabulary Learning for Saudi EFL Students. *Forum for Linguistic Studies*. 2024. P. 98-102.

22. Aliyeva G. B., Borymska O., Kyshenia Y., Kovalchuk O., Zoya M. Linguistic discourse in the system of language manipulative technologies (based on the material of english political advertising). *Amazonia Investiga*. 2023. Vol. 12, № 66. P. 235–243.

23. Allan K., Burridge K. Forbidden Words: Taboo and the Censoring of Language. Cambridge : Cambridge University Press, 2006. 303 p.

24. Attardo S. Universals in Puns and Humorous Wordplay. *The Dynamics of Humor.* Berlin : De Gruyter Mouton, 2018. P. 89-110.

25. Bannò S., Knill K., Gales M. Exploiting the English Vocabulary Profile for L2 Word-Level Vocabulary Assessment with LLMs. *Proceedings of the 20th Workshop on Innovative Use of NLP for building Educational Applications.* Cambridge, MA, USA : Association for Computational Linguistics, 2025. P. 19-30.

26. Benamara F., Benamara H., Benamara T. The Role of Lexical Semantics in Derogatory Language. *Proceedings of the 2017 Conference on Empirical Methods in Natural Language Processing*. Denmark : Association for Computational Linguistics, 2017. P. 8-10.

27. Briakou E., Agrawal S., Tetreault J., Carpuat M. Evaluation Metrics for Style Transfer: A Case Study in Multilingual Formality Transfer. *Proceedings of the 2021 Conference on Empirical Methods in Natural Language Processing (EMNLP 2021)* : conference proceedings. Association for Computational Linguistics, 2021. P. 1321-1336.

28. Brady W. J., Wills J. A., Jost J. T., Tucker J. A., Van Bavel J. J. Emotion Shapes the Diffusion of Moralized Content in Social Networks. *PNAS*. 2017. Vol. 114, № 28. P. 3-6.

29. Capraro V., Vanzo A., Cabrales A. Playing with words: Do people exploit loaded language to affect others' decisions for their own benefit? Judgment and Decision Making. 2022. Vol. 17, № 1. P. 50-69.

30. Chaika E. Language: The Social Mirror. Rowley, Mass. : Newbury House Publishers, 1982. 276 p.

31. Chen A., Boves L. What's in a word: Sounding sarcastic in British English. *Journal of the International Phonetic Association*. 2018. Vol. 48, № 1. P. 57-76.

32. Citron F. M. M. Neural correlates of written emotion word processing: A review of recent electrophysiological and hemodynamic neuroimaging studies. *Brain and Language*. 2012. Vol. 122, № 3. P. 211-226.

33. Constant M., Mickus T., Van Deemter K., Paperno D. Semeval-2022 Task 1: CODWOE – Comparing Dictionaries and Word embeddings. *Proceedings*

of the 16th International Workshop on Semantic evaluation (Sem-Eval-2022). Seattle, United States, July 2022. P. 1-14.

34. Cruse D. A. Meaning in Language: An Introduction to Semantics and Pragmatics. 3rd ed. Oxford : Oxford University Press, 2011. 512 p.

35. Davies M. The Use of Negative and Positive Words in Journalistic Writing: A Corpus-Based Study. *Journalism Studies*. 2020. Vol. 21, № 5. P. 656-675.

36. Drazdauskiene M. L. The Use of Evaluative Adjectives and the Problem of Collocation. *Athens Journal of Philology*. 2023. Vol. 10. P. 1-20. URL : https://www.athensjournals.gr/philology/2023-5586-AJP-Drazdauskiene-05.pdf

37. Dynel M. The pragmatics of sharing memes on Twitter. *Journal of Pragmatics*. 2024. Vol. 220. P. 100-115.

38. Gao F. Interpreters' Ideological Positioning through Evaluative Language in Conference Interpreting : Ph.D diss., University of Leeds, 2020. 215 p.

39. Giles H. Communication Accommodation Theory. *The International Encyclopedia of Interpersonal Communication*. Chichester : Wiley-Blackwell, 2015. P. 1-21.

40. Goddard C. Semantic Analysis: A Practical Introduction. Oxford : OUP Oxford, 2011. 490 p.

41. Gregory M., Carroll S. Language and Situation: Language Varieties and their Social Contexts. London : Routledge, 2018. Vol. 5. 124 p.

42. Jing L., Wang Z. Evaluation Mechanism of Political Discourse: A Holistic Approach. *Journal of Psycholinguistic Research.* 2023. Vol. 52. P. 2143-2179.

43. Jones P. Registers of language. *Alliance Times-Herald*. 20.04.2022. URL : https://alliancetimes.com/registers-of-language/ (accessed: 05.12.2025)

44. Jumharia D. Register and Slang: Distinct Forms of Language Variation in Communities. *IDEAS: Journal on English Language Teaching and Learning, Linguistics and Literature*. 2024. Vol. 12, № 2. P. 3199-3211.

45. Kecskes I. The Cambridge Handbook of Intellectual Pragmatics. Cambridge : Cambridge University Press, 2023. 894 p.

46. Keuleers E., Brysbaert M., New B. The British Lexicon Project: Lexical Decision Data for 28,000 English Words. *Behavior Research Methods*. 2012. Vol. 44. P. 287-304.

47. Klegr A. The limits of polysemy: enantiosemy. *Linguistica Pragensia.* 2013. Vol. 23, № 2. P. 7-23.

48. Klysing A., Braun M. The Use and Perception of Reclaimed Group Labels for Lesbian Women and Gay Men. *Journal of Language and Social Psychology.* 2024. Vol. 43, № 3. P. 326-352.

49. Lee D. Y. W. Genres, Registers, Text Types, Domain, and Styles. *Journal of English Linguistics.* 2001. Vol. 29, № 4. P. 289-314.

50. Liu B. Sentiment Analysis and Opinion Mining. San Rafael : Morgan & Claypool, 2012. 167 p.

51. Martin J. R., White P. R. R. The Language of Evaluation: Appraisal in English. London : Palgrave Macmillan, 2005. 278 p.

52. Masullo C., Casado A., Leivada E., Sorace A. Register Variation and Linguistic Background Modulate Accuracy in Detecting Morphosyntactic Errors. *Isogloss.* 2025. Vol. 11, № 1. P. 13.

53. Mohammad S. M. Obtaining Reliable Human Ratings of Valence, Arousal, and Dominance for 20,000 English Words. *Proceedings of the 56th Annual Meeting of the Association for Computational Linguistics (ACL 2018)*. Vol. 1. *Long Papers.* Melbourne, Australia, 2018. P. 174-184.

54. Partridge E. Usage and Abusage: A Guide to Good English. London : Penguin Books, 1979. 400 p.

55. Pekarová B. R. Evaluative Language in Journalistic Discourse : Master’s Thesis. Brno : Masaryk University, 2015. 98 p.

56. Pescuma V. N., Algara C., Rodríguez G., Vales C., Yow W. Q. Situating Language Register Across the Ages, Languages, Modalities, and Cultural

Contexts. *Frontiers in Psychology*. 2023. Vol. 13, Article 964658. DOI: https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.964658

57. Polanyi L., Zaenen A. Contextual Valence Shifters. *Computing Attitude and Affect in Text*. Theory and Applications / за ред. J. G. Shanahan, Y. Qu, J. Wiebe. Berlin : Springer, 2006. P. 1-10.

58. Pustejovsky J. The Lexical Semantics: Overview. *Encyclopedia of Language & Linguistics* (2nd ed.) / за ред. K. Brown. Oxford : Elsevier, 2006. P. 98-106.

59. Qi D. Types of Manipulative Speech in Political Discourse. *Polonia University Scientofoc Journal*. 2023. Vol. 57, № 2. P. 1-4.

60. Rashkin H., Singh S., Choi Y. Connotation Frames: A Data-Driven Investigation. *Proceedings of the 54th Annual Meeting of the Association for Computational Linguistics (ACL* 2016). Berlin, Germany, 2016. P. 311-321.

61. Rocklage M. D., Fazio R. H. The Evaluative Lexicon: Adjective Use as a Means of Assessing and Distinguishing Attitude Valence, Extremity, and Emotionality. *Journal of Experimental Social Psychology*. 2015. Vol. 56. P. 2-13.

62. Schmidtke D. S., Schröder T., Jacobs A. M., Conrad M. Affective Norms for English Words (Expanded Warriner Dataset). *Behavior Research Methods*. 2014. Vol. 46, № 4. P. 1108-1118.

63. Selvaġġi L. Investigating Appraisal and the Language of Evaluation in Fake News Corpora. *Corpus Pragmatics*. 2024. Vol. 8. P. 107-130.

64. Shrestha P. N. Examining Evaluative Language Used in Assessment Feedback. *Assessing Writing*. 2022. Vol. 48. P. 103-112.

65. Siemund P. Varieties of English: A Typological Approach. Cambridge : Cambridge University Press, 2013. 325 p.

66. Solano-Flores G. (ред.). Cultural Validity in Assessment: Addressing Linguistic and Cultural Diversity. New York : Routledge, 2011. 300 p.

67. Taylor J. R. Cognitive Grammar. Oxford : Oxford University Press, 2002. 634 p.

68. Thibodeau P. H., Boroditsky L. Metaphors We Think With: The Role of Metaphor in Reasoning. *PLOS ONE*. 2011. Vol. 6, № 2. DOI: https://doi.org/10.1371/journal.pone.0016782 (accessed: 05.12.2025).

69. Verschueren J. Understanding Pragmatics. London : Arnold ; New York : Oxford University Press, 1999. 320 p.

70. Wang Y.-C. An Exploration of Vocabulary Knowledge in English Short Talks – A Corpus-Driven Approach. *International Journal of English Linguistics*. 2012. Vol. 2, № 4. P. 33-43.

71. Warriner A. B., Kuperman V., Brysbaert M. Norms of Valence, Arousal, and Dominance for 13,915 English Lemmas. *Behavior Research Methods*. 2013. Vol. 45. P. 1191-1207.

72. Yu H., Shang J., Hsu M., Castellanos M., Han J. Data-Driven Contextual Valence Shifter Quantification for Multi-Theme Sentiment Analysis. *Proceedings of the 25th ACM International Conference on Information and Knowledge Management (CIKM 2016).* New York, NY, USA, 2016. P. 939-948. DOI: https://doi.org/10.1145/2983323.2983793

73. Zachary Estes Z., Warren C., Hodges B. T. Intel inside: The linguistic properties of Effective slogans. *Journal of Consumer Research*. 2024. Vol. 50, № 5. P. 865–886.

74. Zanini A., et al. The Role of Context and Cognition in Countability: A Psycholinguistic Account of Lexical Distributions. *Things and stuff. The Semantics of the Count-Mass Distinction* / за ред. T. Kiss, F. J. Pelletier, H. Husić. Cambridge : Cambridge University Press, 2021. P. 321–336.

СПИСОК ЛЕКСИКОГРАФІЧНИХ ДЖЕРЕЛ

75. Cambridge English Dictionary. URL : https://dictionary.cambridge.org (accessed: 14.05.25)

76. Collins COBUILD Advanced Learner’s Dictionary, URL : https://www.collinsdictionary.com/dictionary/english (accessed: 06.12.2025)

77. Longman Dictionary of Contemporary English Online. URL : https://www.ldoceonline.com/ (accessed: 08.10.2025)

78. Merriam-Webster’s Collegiate Dictionary, URL : https://www.merriam-webster.com/ (accessed: 10.10.2025)

79. Oxford English Dictionary. URL : https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english (accessed: 12.09.25)

80. (RHWUD) Random House Webster’s Unabridged Dictionary / ed. by N. Webster. London : Random House Inc., 2021. 917 p.

81. Urban Dictionary. URL : https://www.urbandictionary.com/define.php?term=%26 (accessed: 18.09.25)

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

82. Apple. Introducing the Apple Games App: A Personalized Home for Games. Apple Newsroom. 2025. June. URL : https://www.apple.com/newsroom/2025/06/introducing-the-apple-games-app-a-personalized-home-for-games/ (дата звернення: 20.10.2025).

83. BBC News. URL : https://www.bbc.com/news (accessed:20.09.25)

84. Help Scout. How to Talk to Customers. 2024. URL : https://www.scribd.com/document/754637050/how-to-talk-to-customers (дата звернення: 20.10.2025).

85. Scott J. The enterpreneur’s Guide to Building a Successful Business. EFMD Global. 2017. URL : https://www.scribd.com/document/490324152/help-scout-talking-to-customers (accessed: 20.09.25)

86. Medium. Unlock your potential in 2024: 50 Revolutionary Digital product ideas to ignite your entrepreneurial flame. 2024. URL : https://medium.com/@toptalenticalcio/unlock-your-potential-in-2024-50-revolutionary-digital-product-ideas-to-ignite-your-edbc1a3c0dd5 (accessed: 21.09.25)

87. NATO. Official News Release (Article No. 211438). NATO News. URL : https://www.nato.int/cps/en/natohq/news_211438.htm?selectedLocale=en (дата звернення: 20.10.2025).

88. Plos One. URL : https://journals.plos.org/plosone/ (accessed: 10.10.2025).

89. Reddit. URL : https://www.reddit.com/ (accessed: 25.09.25)

90. Shakespeare W. King Lear. No Sweat Shakespeare. URL : https://www.folgerdigitaltexts.org/PDF/Lr.pdf (accessed: 27.09.25)

91. The Guardian. URL : https://www.theguardian.com/europe (accessed: 27.09.25)

92. Threads (Meta). URL : https://www.threads.com/ (accessed: 01.10.25)

93. Washington Post. Amatter of sexual probity. 1998. 5 October. URL : https://www.washingtonpost.com/archive/opinions/1998/10/05/a-matter-of-sexual-probity/a128657d-1ad0-4f7d-b01c-e43c959346aa/ (accessed: 01.10.25)

94. World Health Organization (WHO). Health policies to tackle chronic diseases can have positive impacts within 5 years. 2025. 24 March. URL : https://www.who.int/europe/news/item/24-03-2025-health-policies-to-tackle-chronic-diseases-can-have-positive-impacts-within-5-years (accessed: 01.10.25)

95. WordHippo. What is another word for famous person. URL : https://www.wordhippo.com/what-is/another-word-for/famous_person.html (дата звернення: 20.10.2025).

96. X (formerly Twitter). URL : https://x.com/explore (accessed: 01.10.25)

ДОДАТОК А

Таблиця 1.1

Сфери вживання емоційно-оцінної енантіосемії

Слово	**Традиційне значення (оцінка)**	**Контекстуальне значення (протилежна оцінка)**	**Сфера вживання**
Bad [X, 08.03.2025]	Поганий (негативна)	Крутий, захопливий (позитивна)	Молодіжний сленг
Sick [X, 01.06.2025]	Хворий, відразливий (негативна)	Класний, видовищний (позитивна)	Сленг, спорт, музика
Wicked [X, 09.05.2021]	Злий, грішний (негативна)	Вражаючий, супер (позитивна)	Розмовна мова, Британія
Killer [X, 11.11.2020]	Убивця, небезпечний (негативна)	Неймовірний, потужний (позитивна)	Реклама, маркетинг, неформальна мова
Mean [X, 16.02.2024]	Жорстокий, злий (негативна)	Класний, професійний (позитивна)	Американський сленг
Genius [X, 17.01.2025]	Геніальний (позитивна)	Іронічно – тупий (негативна)	Іронія, сарказм
Champion [X, 21.04.2025]	Переможець (позитивна)	Іронічно – невдаха (негативна)	Гумористичні контексти
Liberal [X, 21.03.2025]	Прихильник лібералізму (за контекстом)	Зневажливо – наївний, безхребетний	Політичний дискурс

Продовження Таблиці 1.1

Monster [X, 03.11.2024]	Чудовисько (негативна)	Сильний, неймовірний (позитивна)	Художня література
Nerd [X, 22.12.2011]	Ботан, занудний (негативна)	Дружнє – розумний, здібний (позитивна)	Молодіжний дискурс
Radical [X, 17.10.2023]	Радикальний, крайній (залежить від контексту)	Борець за зміни – герой (позитивна)	Політична риторика

ДОДАТОК Б

Таблиця 2.1

Маніпулятивний потенціал оцінної лексики

Стилістичний регістр	**Типові оцінні лексеми**	**Оцінка (меліоративна / пейоративна)**	**Маніпулятивна функція**	**Приклад речення**
Frozen (ритуальний)	contemns, ere, obey, o poor, judgment of the heavens	Меліоративна	Надає піднесення та формальності	So speedily can venge! But, O poor Gloucester! [Shakespear 1608, p. 89]
Formal (офіційний)	sustainable, implement, decrease, supplement, enrich, skills,	Меліоративна	Створює враження об'єктивності та довіри	Non-formal learning activities enrich children's lives [The Guardian, 21.10.2024]
Consultative (консультативний)	First, let's, might, support, let me know, sort out,	Змішана	Викликає довіру через професійний тон	I don't think this place is justifiable. [The Guardian, 04.07.2021]

Прожовження таблиці 2.1

Casual (неформальний)	kina, wanna, jerk, chill, crush	Змішана	Формує близькість, неформальний контакт	Yesterday I saw my crush for the first time in like 4 weeks. [X, 21.09.2025]
Intimate (інтимний)	darling, sweetie, lovely, my thing	Меліоративна	Підсилює емоційний зв’язок	You're my sweetie pie. [X, 19.08.2025]
Journalistic	deadly, ban, dangerous, sugarcoat, crap	Змішана	Скеровує сприйняття через поляризацію	The policy was met with deadly approval. [The Guardian, 16.09.2025]
Advertising	Go add-free, don’t wait, promo-code, community, exclusive,	Меліоративна	Викликає позитивні емоції для стимулу купівлі	Don’t wait for CT to catch up. Get it now. You’ll thank yourself later. [X, 17.08.2025]
Scientific	significant, stimuli, evident to, encompass, equally	Меліоративна	Забезпечує наукову легітимність	Determining the statistical significance … [Plos One, 31.10.2023]

Продовження таблиці 2.1

Colloquial	lame, nice, dumb, wicked, pet peeves, stingy, thrifty, whatever, really	Пейоративна	Змінює ставлення через жаргонізацію	That dude… was totally lame. [Threads, 03.02.2025]
Slang/Youth	sick, lit, weirdo, devoured, slay, left no crumbs, ate, downfall	Змішана	Маскує або підсилює значення з ефектом новизни	This album is sick! [X, 16.12.2016]

ДОДАТОК В

Таблиця 2.2

Оцінна лексика високого стилістичного регістру

Функціональна сфера	**Оцінна лексика**	**Тип оцінки**	**Приклад речення**
Дипломатія	Commendable, pledge, significant	Меліоративна	Coalition pledges to remove EV tax break… [The Guardian, 23.04.2025]
Академічне письмо	relevant, robust, conclusive, suboptimal, solution, failure	Меліоративна	Let’s confront death robustly – say hello to goodbye! [The Guardian, 15.02.2016]
Політична риторика	pivotal moment, put smb’s lives on the line, public figure, virtuosity	Меліоративна	We’re in a pivotal moment in Americal history. [The Guardian, 15.05.2024]
Наукові дослідження	Plexus, upshot, probity, dismantle state, pillar of democracy	Меліоративна	Fewer warheads are being dismantled each year. [The Guardian, 17.06.2025]
Офіційні документи	uninhibited economic growth, marry profit with purpose,	Меліоративна	There was any bias in funding allocations [The Guardian, 14.08.2022]
Рецензії/відгуки	a distinguished scholar, an unusual servant, a man of	Меліоративна	Evidence from an international survey. [Plos One, 20.06.2016]

Продовження таблиці 2.2

Промови	profound, extraordinary, unwavering	Меліоративна	Hamas attack has profoundly affected UK political life. [The Guardian, 04.10.2024]
Управлінська комунікація	proven interventions, increased policy attention	Меліоративна	…Increased development of aggressive behaviours. [The Guardian, 19.09.2013]
Міжнародні звіти	A comprehensive analysis, a nuanced discussion	Меліоративна	Yes, we need a more nuanced debate about race. [The Guardian, 04.04.2021]

ДОДАТОК Г

Таблиця 2.3

Оцінна лексика колоквіального характеру

Лексема / фраза	**Оцінка (позитивна / негативна)**	**Типова сфера вживання**	**Приклад вживання**
cool	Позитивна	Повсякденна розмова	That outfit is cool! [X, 2025]
lame	Негативна	Молодіжне спілкування	Recreated the photo behind us were so lame. [X, 2025]
awesome	Позитивна	Соцмережі	It was awesome! [Threads, 2025]
Fed up	Негативна	Соцмережі	Fed up with this update. [Tik Tok,18.10.2025]
dope	Позитивна	Реп/стріткультура	I made a dope beat that I lowkey need a vocals for. [Threads, 2025]
lit	Позитивна	TikTok	If the party aint lit like this don’t invite me. [X, 29.03.2025]
trash	Негативна	Соцмережі	Yeah this game is trash. [X, 23.09.2025]
fire	Позитивна	Соцмережі	Being single is fire till… [Threads, 29.09.2025]
lowkey	Позитивна	Мережевий сленг	Lowkey need a vocals for. [Threads, 2025]
sus	Негативна	Геймерські чати, онлайн переписка і тд.	When the homie be acting kinda sus. [X, 06.05.2025]

Продовження таблиці 2.3

meh	Нейтральна	Форуми	Meh, I’ve seen better. [X, 23.03.2024]
queen	Позитивна	LGBTQ+ дискурс	She is perfect my queen! [X, 26.11.2024]
icon	Позитивна	Попкультура	Sh’s an icon! [X, 27.01.2025]
banger	Позитивна	TikTok	It’s a banger! [X, 19.08.2025]
sketchy	Негативна	Reddit	This place lowkey looks so sketchy… [X, 19.12.2024]
goat	Позитивна	Спортивні дебати	…is the undisputed GOAT of tennis… [X, 27.04.2024]
deadly	Нейтральна	Соцмережі	Guys I’m dead serious. [Threads, 03.01.2025]
real one	Позитивна	Соцмережі	She’s a real one. [threads, 27.09.2025]
totally	Позитивна	Маркетинг	…is it a scam or totally okay? [Threads, 20.09.2025]
kinda sus	Негативна	Інтернет-сарказм	Men who … is kinda sus to me. [Threads, 07.04.2025]

ДОДАТОК Д

Таблиця 2.4

Субколоквіальна оцінна лексика

Група лексики	**Лексема / фраза**	**Оцінка**	**Приклад вживання**
Пейоративи	trash	Негативна	This movie was a total trash. [Threads, 15.10.2025]
Пейоративи	crap	Негативна	What a load of crap. [Threads, 29.09.2025]
Пейоративи	lousy	Негативна	…A town lousy with actors. [Threads, 05.06.2025]
Пейоративи	shitshow	Негативна	This whole thing was a complete shitshow. [Threads, 29.08.2025]
Пейоративи	trainwreck	Негативна	She panicked and we got this trainwreck. [X, 22.09.2024]
Пейоративи	basic AF	Негативна	Just so you know if we go on date I’m looking basic af lol. [Threads, 14.01.2025]
Підсилювачі меліоративної оцінки	freaking awesome	Позитивна	I took a servered job because it sounds freaking awesome. [X, 24.03.2025]
Підсилювачі меліоративної оцінки	dope AF / dope AH (as h*ck)	Позитивна	Dope AF shirt outfits for you. [Threads, 05.10.2024]

Продовження таблиці 2.4

Підсилювачі меліоративної оцінки	f– king legendary	Позитивна	That gig was f– king legendary! [Threads, 27.08.2024]
Саркастично-іронічна оцінність	Oh great, another Monday,	Іронічна/саркастична	Oh great, another Monday… [Threads, 15.09.2025]

ДОДАТОК Е

Таблиця 2.6

Напівцензуровані скорочення оцінної лексики

Скорочення	**Повна форма**	**Тип оцінки**	**Приклад вживання**	**Типова сфера вживання**
WTF	What the actual f– k [Threads, 13.10.2025]	Негативна / шок / сарказм	WTF was that noise?	Інтернет-меми, молодіжні шоу
OMG	Oh my God… [Threads 10.10.2025]	Напів-позитивна / здивування / захоплення / співчуття	OMG, she’s getting married!	Блоги, соцмережі
AF	As f– k [Threads, 05.07.2025]	Підсилювальна / будь-яка оцінка	That song is sad AF.	TikTok, чат-комунікація
LMFAO	Laughing my f–king ass off [Threads, 25.09.2025]	Позитивна / реакція на гумор	LMFAO, I needed that laugh.	Гумористичні блоги, X
IDGAF	I don't give a f–k [X, 04.10.2025]	Негативна / байдужість / знецінення	IDGAF about their opinion.	Цифрова конфронтація
FML	F– k my life [X, 25.11.2024]	Негативна / фрустрація	FML, I dropped my phone again.	Форуми, соціальні драми
GTFO	Get the f– k out [X, 04.10.2025]	Агресивна / категорична	GTFO with that drama.	Інтернет-суперечки

Продовження таблиці 2.6

NSFW	Not safe for work [X, 12.01.24]	Нейтральна / попередження	NSFW – don’t open at work.	Огляди, коментарі, попередження про негатив в мережі
SMH	Shaking my head [X, 09.12.2024]	Негативна / розчарування	SMH, people still believe that?	Соціальні мережі, реакція
TBH	To be honest [X, 14.10.2025]	Нейтральна / чесність	TBH, I didn’t like the ending.	Instagram stories, блоги
TMI	Too much information [X, 10.10.2025]	Інтимність / межа	TMI! I didn’t need to hear that!	Форуми, побутові діалоги
ROFL	Rolling on the floor laughing [X, 13.10.2025]	Позитивна / гумор	ROFL, you’re killing me!	Групові чати, шоу
BRB	Be right back [X, 09.10.2025]	Нейтральна / робоча або розмовна	BRB, grabbing coffee.	Месенджери, соцмережі
ICYMI	In case you missed it [X, 14.10.2025]	Нейтральна / інформативність	ICYMI, here’s the summary.	Новини, X

Продовження таблиці 2.6

STFU	Shut the f–k up [X, 11.10.2025]	Агресивна / конфліктна	STFU already, it's annoying.	Коментарі соціальних мереж, Reddit
BFF	Best friends forever [X, 22,05,2017]	Позитивна / підтримка	She's my BFF since school.	Дівочі блоги, сленг
NGL	Not gonna lie [X, 12.10.2025]	Позитивна / щирість	NGL, I cried at that scene.	X, меми
IMHO	In my humble opinion [X, 14.10.2025]	Нейтральна / думка	IMHO, it was overrated.	Блоги, YouTube

SUMMARY

The present paper explores the axiological features of evaluative vocabulary within different stylistic registers in modern English. The study aims to classify, analyze, and interpret the functional and semantic specificity of words and expressions that carry explicit or implicit evaluative meaning across formal, colloquial, and subcolloquial speech varieties.

The first chapter outlines the theoretical and linguistic foundations of evaluation in language. The paper distinguishes between meliorative (positive) and pejorative (negative) lexical units, identifying their most common markers and syntactic realizations. This part also reinforces the idea of cognitive influence known as linguistic manipulation by examining the examples.

The second chapter focuses on the stylistic variability of evaluative expressions. The analysis demonstrates that high-register evaluative vocabulary is characterized by logical precision, lexical neutrality, and functional abstraction, used in academic, publicist, and official discourse. In contrast, colloquial and subcolloquial lexicon rely heavily on emotional expressiveness, syntactic compression, and cognitive perception. Colloquial evaluatives are frequently metaphoric, reflecting everyday interactions in social media.

Subcolloquial evaluation is marked by graphical emphasis and use of semi-censored abbreviations such as *WTF*, *AF*, *IDGAF*, or *LMFAO*. These units act not only as tools of affective expression but also as cultural identifiers and discursive tactics of protest, sarcasm, or self-irony. They are widespread in youth slang, digital media and online dialogues, where expressive function outweighs grammatical correctness or stylistic restraint.

Overall, the research confirms that evaluative vocabulary in modern English operates as a dynamic system, which reflects not only the emotional attitudes of the speaker but also broader social, cultural, and media-related factors.

Key words: *English language registers, meliorative and pejorative lexicon, slang and style, linguistic creativity, modern communication in media, evaluative language*

Декларація

академічної доброчесності

здобувача ступеня вищої освіти ЗНУ

Я, _____Комарова Анасатсія Віталіївна_____,
студент(ка)__2__курсу магістратури, форми навчання _____денна_____,
факультету іноземної філології, спеціальність_____035 Філологія_____,
освітньо-професійна програма _____Мова і література (англійська), адреса електронної пошти_____ nastiakomarova1516@gmail.com ,

- підтверджую, що написана мною кваліфікаційна робота на тему «Ціннісні особливості лексики різних стилістичних регістрів в сучасній англійській мові» відповідає вимогам академічної доброчесності та не містить порушень, що визначені у ст. 42 Закону України «Про освіту», зі змістом яких ознайомлений/ознайомлена;

- заявляю, що надана мною для перевірки електронна версія роботи є ідентичною її друкованій версії;

- згоден/згодна на перевірку моєї роботи на відповідність критеріям академічної доброчесності у будь-який спосіб, у тому числі за допомогою Інтернет-системи, а також на архівування моєї роботи в базі даних цієї системи.

Дата 15.12.2025 Підпис_____ ПІБ (студент) Комарова Анастасія Віталіївна